

**Министарство за трговину и услуге
Републике Србије**

НАЦРТ ЗАКОНА О ТРГОВИНИ

(фeбруар 2009. године)

Глава прва

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Одељак 1

САДРЖИНА И ЗНАЧЕЊА ИЗРАЗА

Садржина

Члан 1.

Овим законом се уређује трговина робом и услугама, услови за њено обављање, непоштена тржишна утакмица, ограничења трговине, унапређење трговине и надзор над трговином.

Значења употребљених израза

Члан 2.

Изрази употребљени у овом закону, ако из појединих његових одредби друго не произлази, значе (по азбучном реду):

- 1) *Влада* – Влада Републике Србије
- 2) *групација* - скуп привредних друштава, предузећа или предузетника, међусобно повезаних улагањем капитала, уговором или заједничким интересима у пословању, када иступају на тржишту као економска целина, иако су правно самостална лица, у складу са законом којим се уређују привредна друштва, предузећа или предузетници;
- 3) *јавно предузеће* - предузеће или други организациони облик за обављање делатности од општег интереса, како је одређено законом којим се уређују јавна предузећа односно делатности од општег интереса;
- 4) *јединична цена* јесте укупна цена, укључујући и порез, по јединици мере, као што је килограм, литар, метар, квадратни метар, кубни метар или друга јединица мере која се уобичајено користи у промету одређене робе;
- 5) *лице* - физичко или правно лице, без обзира да ли је домаће или страном;
- 6) *купац* – лице које купује робу, укључујући потрошача и професионалног купца;
- 7) *Министарство* – министарство Републике Србије надлежно за трговину;
- 8) *наградна игра* - привремена понуда учешћа у игри у којој се добитник одређује случајним избором, које може бити условљено претходном куповином робе или услуге;
- 9) *наградно такмичење* - привремена понуда учешћа на такмичењу на коме се победник одређује на основу његовог знања, вештина и других способности, које може бити условљено претходном куповином робе или услуге;

- 10) *нарочити продајни подстицаји* - попусти, поклони, награде, наградна такмичења, наградне игре и друге радње трговца у циљу непосредног или посредног подстицања продаје робе или услуга;
- 11) *мера ограничења* - акт Владе Републике Србије о завођењу ограничења трговине, као и сви пратећи акти и радње које се предузимају ради њеног спровођења у складу са овим законом;
- 12) *огласна порука* – порука у смислу прописа којим се уређује оглашавање;
- 13) *поклон* - привремена понуда бесплатног давања робе или услуге приликом куповине друге робе или услуге;
- 14) *пољопривредник* - физичко лице које се бави пољопривредом без обзира да ли има регистровано пољопривредно газдинство, осим ако се претежно бави трговином пољопривредним производима као регистрованом делатношћу;
- 15) *попуст* - привремена понуда куповине по сниженој цени робе или услуге, куповине веће количине робе или услуге по истој цени, или поновљене куповине исте робе или услуге по сниженој цени;
- 16) *пословна тајна* - подаци који се односе на трговца, његову делатност, робу или услуге, за које трговац има оправдан интерес да буду познати само одређеним лицима и чију тајност штити одговарајућим мерама;
- 17) *потрошач* - физичко лице које купује робу од трговца или користи његову услугу ради задовољавања личних потреба или потреба свог домаћинства;
- 18) *пратећи прописи* - прописи донети на основу овог закона ради његовог спровођења;
- 19) *предузетник* - физичко лице које обавља делатност, укључујући и старе занате, ради стицања добити;
- 20) *предузеће* – привредно друштво и друго правно лице које обавља делатност ради стицања добити, укључујући и јавно предузеће;
- 21) *привредно друштво* - ортачко, командитно, акционарско друштво, друштво с ограниченом одговорношћу или други организациони облик за обављање делатности ради стицања добити у складу са законом којим се уређују привредна друштва;
- 22) *продавница* - продајни објект недвојиво повезан са земљиштем или зградом где се налази (фиксна локација), намењен за трговину на мало, који испуњава грађевинске, техничке, санитарне и друге услове предвиђене овим законом и пратећим прописима;
- 23) *продаја испод цене коштања* – продаја испод набавне цене робе или услуге, укључујући и цену превоза, осигурања, царину, акцизе, порезе и друге оперативне трошкове у трговини;
- 24) *продајна цена* – укупна (коначна) цена по јединици робе, укључујући и порез;
- 25) *професионални купац* - привредно друштво, предузеће, друго правно лице и организација, као и предузетник који робу купују ради обављања делатности, а не ради задовољавања личних потреба или потреба домаћинства; професионални купац се не сматра потрошачем;

- 26) *промотер* - трговац који спроводи или за чији рачун се спроводе нарочити продајни подстицаји;
- 27) *реклама* - сваки облик представљања у трговини у циљу подстицања продаје робе и услуга,
- 28) *рекламер* - трговац који се рекламира и аутор рекламне поруке, а у случају да њихов идентитет није могуће утврдити, јавно гласило у складу са законом којим се уређује јавно оглашавање, путем кога се рекламна порука преноси;
- 29) *роба* - телесне покретне ствари, као и интелектуална (индустријска и ауторска) права и друга права, подобна за продају или куповину, укључујући и хартије од вредности; робом у смислу овог закона сматрају се и услуге, ако посебним прописима није друкчије одређено;
- 30) *спољна трговина* - трговина у којој роба прелази државну границу како је уређена прописима о спољној трговини;
- 31) *стављање робе у промет* – радња предузета ради продаје робе, као што је њена продаја, нуђење на продају на било који начин једном или више унапред одређених или неодређених лица, увоз или превоз ради нуђења на продају или продаје;
- 32) *такмац* - трговац који продаје робу или услугу која је по својим особинама, намени и цени замењива са робом или услугом другог трговца на истом тржишту;
- 33) *трговина* - куповина робе, продаја робе, њена размена за другу робу или услуге, као и пружање услуга, без обзира да ли се пружају бесплатно или за накнаду;
- 34) *трговац* – лице које се бави трговином, било да је обавља као искључиву делатност или као једну од више својих делатности, као и произвођач робе или лице које обавља другу делатност која није куповина и продаја робе или пружа услуге у тим делатностима, ако предузима радње којима утиче или може да утиче на слободу утакмице у трговини;
- 35) *трговац на велико* - лице које је се бави трговином на велико;
- 36) *трговац на мало* - лице које се бави трговином на мало;
- 37) *тржишна утакмица* - однос који трговац успоставља са другим трговцима у набавци и продаји робе и вршењу услуга ради повећања обима продаје своје робе или услуга или добити;
- 38) *тржиште* - простор у оквиру територије Републике Србије у коме се обавља трговина;
- 39) *услуге* - радње које омогућују и олакшавају трговину робе или служе задовољењу других људских потреба, а нарочито превоз робе и путника, услуге у превозу робе и путника као што су отпремништво, аеродромске, станичне, лучке, пристанишне и друге услуге у саобраћају, грађевинарство, осигурање, угоститељске услуге, туристичке услуге као што су услуге путничких агенција, наугичке услуге и друге услуге у туризму, посредовање, заступање и комисионо иступање у трговини, берзанске услуге, поштанске, телеграфске, телефонске и друге комуникационе услуге, услуге радија и телевизије, услуге контроле количине и квалитета робе или радова, научно-истраживачке услуге, услуге пружања обавештења и знања у привреди и науци, услуге атестирања, услуге економске пропаганде, истраживање тржишта и друге услуге маркетинга, техничке услуге на мору и унутрашњим водама (реке, језера, канали), као и друге услуге у складу са прихваћеним разврставањем делатности.

Одељак 2

ПРИМЕНА ЗАКОНА

Подручје примене

Члан 3.

(1) Овај закон се примењује на целој територији Републике Србије, као и на акте и радње предузете изван њених граница, ако се њима нарушава слобода и поштеност тржишне утакмице унутар њених граница.

(2) Радњом из става 1. овог члана сматра се и пропуштање предузимања радње, ако је одређено лице, по прописима или добрим пословним обичајима, било обавезно да је предузме.

Примена на лица

Члан 4.

(1) Овај закон се примењује на:

- 1) трговце;
- 2) ванпривредне организације, недобитне организације, фондове, фондације, установе и друга лица, ако иступају на тржишту или раде у интересу трговаца;
- 3) Републику Србију, покрајине, јединице локалне самоуправе, као и на органе, јавне службе и установе Републике Србије, покрајине и територијалних јединица, кад предузимају послове у трговини или у вези са њом;
- 4) групације, када сви или више њихових чланова, заједнички предузимају радње којим се утиче или може да утиче на слободу и поштеност тржишне утакмице.

(2) Овај закон се сходно примењује на:

- 1) банке, друге финансијске организације, њихова удружења и групације, ако друкчије није предвиђено законима у области банкарства и финансија;
- 2) осигуравајућа друштва, агенције за осигурање, њихова удружења и групације, ако друкчије није предвиђено законима у области осигурања;
- 3) берзе, друга лица која послују хартијама од вредности, њихова удружења и групације, ако друкчије није предвиђено законима у области пословања хартијама од вредности;

(3) Орган надлежан за сходну примену овог закона на лица из става 2. овог члана је орган одређен да их надзире по прописима у делатностима у којим послују.

Примена на делатности

Члан 5.

(1) Овај закон се примењује на:

- 1) трговину робе и услуга;
- 2) производњу робе и друге делатности, ако се предузимају радње којим се утиче или може да утиче на тржишну утакмицу или на стабилност и снабдевеност тржишта, без обзира да ли се тим радњама непосредно иступа на тржишту ради трговине робе или услуга;
- 3) делатност јавног оглашавања преко новина, телевизије, радија, других средстава јавног оглашавања, на друге радње јавног оглашавања, као и на радње непоштене утакмице које се врше јавним оглашавањем, ако прописи о

јавном оглашавању не садрже посебна правила у питањима уређеним овим законом;

- 4) тржишну утакмицу и државна ограничења у области банкарства, осигурања и пословања хартијама од вредности, ако посебни прописи који уређују те делатности не предвиђају друга правила;
- 5) тржишну утакмицу у промету непокретности, ако законима и другим прописима који уређују промет непокретности друкчије не уређују питања из овог закона;
- 6) спољну трговину са Републиком Србијом и са лицима из Републике Србије, као и на међусобне односе лица из Републике Србије кад иступају у спољној трговини, ако друго није предвиђено прописима о спољној трговини.

(2) Министарство примењује одредбе овог закона на делатности из става 1. овог члана, осим ако је за делатности из тачака 2) до 6) става 1. овог члана предвиђена надлежност другог органа посебним прописима који их уређују.

(3) Влада је овлашћена да својим прописима прошири примену овог закона и на друге делатности, које у овом члану нису поменуте, ако уочи да прописима који их уређују нису уређена питања тржишне утакмице.

Однос према другим прописима

Члан 6.

(1) Императивне одредбе овог закона и прописа које надлежни органи доносе у његовој примени искључују примену општих прописа у истим питањима.

(2) Општим прописима из става 1. овог члана сматрају се прописи који се не односе само на трговину, већ и на остале делатности.

(3) Императивне одредбе посебних закона, донетих ради уређивања појединих делатности или трговине одређеном робом или пружања одређених услуга, искључују примену одредаба овог закона у истим питањима.

Императивност одредаба

Члан 7.

(1) Лица на која се овај закон односи не смеју својом вољом да отклањају његову примену или да мењају садржину његових одредаба у својим делатностима, било да је та воља изражена у њиховим општим актима, као што су оснивачки акти, статuti, општи услови пословања и други општи акти, или у појединачким актима, као што су појединачне одлуке, уговори или радње у делатностима које обављају.

(2) Став 1. овог члана се само изузетно не примењује, и то само кад је поједином одредбом овог закона то изричито предвиђено или кад то произлази из њеног смисла.

Одговорност за примену

Члан 8.

(1) Република Србија, Министарство и други органи и организације који су овим законом овлашћени да доносе прописе у трговини, не одговарају за штету која настане трговцима и потрошачима услед доношења прописа, а нарочито услед прописивања мера ограничења трговине.

(2) Одредба става 1. овог члана се примењује и на одговорна лица у органима и организацијама надлежним да доносе прописе и одлуке у трговини.

Одељак 3

НАЧЕЛА

Начело слободе трговине

Члан 9.

- (1) Трговина се одвија слободно, у складу са овим законом и пратећим прописима.
- (2) Ништаван је акт органа државе, покрајине, јединице локалне самоуправе, коморе, удружења, или друге организације трговца или групације, којим се ограничава слобода трговине противно одредбама овог закона.
- (3) Посебним прописима могу се предвидети изузеци од начела слободе трговине у појединим делатностима или у трговини одређеном врстом робе или услуга, кад је допуштено ограничавање или отежавање слободе трговине у општем интересу, али не и потпуна забрана или онемогућавање.
- (4) Нарушавањем слободе трговине не сматрају се ограничења трговине и мере, које Влада или Министарство уводи по основу овог закона и других прописа ради обезбеђења снабдевености и стабилности тржишта.
- (5) Ништаван је сваки акт или радња трговца, коморе, удружења трговаца, групације или друге њихове организације, којим се злоупотребљава слобода трговине на штету осталих трговаца, потрошача или општих интереса.

Начело равноправности

Члан 10.

- (1) Трговци су равноправни у обављању трговине.
- (2) Ништаван је сваки акт или радња органа Републике Србије, друге државе, покрајине, територијалне јединице, трговца, коморе, удружења, друге организације или групације, којим се нарушава равноправност трговаца.
- (3) Сваки пропис којим се, у складу са овим законом, уведе ограничења трговине мора да се под једнаким условима односи на све трговце који се нађу у ситуацији на коју се односи ограничење.

Начело јединственог тржишта

Члан 11.

- (1) На тржишту Републике Србије важе исти прописи за све трговце, потрошаче, кориснике услуга и све делове земље.
- (2) Забрањен је сваки акт или радња државног органа, трговца, коморе, удружења, организације или групације, којим се дели тржиште.
- (3) Изузетно од става 1. и 2. овог члана, допуштени су, у границама овог закона, акти ради:
  - 1) подстицања развоја неразвијених подручја у земљи, у складу са посебним прописима о развоју неразвијених подручја;
  - 2) заштите одређених категорија потрошача, као што су пензионери са ниским примањима, деца без родитељског старања или стара, инвалидна и друга немоћна лица;
  - 3) подстицања производње или трговине робом, односно пружања услуга, чије је трајно снабдевање или обављање битно за живот и рад становништва или за стабилност и снабдевеност тржишта;
  - 4) подстицања појединих делатности, чији је развој од посебног интереса за земљу;

5) заштите одређених добара и богатстава од посебног значаја за земљу или поједини њен крај, која се на други начин не могу заштитити.

(4) Акте из тачке 2) става 3. овог члана могу да предузимају само држава, јединице локалне самоуправе, лица која обављају делатности од општег интереса, синдикати и добротворне организације, а трговци само под условима и на начин утврђеним мерама ограничења трговине ако их држава заведе у складу са овим законом.

Начело поштења

Члан 12.

Трговци су дужни да у тржишној утакмици поступају поштено, на начин којим не наносе штету осталим трговцима, потрошачима и општим интересима.

Начело стабилности и снабдевености тржишта

Члан 13.

Влада, Министарство и други органи дужни су да доношењем прописа и применом одговарајућих мера на које су овим законом овлашћени, одржавају стабилност и снабдевеност тржишта, као и несметано одвијање трговине.

Начело уздржавања

Члан 14.

(1) Државни и други надлежни органи и организације уводе и примењују забране и ограничења у трговини само кад је то нужно, под условима, на начин, у обиму и трајању утврђеним овим законом.

(2) Забране, ограничења и друге мере у трговини, уведене на основу одредаба овог закона или других прописа, државни и други надлежни органи и организације примењују пажљиво, у обиму и времену нужном за постизање сврхе због које су уведене.

(3) Државни органи у поступцима надзора трговине дужни су да поступају што брже, ефикасније и уз што мање трошкова, настојећи да што мање ометају трговце у обављању њихових делатности.

(4) Државни органи не смеју да заводе додатна ограничења у трговини, која нису у складу са овим законом или на која овим законом нису изричито овлашћени.

Начело сарадње и предупредивања

Члан 15.

(1) Тржишна инспекција сарађује са осталим државним инспекцијама, како би обављала, ако је могуће, заједничке прегледе надзираних лица и што мање ометала трговаце у обављању њихових делатности.

(2) У вршењу својих дужности инспектори превентивно делују и подучавају трговце о прописима у трговини, настојећи да им не изричу мере и казне за повреде прописа мањег значаја.

(3) Тржишна инспекција по правилу надзире само трговце код којих постоји сумња да повређују прописе у обављању својих делатности у складу са одредбама овог закона.

(4) Трговци су дужни да сарађују са тржишном инспекцијом у обављању послова за које је надлежна.

Примена начела

Члан 16.

Применом начела овог одељка и осталих одредаба овог закона настоји се постизање:

- 1) правне сигурности у трговини;
- 2) стабилности, снабдивености и сређености тржишта;
- 3) спречавање поремећаја у привреди и њихово ефикасно отклањање;
- 4) поштена тржишна утакмица, њено подстицање и заштита;
- 5) повећање привредне делотворности;
- 6) побољшање квалитета роба и услуга које се нуде на тржишту;
- 7) побољшање благостања и заштите потрошача;
- 8) усклађивање са међународним правилима, а посебно са правом Европске уније.

Трговци и друга лица на које се примењује овај закон, судови, други државни органи, коморе, удружења и друге организације трговаца придржавају се циљева истакнутих у ставу 1. овог члана у тумачењу и примени одредаба овог закона и пратећих прописа, а посебно ако су оне нејасне или не уређују неко питање у вези са трговином.

Глава друга

УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ТРГОВИНЕ

Одељак 1

УСЛОВИ ЗА ТРГОВЦА

Регистрација

Члан 17.

(1) Лице које се бави трговином мора да се упише у регистар код надлежног органа, у складу са прописима који уређују упис делатности у одговарајуће регистре, осим када је овим законом друкчије одређено.

(2) Лица која су регистрована за производњу робе или за обављање других делатности, као основних (претежних), могу да се баве трговином, у вези делатности за које су регистрована, и без посебне регистрације за трговину.

(3) Изузетно од ставова 1. и 2. овог члана за трговину не мора да се региструју:

1) пољопривредници кад тргују производима које су произвели, укључујући стоку и живину, и

2) произвођачи у домаћој радиности, кад тргују производима које су произвели, осим ако по по посебном закону морају да се региструју.

(5) Пуноважан је уговор или други правни посао који је закључио односно предузео трговац ван своје делатности, осим ако је треће лице, као саговорник, знало или је, према приликама, морало да зна за прекорачење граница делатности.

(6) Трговац слободно обавља и без уписа у регистар послове који служе обављању трговине, као што су услуге чувања робе, њеног превоза, паковања, сортирања, уговара, истовара, провере квалитета и количине, ако испуњава услове за њихово обављање.

Посебни услови

Члан 18.

(1) Трговац мора да има:

1) одговарајући простор за обављање делатности, који испуњава прописане:

а) техничке и грађевинске услове;

б) санитарне и хигијенске услове;

- в) услове безбедности и здравља на раду;
  - г) услове заштите животне средине;
- 2) физичких лица која непосредно послују робом (продавци) или пружају услуге, било да раде по основу радног или другог уговорног односа, која испуњавају:
- а) услове најмање стручности у складу са прописима којим се уређују посебне делатности у којим је нужно посебно стручно знање;
  - б) здравствене услове.
- (2) За одређене врсте робе, чија физичко-хемијска и друга својства могу да угрозе живот и здравље људи или животну средину, могу се предвидети додатни услови у погледу посебне опремљености продајних и складишних просторија, начина њиховог чувања, транспорта, руковања и продаје, као и за запослене.
- (3) Услове из ставова 1. и 2. овог члана и начин доказивања њихове испуњености уређује Министарство, у сарадњи са другим надлежним министарствима, имајући у виду врсту робе и услуга, с тим што санитарне и здравствене услове уређује уз сагласност министарства надлежног за здравље, а ветеринарско-санитарне услове уређује уз сагласност министарства надлежног за пољопривреду.
- (4) Ништав је пропис или поједина његова одредба, ако је супротна ставовима 1. до 3. овог члана.
- (5) Испуњеност услова за обављање трговине проверавају надлежни органи у поступку издавања акта о утврђивању испуњености прописаних услова трговцу, односно редовног инспекцијског надзора, без права да цене оправданост да се одређено лице бави трговином.
- (6) Издавање трговцу потврде о испуњености услова за обављање делатности или дозволе за рад није услов за регистрацију трговине, као његове делатности, нити за њено обављање, осим када је посебним законима који уређују промет појединим врстама робе или пружање одређених услуга то изричито прописано.
- (7) Надлежни орган за проверу испуњености услова за обављање делатности, а посебно тржишна инспекција у име Министарства, дужно је да на захтев трговца провери да ли испуњава услове за обављање делатности и да трговцу изда одговарајућу потврду, ако услове испуњава, у року од 15 дана по пријему захтева трговца.
- (8) Министарство уређује садржину потврде о испуњености услова за обављање делатности из ст. 7. овог члана.

Посебни услови за отварање великих трговинских објеката

Члан 19.

- (1) Велики трговински објекат је продавница или други објекат продајне површине веће од 500 m², не рачунајући магацински простор, који је намењен продаји на мало, без обзира што се у њему евентуално обавља и трговина на велико.
- (2) Велики трговински објект може да се изгради или на други начин отвори ако је то предвиђено просторним и урбанистичким планом, и то само на местима на којим је тим плановима предвиђено.
- (3) Просторним и урбанистичким плановима, којим се утврђују услови за изградњу великих трговинских објеката, обезбеђује се равномерна покривеност територије Републике Србије, појединих региона, градова и општина продајним објектима различите површине и намене, узимајући у обзир нарочито:
- 1) интерес потрошача и других купаца за постојање великог трговинског објекта одређене површине и намене;
  - 2) очување способности малих и средњих предузећа и предузетника да учествују у тржишној утакмици након отварања, односно изградње великог трговинског објекта;

3) потребу постојања различите структуре продајних објеката и различитих трговинских субјеката на макро и микро локацији планиране градње и реконструкције;

4) потребу очувања и стварања што разгранатије мреже продавница робе свакодневне и друге потрошње, како би потрошачима и другим купцима била што доступнија;

5) потребу унапређења трговине увођењем нових облика продаје и дистрибуције робе;

6) ефективну и равноправну тржишну утакмицу и благодостање потрошача и друштвене заједнице.

(4) Просторним и урбанистичким плановима може да се предвиди изградња или отварање великих трговинских објеката површине веће од 2.000 m², рачунајући и складишни простор, у ужим градским језгрима, само уз по прибављену сагласност надлежног органа града за те планове, која се даје у поступку њихове израде или измене.

(5) Ако се објекат из става 4. овог члана отвара на подручју општине у оквиру града, надлежни градски орган не може да изда сагласност без претходне сагласности органа те општине;

(6) Дате сагласности из ставова 4. и 5. овог члана не могу накнадно да се повуку, осим ако се просторни или урбанистички план измени у погледу врсте и намене трговинског објекта, услова и места за његову градњу или отварање.

(7) Границе ужег градског језгра утврђује град односно општина својим прописом.

(8) Сагласностима из ставава 4. и 5. овог члана подлежу просторни и урбанистички планови за изградњу или отварање великих трговинских објеката површине мање од 2.000 m², ако надлежни орган града односно општине донесе такву одлуку у поступку израде тих планова за своје подручје.

(9) Изградња или отварање великих трговинских објеката површине веће од 5.000 m², рачунајући и складишни простор, одређује се просторним и урбанистичким планом и то по прибављеној сагласности Министарства, с тим што се за изградњу или отварање таквог објекта у ужем градском језгру захтева и сагласност органа града односно општине на чије подручје се односе планови.

(10) До доношења просторних и урбанистичких планова из ставова 4, 8. и 9. овог члана, услови за уређење појединачних локација за изградњу великих трговинских објеката утврђују се по прибављеној сагласности надлежног органа јединице локалне самоуправе, односно Министарства у складу са посебним законом који се односи на планирање и изградњу.

(11) У поступку давања сагласности из ставова 4, 8. и 9. овог члана надлежни орган јединице локалне самоуправе претходно прибавља мишљење регионалне привредне коморе и надлежног органа општине на чијој се територији планира изградња или отварање великог трговинског објекта, ако је општина образована у оквиру града.

(12) У поступку давања сагласности из ст. 9. овог члана, Министарство прибавља мишљење Привредне коморе Србије и надлежног органа града односно општине на чијој се територији планира изградња или отварање великог трговинског објекта.

(13) Министарство може да одлучи и без мишљења привредне коморе, односно органа града односно општине, ако га привредна комора, односно орган града односно општине не доставе у року од 15 дана од дана пријема захтева за његово давање.

(14) На основу критеријума из става 3. овог члана, град односно општина и Министарство ближе прописују услове и поступак за давање сагласности на планове и услове за изградњу или отварање великих трговинских објеката, у складу са овим чланом.

Алтернативни члан 19.

Посебна сагласност за велике трговинске објекте

Члан 19.

(1) Велики трговински објекат је продавница или други објекат продајне површине веће од 500 m², не рачунајући складишни простор, који је намењен продаји на мало, без обзира што се у њему евентуално обавља и трговина на велико.

(2) Велики трговински објект може да се изгради или на други начин отвори ако је то предвиђено просторним и урбанистичким планом, и то само на местима на којим је тим плановима предвиђено.

(3) Просторним и урбанистичким плановима, којим се утврђују услови за изградњу великих трговинских објеката, обезбеђује се равномерна покривеност територије Републике Србије, појединих региона, градова и општина продајним објектима различите површине и намене.

(4) Продавница у површини преко 2.000 m², рачунајући и складишни простор, не сме да се отвара на подручју ужег језгра града или другог насељеног места, осим ако скупштина града или општине друкчије одлучи, водећи рачуна о урбанистичким прописима, пошто претходно прибави мишљење регионалне привредне коморе.

(5) Ако се објекат отвара на подручју општине у оквиру града, надлежни градски орган не може да изда сагласност из става 4. овог члана без претходне сагласности органа те општине.

(6) Границе ужег језгра града утврђује град односно општина својим прописом.

(7) Објекат намењен за трговину у површини преко 5.000 m², рачунајући и складишни простор, могу се градити, односно отворати само по претходно прибављеној сагласности (дозвола) Министарства, пошто оно претходно прибави мишљење надлежног органа града односно општине на чијем подручју се објекат треба да гради или реконструише, као и мишљење привредне коморе надлежне за целу територију Републике Србије.

(8) Орган надлежан за давање сагласности је слободан да одлучи без мишљења привредне коморе и органа града односно општине из ставова 1. и 4. овог члана, ако га привредна комора, односно орган града односно општине не доставе у року од 15 дана од дана пријема захтева за његово давање.

(9) Орган града, општине односно Министарство при давању сагласности из ставова 4, 5. и 7. овог члана дужни су да воде рачуна о:

- 1) интересу потрошача и других купаца за постојање великог трговинског објекта одређене површине и намене;
- 2) очувању способности малих и средњих предузећа и предузетника да учествују у тржишној утакмици након отварања, односно изградње великог трговинског објекта;
- 3) потреби постојања различите структуре продајних објеката и различитих трговинских субјеката на макро и микро локацији планиране градње и реконструкције;
- 4) потреби очувања и стварања што разгранатије мреже продавница робе свакодневне и друге потрошње, како би потрошачима и другим купцима била што доступнија;
- 5) потреби унапређења трговине увођењем нових облика продаје и дистрибуције робе;
- 6) ефективној и равноправној тржишној утакмици и благостању потрошача и друштвене заједнице.

(10) Министарство при давању сагласности из става 7. овог члана дужно је да води рачуна и о потреби равномерне покривености територије Републике Србије и појединих региона, градова и општина продајним објектима различите површине и намене.

(11) Влада Републике Србије по потреби доноси пропис којим ближе уређује критеријуме, услове и поступак за давање сагласности из ставова 4, 5 и 7. овог члана.

Услови за откуп пољопривредних производа

Члан 20.

(1) Трговац сме да преузима пољопривредне производе купљене на основу понуде за куповину упућене унапред неодређеним пољопривредницима (општа понуда за откуп пољопривредних производа) само у пословним просторијама, откупним станицама и на откупним местима, било да их има у својини или у закупу, које испуњавају прописане грађевинске, техничке, хигијенске и санитарне услове.

(2) Откупна станица мора имати најмање једну просторију која испуњава грађевинске, техничке, хигијенске и санитарне услове за пријем, мерење, складиштење, утовар и истовар пољопривредних производа из става 1. овог члана.

(3) Откупно место мора имати уређен простор који испуњава грађевинске, техничке, хигијенске и санитарне услове за пријем, мерење, складиштење, утовар и истовар пољопривредних производа.

(4) Ближе услове за пословне просторије, откупне станице и откупна места за откуп пољопривредних производа прописује Министарство уз сагласност министарстава надлежних за здравље, пољопривреду и заштиту животне средине.

(5) Трговац не сме да откупљује пољопривредне производе из овог члана пре него што надлежни орган утврди да су испуњени услови из ставова 1. до 4. овог члана.

(6) Трговац који откупљује пољопривредне производе дужан је да на видном месту истакне своје пословно име, уз јасно обавештење о датуму и времену откупа, откупној цени, року плаћања и другим условима куповине, ако су значајни за продавца.

(7) Ако трговац чува и складишти пољопривредне производе, дужан је да испуни прописане услове за њихово складиштење, осим ако их не повери на чување другом лицу, које их испуњава.

(8) Овим чланом се не искључује обавеза поштовања прописаних заштитних цена пољопривредних производа који се купују од пољопривредника.

Откуп пољопривредних производа без опште понуде

Члан 21.

(1) Трговац је слободан да купује пољопривредне производе без истицања опште понуде од лица које није пољопривредник у смислу члана о откупу пољопривредних производа под условима које са њим уговори.

(2) Трговац сме да се бави откупом пољопривредних производа од пољопривредника и без истицања опште понуде, али само под следећим условима:

1) да је трговац члан берзе, који купује пољопривредне производе ради даље продаје (препродаје) трећим лицима,

2) да се пољопривреднику препродајом омогући наплата више цене од заштитне цене пољопривредних производа, кад се од ње одбије трговачка маржа или провизија и накнада трошкова трговца, ако је таква цена прописана за одређени пољопривредни производ, за шта трговац и берза солидарно одговарају пољопривредном произвођачу целим својим имовинама, макар да се трговац у препродаји појављује само као заступник или посредник пољопривредника,

3) да укупна маржа односно заступничка, посредничка или комисиона провизија трговца у берзанској препродаји не буде већа од 20 посто од цене плаћене пољопривреднику уз урачунавање у њу и трошкова трговца,

4) да пољопривредникова обавеза испоруке пољопривредних производа купцу доспева тек у часу кад му буде исплаћена у целости уговорена цена, при чему су уговорне одредбе о друкчијој доспелости обавезе испоруке ништавне,

5) да су пољопривредни производи већ произведени у количини, која је продата трговцу, при чему могу да буду на чувању код пољопривредника, као продавца, или предати на чување овлашћеном складишту, које је пољопривреднику издало преносиву складишницу, робни запис или другу потврду о пријему на чување (постојећи пољопривредни производи), осим ако закон и други прописи, којим се уређује берзанска трговина пољопривредним производима, допуштају и уређују продају пољопривредних производа који још нису произведени у часу закључења уговора са пољопривредником (будући пољопривредни производи).

(3) Ништави су уговори закључени противно ставу 2. овог члана, а сва корист коју трговац евентуално прибави по основу тако ништавног уговора припада пољопривреднику, осим ако трговац не пристане да се одговарајуће одредбе уговора правично измене у корист пољопривредника.

(4) Осим случаја из ставова 1. и 2. овог члана трговац је слободан да појединачним уговором купује пољопривредне производе од одређеног пољопривредника, под условима које са њим уговори.

(5) Ако трговац у време закључења уговора из става 4. овог члана откупљује пољопривредне производе по основу опште понуде, услови из појединачног уговора не смеју да буду за пољопривредника лошији од оних из опште понуде за откуп.

(5) Трговац је дужан у куповини пољопривредних производа да изда продавцу рачун који садржи податке о трговчевом пословном имену и пребивалишту или седишту, имену и адреси продавца, називу, количини и квалитету купљених производа, цени, року плаћања и датуму куповине, року испоруке, као и потпис трговца или његовог овлашћеног лица и печат трговца.

(6) Подаци у рачуну за куповину пољопривредних производа морају тако да буду написани да их лако може разумети пољопривредник.

(7) Трговац је дужан да чува књигу копија издатих рачуна у складу са прописима о рачуноводству.

(8) Овим чланом се не искључује обавеза поштовања прописаних заштитних цена пољопривредних производа који се купују од пољопривредника.

Одељак 2

УСЛОВИ ЗА РОБУ

Одсек 1

Особине робе

Исправност

Члан 22

(1) Роба која се ставља у промет мора да буде исправна, подобна да служи својој намени и безбедна по људе, животиње, биљке и животну средину.

(2) Роба која се ставља у промет мора да испуњава прописане санитарне, ветеринарске и фитосанитарне услове, да задовољи техничке прописе и прописе за стављање у промет, да је њена усаглашеност оцењена према прописаном поступку и да је означена у складу са прописима.

(3) Изузетно од ставова 1. и 2. овог члана половна роба не мора да испуњава услов исправности, ни да задовољава техничке прописе, под условом да су купци изричито, уочљиво и јасно упозорени да се ради о половној роби, али мора да буде безбедна по људе, животиње, биљке и животну средину.

Паковање

Члан 23.

(1) Роба којом због њене природе није могуће да се рукује у промету без посебног паковања, мора да буде упакована на начин који обезбеђује да јој се не мења природа, нити да јој се погоршавају својства (величина, квалитет и друго).

(2) Паковање мора да штити робу од уобичајених ризика у промету и превозу, као и да омогући једноставно и сигурно руковање робом, с обзиром на њена својства, природу и намену, осим ако је са купцем изричито уговорен бољи квалитет паковања.

(3) Роба са својствима која стварају повећани ризик од штете лицима и стварима мора да буде безбедно упакована пре него што буде понуђена на продају, осим ако је прописима о производњи и промету опасних ствари и материја друкчије уређена њена безбедна трговина и употреба.

Саобразност

Члан 24.

(1) Роба, нарочито техничка, хемијска, пољопривредна или прехранбена, мора да буде саобразна стандардима и прописима о квалитету.

(2) Врсте робе из става 1. овог члана утврђује Влада, уз сагласност органа надлежног за стандардизацију.

(3) Влада утврђује обавезу провере квалитета робе за коју у земљи не постоје стандарди и прописи о квалитету, пре њеног стављања у промет, ако оцени да може угрозити живот и здравље људи, животиња, биљака или животну средину или безбедно функционисање енергетских система, система веза и других система за задовољавање општих потреба (обавеза атестирања).

Техничка исправност

Члан 25.

(1) Ако је за одређену робу, нарочито техничку, дата гаранција исправног функционисања у одређеном року, произвођач или трговац, који је дао гаранцију, дужан је да обезбеди њену оправку и одржавање (сервисирање) на целом подручју Републике Србије, што је пре могуће, у складу са прописима о гаранцији за исправно функционисање продате ствари.

(2) Произвођач и трговац су дужни да услуге оправке и одржавања из става 1. овог члана пружају и резервне делове обезбеђују најмање 10 година по престанку њене производње робе односно продаје, било лично или преко других лица.

Пратеће исправе

Члан 26.

(1) У свакој фази промета трговац мора да има исправе уз робу која се код њега налази, из којих може јасно да се идентификује роба на коју се исправе односе и њен власник, а ако трговац није власник робе, из пратећих исправа мора да се јасно види правни основ по ком је држи код себе, као што је уговор о комисиону, ускладиштењу или заступању.

(2) Превозник мора да има код себе отпремницу, или примерак односно копију товарног листа, теретнице или друге превозне исправе, која јасно идентификује робу коју превози.

(3) Ако су подаци у исправама из ст. 1 и 2. овог члана нејасни и нечитки сматра се да нису ни унети у исправе.

(4) Министарство ближе прописује врсте исправа из ст. 1. и 2. овог члана, њихову садржину и употребу у појединим фазама трговине, осим товарног листа, теретнице или друге превозне исправе, чија је садржина прописана посебним прописима.

Одговорност за штету

Члан 27.

(1) Трговац је одговоран купцима за штету која настане услед непоштовања одредаба овог одсека (одсек 1).

(2) На одговорност за штету проузроковану стављањем у промет робе са недостатком примењују се одредбе закона којим се уређује одговорност произвођача ствари са недостатком.

Сходна примена

Члан 28.

Одредбе овог одсека сходно се примењују на пружање услуга.

Одсек 2

Означавање робе

Тачност означавања

Члан 29.

(1) Трговац или друго лице које у свом пословању стави робу у промет, мора тачно да је означава, у складу са прописима о означавању робе и знаковима разликовања.

(2) Ознаком (декларацијом) сматра се сваки текст, жиг, знак или слика на паковању, налепници, омоту, обавештењу или исправи уз робу која садржи податак о:

- 1) врсти, величини или количини робе,
- 2) начину, месту и времену њене производње, израде или оправке,
- 3) саставу,
- 4) подобности за употребу, промени током употребе, тачности или другим физичким особинама;
- 5) провери извршеној од било ког лица и исходу провере,
- 6) потврди било ког лица или усклађености са потврдом било ког лица,
- 7) начину одржавања,
- 8) начину употребе,
- 9) произвођачу односно другом творцу,
- 10) било који други податак, укључујући и оне о претходним власницима или корисницима.

(3) Минималну обавезну садржину (податке, састојке) робних ознака утврђује својим прописом Министарство, водећи рачуна о природи робе, њеној намени и другим својствима значајним за промет и употребу, ако то није одређено техничким прописима.

(4) Министарство је надлежно да надзире да ли се ознаке у трговини употребљавају у складу са прописима.

(5) Ознака која садржи прописане обавезне податке мора да се налази на самој роби, или њеном паковању, а ако је то немогуће, због посебних својстава или природе робе, ознака мора да се налази на исправама, које прате робу.

(6) Роба чија је употреба сложенија, мора да има упутство о начину употребе.

(7) Трајнија роба веће вредности, чије је одржавање сложеније, мора да има упутство о начину одржавања, са обавештењем о лицима која су стручна за њено одржавање и местима њиховог налажења (сервис).

(8) Одредбе овог члана сходно се примењују на означавање исправности уређаја за мерење (у даљем тексту: мерило) и исправе којима се потврђује исправност тог мерила, односно тачност мерења и испуњеност прописаних услова за употребу мерила у трговини.

(9) Ознаке, упутства и упозорења из овог члана мора да су на српском језикуи ћириличном писму, а ознаке, упутства и упозорења у вези робе из иностранства, која су на страном језику, мора да буду преведена на српски језик, при чему превод мора да буде стављен на производ, његово паковање или пратећу исправу.

(10) Ознаке, упутства и упозорења из овог члана не смеју да буду написана тако малим словима да буду тешка за читање лицима са нормалним видом.

(11) Одредбама овог члана не исључује се примена посебних прописа о заштити потрошача, као и других посебних прописа који се односе на означавање робе.

(12) Одредбе овог члана сходно се примењују на излагање и рекламирање робе и услуга.

Упозорење о штетности и забрани продаје

Члан 30.

(1) Роба која може да угрози живот или здравље и безбедност људи, животиња, биљака или животну средину мора да садржи јасно упозорење о својим опасним и штетним својствима, са тачним обавештењем о врстама болести и другим штетама које може да изазове њена употреба.

(2) Трговац или друго лице које продаје или служи робу штетну за здравље малолетних лица, због чега је прописана забрана продаје или служења те робе малолетним лицима, мора истаћи упозорење о тој забрани у простору где обавља делатност и придржавати се те забране.

(3) Трговац или друго лице које ставља робу у промет може робу означити еколошким знаком, у складу са прописима о заштити животне средине.

(4) Одредбе овог члана сходно се примењују на излагање и рекламирање робе или пружање и рекламирање услуга.

Забрана погрешног означавања

Члан 31.

(1) Забрањено је свако погрешно означавање робе у трговини, које знатније може да утиче на процену њене тржишне вредности, употребљивости или штетности, а нарочито означавање којим се:

- 1) изазива забуна код купца у погледу особина, врсте, састава, количине, трајности, порекла или начина производње,
- 2) приписују роби особине или дејства које не поседује,
- 3) приписују роби, као посебне, особине које иначе поседује и друга роба исте врсте.

(2) Погрешним се сматра и означавање робе са свим тачним подацима, ако се из смисла употребљених речи, слика, стила или другог садржаја ознаке ствара код понуђеног лица погрешна представа о било ком значајнијем својству робе.

(3) Трговац или друго лице које стави у промет робу са погрешном ознаком одговорно је за штету коју услед тога претрпи друго лице, осим ако докаже да је:

1) погрешна ознака настала услед радње другог одговорног лица, у кога се поуздао, или услед догађаја или другог узрока на који није могао да утиче, под условом да је пажљиво испитао тачност и потпуност ознаке, као и да је предузео све мере које се разумно могу захтевати од уредног трговца, како би спречио погрешно означавање робе;

2) унапред јасно упозорио купца да не одговара за тачност и потпуност ознаке робе која потиче од другог лица.

(4) Одредбама овог члана не искључује се примена посебних прописа о заштити потрошача, који се односе на означавање робе.

(5) Одредбе овог члана сходно се примењују на излагање и рекламирање робе и услуга.

Означавање цене

Члан 32.

(1) Трговац је дужан да на јасан, несумњив и лако уочљив начин означи продајну и јединичну цену робе коју нуди потрошачима на продају.

(2) Јединична цена не мора се назначити ако је једнака продајној цени.

(3) За робу која се нуди на продају у расутом стању мора бити означена само јединична цена.

(4) У трговинском објекту у којем обавља трговину на мало поред трговине на велико, трговац је дужан да на уочљив начин јасно истакне најпре продајну (малопродајну), па велепродајну цену за сваку робу коју нуди на продају.

(5) Одредбе ставова 1. до 3. овог члана не примењују се на продају путем аукције, као и на продају уметничких дела и антиквитета.

(6) Министарство може својим прописом утврдити списак робе за коју јединична цена не мора бити означена, имајући у виду природу и намену робе, као и могућност изазивања забуне код потрошача.

(7) Одредбе овог члана сходно се примењују на означавање цена у делатностима пружања услуга, али не искључују примену посебних прописа о ценама и о заштити потрошача у промету робе и услуга.

Забрана погрешног означавања цене

Члан 33.

(1) Забрањено је трговцу да погрешно означава цене робе коју нуди потрошачима на продају, а нарочито да:

1) означава нижу цену него што стварно јесте;

2) истиче цену, без јасног наглашавања, зависно од случаја, да она важи само за плаћање у готовом новцу, или да важи само у одређеним околностима, или да не важи у одређеним околностима;

3) јавно нуди робу на продају по цени нижој од текуће, иако је нема у понуди, или је има у тако малој количини, да је очигледно да тиме намерава да потрошача привуче и наведе на куповину друге робе;

4) нуди робу ниже класе квалитета по цени за робу више класе квалитета, представљајући је као робу више класе квалитета;

5) пропусти да јасно нагласи да се пратећа услуга у вези са продајом робе посебно наплаћује, или да се, поред означене цене, наплаћује још какав додаток, који је нужан да би роба била купљена;

6) лажно означи да се очекује раст или пад цена или њихово задржавање на истом нивоу, без обзира да ли је назначено време, на које се односи очекивање;

7) назначи лажно поређење цена, као што је означавање да је цена снижена, а није, или поређење са ценом друге робе исте намене;

8) учини било коју другу радњу којом се код потрошача ствара погрешан утисак да су цене повољније него што стварно јесу, у намери да се наведу на куповину одређене робе.

- (2) Лице које повреди забрану из става 1. овог члана одговорно је за штету купцу.
- (3) За штету због погрешног означавања цене не одговара:
  - 1) средство јавног оглашавања које је погрешно означавање цене учинило преносом вести или објављивања огласа, под условом да није знало, нити је морало да зна за погрешно означавање;
  - 2) промотер који за рачун другог спроводи нарочите продајне подстицаје, ако докаже да није имао оправданих разлога да сумња у тачност означаења цене;
  - 3) лице које докаже да је предузело све мере, које се разумно могу захтевати од доброг трговца, да спречи погрешно означавање.
- (4) Овим чланом се не искључује примена посебних прописа о ценама, нити о заштити потрошача.
- (5) Одредбе овог члана се сходно примењују на означавање цена у делатностима пружања услуга.

Одсек 3

Оглашавање

Истинитост оглашавања

Члан 34.

(1) Обавештавање путем огласних порука мора бити истинито са потпуним и јасним порукама о трговцу, његовој делатности, роби или услузи која се оглашава у складу са законом, добрим пословним обичајима поштене тржишне утакмице и пословним моралом.

(2) Плаћене огласне поруке (рекламе) у штампи, на телевизији, радију, интернету и у другим средствима јавног оглашавања морају бити препознатљиве и јасно издвојене од осталих облика јавног оглашавања, а нарочито од чланака, коментара, анализа и других ауторских текстова.

Предострожост у вези опасне робе

Члан 35.

Огласне поруке о роби која може да угрози живот и здравље потрошача морају садржати упозорење о њеним штетним својствима и потребним мерама предострожности или безбедности.

Заштита деце и омладине

Члан 36.

(1) Огласне поруке које допиру до деце и омладине не смеју злоупотребљавати њихово поверење и неискуство.

(2) Огласне поруке не смеју злоупотребљавати осећаје одраслих према деци и омладини.

(3) Дететом се у смислу овог закона сматра лице до 14 година живота, а омладинцем лице са навршених 14 година до 18 година живота.

(4) Деци и омладини забрањено је да се продају алкохол, алкохолна пића, дуван и дувански производи.

(5) Кад трговац посумња да је купац дете или омладинац, дужан је да му прода алкохол, алкохолно пиће, дуван или дувански производ, ако му купац добровољним показивањем личне исправе докаже да није дете односно омладинац.

Одсек 4

Нарочити продајни подстицаји

Обавештавање

Члан 37.

Промотер је дужан да у огласним порукама о нарочитим продајним подстицајима назначи:

- 1) врсту подстицаја (попуст, поклон, награда),
- 2) цену робе или услуге чија се продаја подстиче, са и без подстицаја, укључујући порез и додатне трошкове, као што су трошкови превоза, испоруке или поштарине;
- 3) своје име или назив,
- 4) рок трајања понуде,
- 5) када је понуда везана за услове, опис тих услова или име или назив и адресу лица код кога се могу сазнати.

Бесплатно пружање допунских обавештења

Члан 38.

(1) Промотер је дужан да на упит бесплатно пружи допунска обавештења о нарочитим продајним подстицајима и размотри приговоре које су му упућене у вези са њима.

(2) Ако промотер организује посебну телефонску или другу одговарајућу службу за давање обавештења у вези са нарочитим продајним подстицајима, не сме да наплаћује њене услуге.

Одговор на приговор

Члан 39.

Промотер је дужан да на приговор, који му је упућен у вези са нарочитим продајним подстицајима, одговори писмено, телефаксом, електронском поштом или на други сигуран начин у року од 15 дана од дана пријема приговора.

Заштита деце и омладине

Члан 40.

(1) Промотер не сме од деце прибављати личне податке без претходне сагласности родитеља или старатеља.

(2) Промотер сме деци непосредно давати поклоне само уз сагласност родитеља, који мора да је присутан на лицу места.

(3) Промотер не сме деци и омладини давати поклоне који могу нанети штету њиховом здрављу, а омладини не сме давати на поклон алкохолна пића и дуванске производе.

Обавештавање о попустима

Члан 41.

(1) Промотер је дужан да у огласним порукама о попустима назначи:

- 1) тачан износ попушта (снижења продајне цене), који се изража процентуално или у апсолутном новчаном износу снижења;
  - 2) продају испод цене коштања и
  - 3) трајање продаје уз попуст.
- (2) На упит, промотер је дужан да пружи обавештење о:
- 1) свим условима и ограничењима везаним за попуст;

- 2) претходној цени робе или услуге и времену када је та цена примењивана.
- (3) Промотер је дужан да у купонима, ваучерима и другим легитимационим папирима и знацима који овлашћују имаоца на добијање попушта назначи:
  - 1) новчану вредност купона, ваучера, другог легитимационог папира или знака;
  - 2) ограничења права имаоца, а нарочито рок важења купона, ваучера, другог легитимационог папира или знака;
  - 3) робу или услугу на коју се купон, ваучер, или други легитимациони папир или знак односи.

Обавештавање о поклонима

Члан 42.

- (1) Промотер је дужан да у огласним порукама о поклонима назначи:
  - 1) стварну вредност поклона;
  - 2) трошкове везане за поклон.
- (2) На упит, промотер је дужан да пружи обавештење о свим условима и ограничењима везаним за поклон.

Обавештавање о наградама и играма

Члан 43.

- (1) Промотер је дужан да у огласним порукама о наградама и играма назначи:
  - 1) врсту и вредност награда;
  - 2) почетак, крајњи рок за пријем пријава и датум проглашења добитника;
  - 3) ограничења за учешће, као што су старост учесника, неприпадање учесника одређеној врсти лица, географски простор за који се наградно такмичење или игра организује и друго;
  - 4) начин доказивања испуњености услова за учешће (куповина робе или услуге и друго);
  - 5) обавезу прибављања дозволе за учешће од родитеља, староца и других лица, ако такву дозволу тражи;
  - 6) додатне трошкове везане за учешће у наградном такмичењу или игри; и
  - 7) стварне или процењене трошкове или одбитке везане за преузимање награде.
- (2) На упит, промотер је дужан да пружи обавештење о:
  - 1) о свим условима везаним за наградно такмичење или игру, као што су ограничења учешћа и друго;
  - 2) броју и врсти награда које се могу добити;
  - 3) правилима за учешће и добијање награда;
  - 4) праву на замену награде новчаним износом, ако је предвиђено;
  - 5) критеријумима за процену пријава;
  - 6) поступку доделе награда и саставу жирија, када добитника бира жири;
  - 7) датуму и начину објављивања резултата;
  - 8) начину преузимања награда и трошковима везаним за то;
  - 9) року у коме награде морају бити преузете;
  - 10) намери и условима накнадног ангажовања добитника у сврхе оглашавања;
  - 11) подацима у награђеним пријавама чије објављивање је условљено сагласношћу добитника и прописима о заштити података.

Глава трећа

ВРСТЕ ТРГОВИНЕ

Врсте и начини трговине

Члан 44.

(1) Врсте трговине су:

- 1) трговина на велико (велетрговина, велепродаја),
- 2) трговина на мало (малопродаја),
- 3) пружање трговинских услуга,
- 4) друге врсте трговине, које нису изричито забрањене овим законом и другим прописима.

(2) Посебни начини трговине из става 1. овог члана, који се уређују овим законом, јесу:

- 1) трговина јавним надметањем (аукција, лицитација),
- 2) берзанска трговина,
- 3) даљинска трговина на мало,
- 4) трговина на пијацама, велетржницама, сајмовима и другим привременим изложбама,
- 5) трговина личним нуђењем (продаја на прагу, продаја од врата до врата),

(3) Трговац може да се региструје за обављање свих или више врста трговине, ако овим законом или другим прописом није друкчије одређено.

(4) Општи услови за трговину предвиђени овим законом и уређени пратећим прописима важе за обављање сваке врсте трговине из става 1. овог члана, осим ако овај закон друкчије предвиђа одредбама којим уређује поједине врсте трговине.

Одељак 1

ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО

Појам

Члан 45.

(1) Трговина на велико је свака продаја робе трговцу на мало и трговцу на велико када купују робу ради даље продаје, као и произвођачу и другом професионалном купцу.

(2) Трговина на велико је и сваки посао извоза односно увоза робе, осим ако се законом који уређује спољну трговину одређени послови продаје или куповине робе одређују као трговина на мало, као што је продаја робе купцима приликом преласка државне границе у слободним царинским продавницама или у превозним средствима на међународним путовањима и другим одговарајућим просторима.

Услови

Члан 46.

(1) Трговина на велико се обавља у посебним продајним просторијама, складиштима за продају робе на велико, велетржницама и на другим местима која испуњавају услове прописане за трговину на велико.

(2) Трговина на велико може да се обавља и без задржавања робе у складишту или другој просторији (транзитни промет).

(3) Изузетно од ставова 1. и 2. овог члана, Министарство може да предвиди да се трговина на велико одређеном робом може да обавља само ако се роба смешта у посебним

просторијама или складиштима, односно ако се превози у посебно конструисаним и опремљеним превозним средствима.

(4) Прописом из става 3. овог члана уређују се услови које мора да испуњава просторија или складиште односно превозно средство за трговину на велико, као и услови складиштења, превоза и руковања, ради заштите живота и здравља људи, животиња, биљака и животне средине.

(5) Ако трговац на велико у својим складиштима, другим просторијама или на било који други начин прода робу потрошачу, осим професионалном купцу, сматра се да тргује на мало, те мора да испуни све услове прописане за трговину на мало, као и да испоштује прописе о заштити потрошача.

(6) Трговац на велико који нуди на продају или продаје у свом трговинском објекту робу и потрошачима мора да:

1) омогући слободан улаз у трговински објекат и приступ роби свим потрошачима;
2) поштује равноправност свих потрошача, без повлашћивања или дискриминације појединих потрошача или њихових категорија;

3) води трговачку књигу за такав објект, као да је малопродајни.

(7) Одредбе о трговини на велико робом сходно се примењују и на трговину на велико услугама.

Одељак 2

ТРГОВИНА НА МАЛО

Појам

Члан 47.

Трговина на мало је продаја робе и услуга потрошачима ради задовољавања њихових личних потреба или потреба њиховог домаћинства.

Услови

Члан 48.

(1) Трговина на мало се обавља у продавници, или изван ње, ако су за продају изван продавнице испуњени услови предвиђени овим законом и пратећим прописима.

(2) Продаја робе изван продавнице је нарочито продаја на тезгама, у киосцима, путем аутомата, из колица, возила и повремена организована масовна продаја (вашар, сајам, изложба или приредба), без обзира да ли се одржава у затвореном или на отвореном простору.

(3) Продаја робе из ст. 2. овог члана не обухвата трговину на пијацама или велетржницама, нити даљинску трговину.

(4) Продаја робе изван продавнице обавља се под условима и на начин који ближе уређује Министарство водећи рачуна о потреби заштите потрошача, а нарочито о здравственим, хигијенским и тржишним разлозима.

(5) Продаја робе изван продавница обавља се на основу дозволе надлежног органа јединице локалне самоуправе, на чијем подручју се продаја обавља, за постављање тезге, киоска, аутомата и друге опреме за продају робе изван продавнице на јавној површини, односно дозволе за одржавање повремене масовне продаје.

(6) Дозволом надлежног органа локалне самоуправе за одржавање повремене масовне продаје у заказано време (сајам, вашар и сл.) допушта се сваком трговцу да на њој учествује, без потребе да добије било какву појединачну дозволу за учешће, али се тиме не дира у право лица, које организује привремену масовну продају да одређује услове под којим трговци могу да учествују у њој.

(7) Приликом одлучивања о давању дозволе из става 5. овог члана надлежни орган јединице локалне самоуправе поступа у складу са прописима Министарства за обављање продаје изван продавнице и нема право да одбије њено давање из разлога неповољне оцене целисходности.

(8) Продаја робе изван продавница може да се обавља само на местима које јединица локалне самоуправе одреди својим прописом, водећи рачуна о урбанистичким, тржишним, хигијенским и другим месним приликама и могућностима.

(9) Продаја робе из колица или возила не сме да се обавља нуђењем робе на вратима стана односно куће потрошача, осим ако је трговац овлашћен и на трговину личним нуђењем.

(10) На продају робе изван продавница сходно се примењују одредбе овог закона и пратећих прописа о продаји у продавницама, ако овај закон или посебни закони иста питања друкчије не уређују.

(11) Трговац на мало је дужан да се придржава прописаних услова трговине на мало за све време њеног обављања, као и да на сваком продајном месту, а нарочито код касе за наплату цене, уочљиво истакне телефонски број и адресу надлежне тржишне инспекције.

(12) Одредбе о трговини на мало робом односе се и на трговину на мало услугама, осим ако то није посебно регулисано у другом закону.

Радно време

Члан 49.

(1) Трговац на мало је дужан да ради и да своју трговину одржава доступном потрошачима током целог радног времена, уређеног у складу са овим законом и другим прописима, којим се уређује истицање обавештења о радном времену и поштовање прописаног радног времена, односно прописа о заштити потрошача.

(2) Министарство прописује критеријуме за одређивање радног времена продавница и других облика трговине (нпр. тезги, пијаца), као што је минимално трајање радног времена, његов временски распоред (дневни, недељни, месечни и годишњи), обавезу држања отвореним појединих продајних објеката (нпр. број продавница по броју становника у насељу, географску покривеност) у току празника и других нерадних дана ради снабдевања становништва неопходном робом (дежурство) и друго водећи рачуна о врсти малопродајних објеката, врсти робе која се у њима продаје и потребама потрошача.

(3) Надлежни орган града односно општине која није у оквиру града овлашћен је да пропише:

1) најкраће трајање и распоред радног времена продавница одређене врсте робе или на одређеним деловима општине, односно града;

2) обавезу рада у одређеном времену у дане државних празника и других нерадних дана за одређене продавнице (дежурство);

3) дане одржавања и радно време пијаца, општинских односно градских сајмова, вашара, изложби и других повремених масовних продаја.

(4) Трговац на мало одлучује о трајању и распореду радног времена продавнице или другог облика трговине на мало у складу са прописом Министарства и органа јединице локалне самоуправе из ставова 2. и 3. овог члана.

(5) Трговац на мало је дужан да радно време пријави надлежном органу јединице локалне самоуправе, где се налази продавница, да га јасно назначи на видном месту на улазу у продавницу и да се придржава назначеног радног времена.

(6) Трговац на мало је слободан да ради прековремено, те рад ван означеног радног времена није никакав преступ, прекршај или друга повреда прописа, осим ако је друкчије одређено прописима донетим у складу са овим законом, као што су прописи о радном

времену великих продавница или бучних и других делатности које могу да узнемирују или на други начин да угрожавају околину.

(7) Одредбе о радном времену у трговини на мало сходно се примењују на друге врсте трговине, а нарочито у пружању услуга на мало, ако је то потребно с обзиром на њихову природу, ради заштите потрошача односно корисника.

Књиге, рачуни и исправе Члан 50.

(1) Трговац на мало је дужан да стално води трговачку књигу, у коју дневно бележи податке о набавкама робе, њеној продаји и наплати цене, као и о трговинским услугама, које је пружио уз накнаду.

(2) Трговачка књига може да се води и електронски, уместо у папирном облику, уз могућност састављања копија идентичних изворном електронском запису, које тржишна инспекција има право да изнесе из просторија трговца ради инспекцијског надзора.

(3) Трговачка књига мора да се држи у свакој продавници и на месту продаје изван продавнице, као и да у радно време буде доступна инспекцијским и другим надлежним органима ради увида.

(4) Подаци се бележе у трговачку књигу на основу исправа, које пропише Министарство, а које је трговац на мало дужан да чува у седишту или код стручног лица, које је писмено овластио да му води књигу.

(5) Трговац на мало је дужан да изда рачун купцу за сваку продату робу са јасном ознаком свог имена, продате робе, наплаћене цене и датумом продаје.

(6) Услове и начин вођења, држања и показивања, као и изглед и садржај (образац) трговачке књиге, исправа и рачуна прописује Министарство уз сагласност министарства надлежног за финансије.

(7) Министарство је овлашћено да прописом који доноси уз сагласност министарства надлежног за финансије изузме од обавезе вођења трговачке књиге и држања исправа трговца на мало који обављају продају изван продавнице, али само кад би таква обавеза била неразумна, трговцу неисплатива или тешко извршива, због малог обима промета, особене природе трговине или посебног начина пословања.

(8) Лица која имају право да нерегистровано тргују на пијаци, као што су пољопривредници и произвођачи робе домаће радиности, изузети су од обавезе вођења трговачке књиге.

(9) Ставови 1. до 8. овог члана сходно се примењују и на друге врсте и начине трговине, ако законима или другим прописима за њих није друкчије уређено вођење књига, држања исправа и издавања рачуна.

Одељак 3

ПРУЖАЊЕ УСЛУГА

Члан 51.

(1) Услуге у вези са трговином робе, као што су посредовање, заступање, комисионо наступање, складиштење, провера количине или квалитета, отпремништво и друге услуге које се уобичајено обављају ради закључења или испуњења уговора о продаји робе, овлашћен је да, без посебне регистрације, пружа сваки регистровани трговац на велико или трговац на мало, ако испуњава услове прописане за њихово обављање.

(2) Произвођач је овлашћен да без посебне регистрације, пружа услуге из става 1. овог члана у оквиру трговине робом коју производи.

(3) Пуноважан је уговор о пружању услуга из става 1. овог члана, који је закључило лице које није регистровани трговац, ако је то у интересу друге савесне стране.

(4) Не може се истицати ништавост уговора у трговини робом или услугама, само из разлога што је закључен посредовањем, заступањем или комисионим наступањем лица које није регистровано као трговац.

(5) Услуге које су уређене посебним законима, као што су превоз, грађевинарство, осигурање, угоститељство, туризам, телекомуникације, радио, телевизија и друге услуге, чије успешно обављање изискује улагање знатнијих средстава, те посебну стручност и оспособљеност, пружају лица која испуњавају услове предвиђене посебним законима који уређују те услуге, на начин предвиђен тим законима и другим посебним прописима.

(6) Одредбе овог закона о трговини робом на велико сходно се примењују на пружање услуга у трговини на велико, као и што се одредбе овог закона о трговини робом на мало сходно примењују на пружање услуга непосредно њиховим корисницима.

(7) Одредбама овог члана не искључује се право корисника услуге на накнаду штете коју је претрпео због пружања лоших услуга, макар да их је пружило лице које је било овлашћено за њихово обављање.

(8) Услугама које се пружају непосредно корисницима (потрошачима) у смислу става 7. овог члана сматрају се нарочито:

1) личне услуге, као што су фризерске, педикирске, маникирске, масерске и друге сличне услуге;

2) шалтерске услуге, као што су услуге на шалтерима банака, пошта и других привредних и ванпривредних субјеката, органа и служби Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, осим ако законом о заштити потрошача или посебним законима за поједине делатности није другачије предвиђено;

3) професионалне (интелектуалне) услуге, као што су здравствене (стоматолошке, лабораторијско-биохемијске, апотекарске и др.), адвокатске, књиговодствене, пореско-саветничке и друге услуге, ради чијег пружања се првенствено користи интелектуално знање и искуство у одговарајућој струци;

4) занатске услуге, као што су обућарске, кројачке, сарачке, сајцијске, ковачке и сличне услуге, које се првенствено пружају употребом посебне вештине ради израде, дораде, или оправке разних предмета.

Одељак 4

ТРГОВИНА ЈАВНИМ НАДМЕТАЊЕМ

Појам

Члан 52.

(1) Трговина јавним надметањем је продаја робе лицу које продавцу, поводом његовог јавног позива, истакне повољнију понуду него остала лица заинтересована за куповину.

(2) Позив на продају је јаван, ако је учињен на начин да за њега може да сазна већи број унапред неодређених лица и ако садржи одређење робе, почетну цену и остале услове продаје.

(3) Јавним надметањем се сматра и надметање између два или више одређених лица, које је продавац позвао да му учине што повољнију понуду, почев од најближих услова описаних у позиву (надметање прикупљањем понуда).

(4) Правила о јавном надметању ради продаје сходно се примењују и на јавно надметање ради куповине.

(5) Правила о трговини јавним надметањем ради продаје или куповине робе сходно се примењују и на надметање ради:

- 1) закључења уговора о пружању услуга под што повољнијим условима;
- 2) отуђења или пробављања права коришћења (закупа), права употребе или другог права ужег од права својине на предмету надметања, укључујући и права не непокретностима, осим ако посебним прописим прописима није друкчије одређено.

Искључење правила о прекомерном оштећењу

Члан 53.

У трговини јавним надметањем искључена је примена општих правила о поништају уговора због прекомерног оштећења продавца или купца, осим у случају преваре.

Услови

Члан 54.

(1) Сваки трговац је слободан да организује јавно надметање ради продаје своје робе или ради куповине робе за своје потребе (јавно надметање за свој рачун).

(2) Организовањем јавних надметања за рачун других лица овлашћено је да се бави, као делатношћу или занимањем, само лице (аукционар), које је посебно регистровано за делатност организовања јавног надметања (јавно надметање за туђ рачун).

(3) Аукционар сме да се бави искључиво организовањем јавног надметања и закључивањем уговора о продаји са најбољим понудиоцем (победником надметања) за рачун налогодавца, као и пратећим услугама, као што је обавештавање о предмету надметања, паковање робе, њена испорука купцу или наплата цене.

(4) Свако лице, физичко или правно, слободно је да изложи предмете продаји путем јавног надметања, или да буде учесник у јавном надметању, иако нема својство трговца.

(5) Аукционар може да иступа према учесницима у надметању као заступник или као комисионар продавца (налогодавца).

(6) Место одржавања јавног надметања мора да испуњава прописане услове, било да је у затвореном или на отвореном простору, који се односе посебно на:

- 1) могућности пристојног смештаја већег броја лица (учесника),
- 2) опремљеност средствима оглашавања (нпр. огласне табле, гласачке таблице),
- 3) истакнутост места руководиоца јавног надметања,
- 4) изложбени простор за понуђене ствари, односно за њене узорке или моделе, осим ако се ради о стандардизованој роби.

(7) Јавно надметање се се одржава само ако се у њему надмећу најмање два учесника, осим ако је лице за чији рачун се организује изричито пристало на продају предмета надметања и кад учествује само једно лице.

(8) Учесници јавног надметања из ст. 7. овог члана морају да су међусобно независна лица, а ако су правна лица, не смеју да буду чланице исте групације.

(9) Аукционар је дужан да својим условима пословања уреди начин решавања спорова са незадовољним учесницима, као и између учесника, у вези јавних надметања које организује, а нарочито путем посредовања или арбитраже.

(10) Аукционар не издаје фискални рачун победнику надметања са којим је закључио уговор, већ обичан рачун у складу са прописима министарства надлежног за финансије.

Закључење уговора о продаји јавним надметањем

Члан 55.

(1) Уговор о продаји јавним надметањем сматра се закљученим кад руководиоца надметања ударцем чекића, звоном или на други јасан начин саопшти, у присуству учесника, која је од учињених понуда најповољнија, као и да је прихваћена.

(2) Присутним се сматра и учесник, који се не налази на месту надметања, под условом да са руководиоцем надметања одржава везу током надметања употребом савремених техничких средстава (телефон, рачунар или друго средство), која му омогућавају тренутно примање и давање изјава, у складу са условима пословања аукционара.

(3) Лице које је присутно на јавном надметању, а не даје понуду организатору у надметању за куповину одређеног предмета, не сматра се учесником јавног надметања.

(4) Након што је уговор о продаји јавним надметањем закључен у складу са ставом 1. овог члана, не смеју се узимати у обзир друге повољније понуде, нити било која уговорна страна има право да једнострано одустане од уговора, осим због повреде уговорне обавезе друге стране или због промењених околности.

Дужности аукционара

Члан 56.

(1) Аукционар је дужан да:

- 1) објави услове свог пословања и да их видно истакне на месту одржавања јавног надметања;
- 2) да видно и јасно означи место одржавања јавног надметања, путем истицања свог пословног имена, наглашавања да се ту одржава јавно надметање и ознаком радног времена;
- 3) омогући заинтересованим лицима да разгледају изложене предмете у примереном року пре отпочињања надметања, са подацима о сваком изложеном предмету потребним за подробно обавештавање заинтересованих учесника о његовим својствима, ради стварања разумне представе о исплативости куповине по одређеној цени;
- 4) благовремено објави каталог јавног надметања, са потпуним и тачним подацима о предмету продаје, месту и времену одржавања надметања, условима надметања, начину учешћа у надметању и о другим чињеницама значајним за куповину изложених предмета, осим ако Министарство друкчије уреди дужност објаве каталога због мале вредности предмета чије се јавно надметање организује;
- 5) позове на давање понуда за сваки изложени предмет посебно и за сваки продати предмет закључи посебан уговор о продаји, без обзира да ли је исто лице купац једног или више предмета у надметању,
- 6) поштено води надметање и утврђује најповољнију понуду;
- 7) преда предмет надметања победнику тек пошто му наплати цену у целости, иначе је дужан да је исплати продавцу (налогодавцу) и кад је не наплати од победника;
- 8) исплати цену продавцу (налогодавцу) одмах, а најкасније наредног дана од дана окончања надметања у коме је предмет продат, осим ако налогодавац пристане у писаном облику да се рок исплате цене продужи, али не касније од истека недељу дана по окончању надметања;
- 9) процењује предмете изложене јавном надметању и обавештава своје налогодавце о ценама које предмети вероватно могу да се достигну током надметања, интересовању купаца за њих, дану одржавања надметања, исходу надметања и, у случају продаје, постигнутој цени, месту, времену и начину њене исплате;
- 10) не учествује лично или преко трећег лица у надметању које организује;
- 11) се стара о одржавању реда током јавног надметања;
- 12) сачини, изда или преда сваком победнику надметања све исправе које су, по прописима и условима надметања, потребне да стекне у својину купљени предмет.

(3) Аукционар је дужан да пре отпочињања надметања обавести учеснике о почетној цени, осим ако их јасно обавести да нема почетне цене, те да надметање почиње од цене коју понуди први учесник.

(4) У случају кад у јавном надметању није одређена почетна цена, аукционар мора учесницима пре почетка надметања да саопшти да ли налогодавац унапред прихвата најповољнију понуду, или је задржао себи право да одустане од продаје, ако није задовољан најповољнијом понудом.

(5) Правила о дужностима аукционара сходно се примењују на јавно надметање за свој рачун.

(6) Правила о дужностима аукционара не могу да се укидају, нити да се ублажавају уговором о заступању или комисиону који је закључио са налогодавцем, нити уговором о продаји који је закључио са победником.

Права аукционара

Члан 57.

(1) Ако друкчије није уговорено, аукционар има право на:

- 1) продају предмета надметања испод процењеног износа, осим ако му је налогодавац изричито писмено наложио да га не може продати испод одређене цене;
- 2) провизију од налогодавца;
- 3) право залогe на предмету јавног надметања, ради обезбеђења свог потраживања на провизију и накнаду трошкова од налогодавца.

(2) Аукционар може да сам прода предмет јавног надметања по основу свог заложног права ради намирања својих потраживања од налогодавца само на основу судске одлуке или уз писмену сагласност налогодавца, при чему продају мора да изврши јавним надметањем.

(2) Аукционар има право на накнаду нужних и корисних трошкова само ако ју је изричито уговорио са налогодавцем.

Одговорност аукционара

Члан 58.

(1) Аукционар је одговоран за сву штету власнику предмета изложеног надметању и сваком учеснику надметања, ако прода предмет на чију продају није био овлашћен.

(2) Ако аукционар прода предмет испод цене коју му је писмено наложио продавац, дужан је да му накнади разлику до наложене цене, као и да му надокнади сву штету коју је претрпео или ће вероватно да претрпи, с обзиром на посебне околности, које су аукционару биле познате или морале бити познате у време надметања.

(3) Победник надметања који је благовремено платио цену за купљени предмет, стиче својину на том предмету у часу кад га преузме, иако га је купио по цени нижој од износа који је налогодавац писмено одредио аукционару, осим ако је аукционар пре надметања нагласио да се предмет не може продати испод означене цене.

(4) Аукционар је одговоран за штету власнику продатог предмета или купцу, ако прода предмет надметања за који је знао или морао знати да није у својини налогодавца или да овај није овлашћен да га изложи продаји.

(5) Аукционар не одговара за физичке мане предмета изложеног јавном надметању, макар да су скривене и да значајно умањују његову тржишну вредност, осим ако је за скривене мане знао или морао знати, а није их пре отпочињања надметања јасно саопштио учесницима.

(6) Ништавне су одредбе општих услова пословања аукционара којима се искључује, ублажава или умањује одговорност аукционара уређена овим чланом.

(7) Одредбама овог члана не искључује се примена општих правила о одговорности продавца.

Забрана споразумног надметања

Члан 59.

(1) Учеснику у јавном надметању забрањено је да наговара другог учесника да одустане од учешћа у надметању, да са њим договори да одустане од надметања, као и да му у исту сврху плати било какву накнаду.

(2) Налогодавац чији предмет буде продат повредом става 1. овог члана има право да га поврати од купца који је учествовао у споразумном надметању, а ако га је овај већ отуђио трећем савесном лицу, налогодавац има право на накнаду целокупне предвидиве штете, коју је услед тога претрпео, солидарно од свих учесника споразумног надметања.

(3) Забрана споразумног надметања се не односи на лица која су закључила уговор о заједничком наступању у јавном надметању, као једног учесника, под условом да је закључен у писменом облику и да је аукционару пријављен пре отпочињања надметања.

(4) Забрана споразумног надметања у трговини робом из овог члана односи се и на јавно надметање ради стицања или отуђења права својине и других права на непокретностима.

Забрана изигравања јавног надметања

Члан 60.

(1) Забрањена је свака радња предузета у намери изигравања јавног надметања, а нарочито:

- 1) продаја предмета надметања победнику по нижој цени од износа који је понудио, или враћање дела цене по исплати, или одлагање њене исплате преко рока одређеног у условима надметања;
- 2) ограничавање права на даље учешће у надметању лицу које је, као победник, у ранијем току надметања већ купило или се обавезало да купи један или више предмета изложених надметању;
- 3) нуђење и давање на поклон предмета изложених надметању.

(2) Налогодавац чији предмет буде продат повредом става 1. овог члана има право да га поврати од купца који је учествовао у изигравању надметања, а ако га је овај већ отуђио трећем савесном лицу, налогодавац има право на накнаду целокупне предвидиве штете коју је услед тога претрпео, солидарно од свих лица која су учествовала у изигравању надметања.

(3) Забрана изигравања јавног надметања у трговини робом из овог члана односи се и на јавно надметање ради стицања или отуђење права својине и других права на непокретностима.

Допунски прописи

Члан 61.

(1) Влада може да посебним прописом детаљније уреди трговину јавним надметањем, а нарочито минималне услове јавног надметања, попис предмета који се обавезно продају јавним надметањем, начин пословања аукционара и поступак продаје јавним надметањем.

(2) Аукционар је овлашћен да општим условима свог пословања уреди питања јавног надметања која нису уређена овим законом, нити прописом Владе, као и да детаљније уреди питања која су овим законом и прописом уређена, али су ништавне одредбе општих услова којим аукционар, противно одредбама овог закона или прописа Владе, искључује, ублажава или умањује своје обавезе или одговорности према налогодавцима, учесницима, продавцу и купцу.

Одељак 5

БЕРЗАНСКА ТРГОВИНА

Члан 62.

(1) Берзанска трговина је трговина коју организује берза, а у којој смеју да учествују само овлашћена лица.

(2) Овлашћеним лицима из става 1. овог члана сматрају се лица, која су регистрована за учешће у берзанској трговини, под условом да су примљена у чланство берзе.

(3) Трговац регистрован за учешће у берзанској трговини може да обавља и друге врсте трговине, осим ако је то забрањено законом којим се уређују берзе.

(4) Берзанска трговина је трговина на велико, осим ако се прописима којим се уређују берзе одређени послови у берзанској трговини сматрају, због своје природе, трговином на мало.

(5) На берзи сме да се тргује само робом која је примљена у котацију, под условима и на начине уређеним правилима берзе.

(6) Берза као тржишна институција не сме да учествује у својству трговца у трговини коју организује, нити да на било који други начин буде такмац својим члановима у тој трговини.

(7) Ништавни су послови закључени противно ставу 6. овог члана, а берза нема право на повраћај робе, односно новца које је дала у извршавању својих обавеза по основу таквих послова.

(8) Овим чланом се не искључује примена закона и других прописа којим се уређују берзе на лица овлашћена за учешће у берзанској трговини и њихово пословање.

Одељак 6

ДАЉИНСКА ТРГОВИНА НА МАЛО

Појам и услови

Члан 63.

(1) Даљинска трговина је трговина робом на мало, као и пружање услуга потрошачима, коју трговац организује употребом средстава за комуникацију између физички удаљених лица, а нарочито адресованих и неадресованих пошиљака, писама, рекламних материјала са наруџбеницом, каталога, телефона, радија, видеофона, видеотекста, електронске поште, интернета, факсимила, телевизије (телешопинг) и других електронских средстава комуницирања између продавца и купца.

(2) Даљинску трговину сме да организује само трговац који је у стању да испоручи продату робу купцу на територији Републике Србије, лично или преко другог трговца, најкасније у року од 30 дана од дана закључења уговора, ако друкчије није уговорено.

(3) Трговац сме закључивати уговоре на начин из става 1. овог члана само ако се потрошач томе не противи.

(4) Трговац може закључивати уговоре у даљинској трговини користећи телефонски позивни аутомат и факсимил само уз изричиту сагласност потрошача.

Допунски прописи и сходна примена

Члан 64.

(1) Министарство може да детаљније уреди услове и начине даљинске трговине, посебно ради заштите потрошача.

(2) Министарство уређује садржину пријаве за даљинску трговину, коју трговац подноси Министарству, као и води евиденцију трговаца који се баве даљинском трговином.

(3) Ако прописи из ставова 1. и 2. овог члана не предвиђају друкчије, на даљинску трговину сходно се примењују одредбе којим овај закон уређује трговину на мало.

(4) Одредбе овог закона о даљинској трговини сходно се примењују на куповину робе када је купац трговац који организује даљинску куповину, а продавац физичко лице које се не бави продајом робе.

(5) Одредбе овог закона о даљинској трговини не искључују, нити умањују права која купац има по општим прописима према продавцу у уговору о продаји робе, као ни она која има по посебним прописима о заштити потрошача.

Одељак 7

ТРГОВИНА НА ПИЈАЦАМА, ВЕЛЕТРЖНИЦАМА И САЈМОВИМА

Трговина на пијацама

Члан 65.

(1) Трговина на пијацама је трговина на мало која се обавља на отвореним или у затвореним просторима одређеним актом надлежног органа јединице локалне самоуправе за повремену или свакодневну масовну продају воћа и поврћа, сточарских, живинских и осталих пољопривредних производа, робе свакодневне потрошње, занатских производа, производа домаће радиности и остале робе која по својим особинама може да се излаже трговини ван продавница.

(2) Пијаца је, у смислу овог закона, затворен или отворен продајни простор одређен актом надлежног органа, на коме се повремено или свакодневно продају пољопривредни производи, намирнице, роба за свакодневну потрошњу и остала роба.

(3) Пијаци може да установи јединица локалне самоуправе на свом подручју, као и свако лице ако претходно прибави дозволу надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијем подручју је установљава у складу са урбанистичким и грађевинским прописима.

(4) Јединица локалне самоуправе или лице које је установило пијаци управља пијацом, одржава ред на њој и одговара за њен рад, ако писменим уговором управљање пијацом не повери другом лицу (пијачна управа).

(5) Актом надлежног органа јединице локалне самоуправе утврђује се простор, начин и време одржавања трговине, начин управљања пијацом, начин продаје и давања у закуп пијачног простора, мерила за одређивање дела пијачног простора који се даје у закуп на рок дужи од седам дана и за одређивање висине накнаде за закуп пијачног простора и друга питања од значаја за организовање и рад пијаце.

(6) Пијачни простор чине тезге, киосци, омеђене површине земљишта и други простор унутар површине пијаце одређене у складу са ставом 1. овог члана.

(7) Пијачна управа сме давати у закуп пијачни простор на рок дужи од седам дана само у поступку јавног надметања, сходном применом одредаба овог закона, које се односе на трговину јавним надметањем и у складу са актом из става 5. овог члана.

(8) Пијачна управа одређује пијачни простор, који се даје у закуп на рок дужи од седам дана, посебно водећи рачуна да преостали пијачни простор својом величином и положајем задовољава потребе дневних закупаца пијачног простора и да омогућава равноправно тржишно надметање између дневних и закупаца на дужи рок.

(9) Општи услови уговора о закупу пијачног простора утврђују се актом који доноси пијачна управа, уз сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијем подручју се налази пијаца, ако та јединица не врши и функцију пијачне управе.

(10) Пијачни простор се сматра јавном површином у време кад ради пијаца и не сме се давати у својину било ком лицу, које на њој продаје или купује робу.

Услови трговине на пијацама

Члан 66.

(1) Трговином на пијацама могу се бавити регистровани трговци, а без регистрације и лица пољопривредници, произвођачи у домаћој радиности и друга физичка лица, под условима утврђеним овим чланом.

(2) Закупац пијачног простора са роком дужим од седам дана може бити само регистровани трговац, као и пољопривредник за продају својих производа.

(3) Пољопривредници и друга физичка лица смеју без регистрације продавати на пијацама искључиво воће, поврће и друге пољопривредне производе домаћег порекла, које су сами произвели, затим производе своје домаће радиности, као и своју половну робу.

(4) Воће, поврће и друге пољопривредне производе увозног порекла, као и робу широке потрошње могу продавати на пијацама искључиво регистровани трговци.

(5) Пијаца односно пијачна управа не сме на пијаци да организује продају или куповину робе за свој рачун.

(6) Ништавни су уговори закључени противно ставу 5. овог члана, а пијаца, односно пијачна управа нема право на повраћај робе односно новца, који је дало у извршавању обавеза по основу тих уговора.

(7) Пијачна управа је дужна да:

- 1) пијацу јасно обележи, да је издвоји од околног простора и да означи дане и време њеног одржавања (пијачни дани);
- 2) обезбеди вагу, на којој потрошачи могу за све време рада пијаце да провере масу купљене робе (контролна вага), да ту вагу јасно означи на месту њеног налажења и да потрошачима омогући лак приступ тој ваги;
- 3) обезбеди присуство тржишног и санитарног инспектора за све време рада пијаце, као и ветеринарског инспектора, ако се на пијаци продаје стока и живина;
- 4) обезбеди примерене услове за продају и руковање робом, као и за њено чување.

Сходна примена и пратећи прописи трговине на пијацама

Члан 67.

(1) На трговину на пијацама сходно се примењују одредбе овог закона, које се односе на трговину на велико и мало.

(2) Министарство доноси пропис којим ближе уређује услове за лица која продају робу на пијацама и начин доказивања порекла робе која се продаје на пијацама.

(3) Министарство надлежно за пољопривреду и министарство надлежно за здравство, уз сагласност Министарства, доноси пропис којим се уређују услови и начин провере здравствене и санитарне односно фитосанитарне и ветеринарско-санитарне исправности намирница, производа биљног и животињског порекла и друге робе која се продаје на пијацама, као и санитарни и здравствени услови за лица која продају робу на пијацама.

Велетржнице

Члан 68.

(1) Велетржница је простор на којем се организује трговина на велико пољопривредним производима уз пружање пратећих услуга, као што су издавање простора за излагање и продају тих производа, њихово складиштење, дорада, прерада, паковање и друге услуге у вези са руковањем и превозом тих производа.

(2) Свако лице може да организује велетржницу уз претходну дозволу надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијем подручју је организује, али не сме да је организује у ужем језгру града или другог насељеног места.

(3) Актом надлежног органа територијалне јединице утврђују се простор, начин и време одржавања трговине, начин управљања велетржницом, начин продаје, давања у закуп и мерила за закупнину пословног простора на велетржници и друга питања од значаја за организовање и рад велетржнице.

(4) Простор велетржнице чине пословне просторије, складишта, укључујући и расхладне коморе, тезге, киосци, омеђене површине земљишта и други простор унутар површине велетржнице одређене у складу са ставом 1. овог члана.

(5) Лице које управља велетржницом сме давати у закуп простор велетржнице на рок дужи од месец дана само путем јавног надметања, сходном применом одредаба овог закона које се односе на трговину јавним надметањем и у складу са актом из става 3. овог члана.

(6) Лице које управља велетржницом уређује простор велетржнице тако да обезбеди повременим трговцима одговарајући простор на велетржници, који им по својој величини и положају омогућава равноправну тржишну утакмицу са закупцима на рок дужи од месец дана.

(7) Општи услови уговора о закупу простора велетржнице утврђују се актом који доноси лице које управља велетржницом, уз претходну сагласност надлежног органа територијалне јединице на чијем подручју се велетржница налази.

(8) Простор велетржнице се сматра јавном површином у време кад она ради, којем може слободно да приступи свако лице и не сме се давати у својину било ком лицу које на њој тргује.

Услови трговине на велетржницама

Члан 69.

(1) Трговином на велетржницама могу се бавити регистровани трговци, а без регистрације и пољопривредници кад продају сопствене производе.

(2) Трговац на велико може да продаје на велетржници пољопривредне производе и на мало без посебне регистрације за трговину на мало.

(3) Воће, поврће и друге пољопривредне производе увозног порекла, као и робу широке потрошње на велетржницама могу продавати искључиво регистровани трговци.

(4) Велетржница односно лице које управља велетржницом не сме на на њој да организује продају или куповину робе за свој рачун.

(5) Ништавни су уговори закључени противно ставу 5. овог члана, а велетржница односно лице које њом управља нема право на повраћај робе односно новца, који је дало у извршавању обавеза по основу тих уговора.

(6) Лице које управља велетржницом дужно је да:

- 1) велетржницу јасно обележи, да је издвоји од околног простора и да означи дане њеног рада;
- 2) обезбеди вагу сходно одредбама овог закона о контролној ваги на пијацама;
- 3) обезбеди присуство тржишног и санитарног инспектора за све време рада велетржнице;

- 4) обезбеди примерене услове за продају и руковање робом, као и за њено чување.

Сходна примена и пратећи прописи трговине на велетржницама

Члан 70.

(1) На трговину на велетржницама сходно се примењују одредбе овог закона, које се односе на трговину на велико, изузев кад се роба продаје потрошачима, кад се сходно примењују одредбе овог закона о трговини на мало.

(2) Ако Министарство не донесе пропис којим ближе уређује услове за лица која продају робу на велетржницама и начин доказивања порекла те робе, сходно се примењује пропис тог министарства у истим питањима о трговини на пијацама.

(3) Министарство надлежно за пољопривреду и министарство надлежно за здравство, уз сагласност Министарства, доноси пропис којим се уређују услови и начин провере здравствене и санитарне односно фитосанитарне и ветеринарско-санитарне исправности намирница, производа биљног и животињског порекла и друге робе која се продаје на велетржницама, као и санитарни и здравствени услови за лица која продају робу на велетржницама.

Сајмови

Члан 71.

(1) Сајам је привредно друштво чија је делатност организовање сајамских изложби и других приредби (у даљем тексту: сајамске изложбе) на одређеном простору ограниченог трајања, на којим се окупљају трговци (излагачи), купци и потрошачи, ради упознавања са робом, технологијама или услугама, који се тренутно нуде на тржишту (стални сајам).

(2) Делатност сајма се састоји се из повременог организовања сајамских изложби одређених намена на утврђеном простору, уз пружање пратећих услуга, као што су изнајмљивање, пројектовање и припремање изложбених места у сајамском простору, складиштење робе или издавање складишног простора, организовање или вршење превоза робе за излагаче, утовар, истовар и паковање робе, маркетиншке, угоститељске и друге услуге у вези са организовањем приредбе.

(3) Простор сајма чине изложбени простор, просторије, складишта, тезге, киосци, омеђене површине земљишта и други простор унутар површине сајма.

(4) Сајам је може да организује више сајамских изложби у календарској години, с тим што једна сајамска изложба може да траје највише месец дана у календарској години.

(5) Сајамску изложбу може да организује и јединица локалне самоуправе, на чијем подручју се одржава, а друго лице само уз претходну дозволу јединице локалне самоуправе на чијем подручју треба да се одржи (повремени сајам).

(6) Актом надлежног органа јединице локалне самоуправе утврђују се простор, начин одржавања сајмова, начин управљања повременим сајмом, као и ограничења и забране организатору сајма, којим се штите општи интереси јединице локалне самоуправе на чијем подручју се организује, њеног становништва и привредних субјеката.

Услови одржавања сајма

Члан 72.

(1) Сајамском изложбом управља сајам односно организатор повременог сајма (организатор сајма).

(2) Организатор сајма не сме да тргује робом чију изложбу организује током њеног трајања, ни за свој, нити за туђ рачун.

(3) Ништавни су уговори закључени противно ставу 2. овог члана, а организатор сајма нема право на повраћај робе односно новца, који је дао у извршавању обавеза по основу тих уговора.

(4) Организатор сајма је дужан да донесе и објави услове организовања и правила одржавања сајма, уз претходну сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијем подручју се сајам налази.

(5) Организатор сајма дужан је да:

- 1) сајам јасно обележи, да га издвоји од околног простора и да означи дане његовог одржавања у време кад се одржава;
- 2) обезбеди присуство тржишног и, по потребн, других инспектора за све време рада сајма, ако на сајму потрошачи могу да купују изложену робу, као и да на улазу истакне обавештење о месту налажења инспектора на сајму и њиховом телефонском броју;
- 3) обезбеди примерене услове за излагање, продају и руковање робом, као и за њено чување.

(6) Излагачи робе на сајму могу да буду само њени произвођачи или трговци, било на велико или на мало.

(7) Робом изложеном на сајму може да се тргује само на велико, при чему се изложена роба сматра узорком или моделом, осим кад је организатор допустио својим условима организовања сајма и њену продају на мало.

Сходна примена и пратећи прописи трговине на сајмовима

Члан 73.

(1) На трговину на сајмовима сходно се примењују одредбе овог закона, које се односе на трговину на велико, изузев кад се роба продаје потрошачима, кад се сходно примењују одредбе овог закона о трговини на мало.

(2) Ако Министарство не донесе пропис којим ближе уређује услове за лица која излажу или продају робу на сајмовима, сходно се примењује пропис тог министарства у истим питањима о трговини на велетржницама.

(3) Министарство надлежно за пољопривреду и министарство надлежно за здравство, уз сагласност Министарства, доноси пропис којим се уређују услови и начин провере здравствене и санитарне односно фитосанитарне и ветеринарско-санитарне исправности намирница, производа биљног и животињског порекла и друге робе која се продаје на сајмовима, као и санитарни и здравствени услови за лица која продају робу на сајмовима.

(4) Одредбе овог закона о сајмовима сходно се примењују и на друге повремене изложбе или организоване масовне повремене продаје на одређеном простору, као што су вашари и друге приредбе.

Одељак 8

ТРГОВИНА ЛИЧНИМ НУЂЕЊЕМ

Појам

Члан 74.

(1) Трговина личним нуђењем је трговина на мало, коју трговац обавља тако што нуди робу или услуге личним прилажењем одређеном потрошачу, који је физички присутан на месту понуде, када потрошач није тражио да му се учини понуда, а нарочито продајом од врата до врата („на прагу“).

(2) Трговином личним нуђењем сматра се нарочито трговина која се обавља:

- 1) од стране путујућих трговаца, било да се обавља на прагу (на вратима) куће, стана или у просторијама понуђеног, или на други начин;
  - 2) на скуповима потрошача које је трговац организовао позивањем потрошача било на који начин (оглашавањем, личним позивањем, придобијањем, промовисањем);
  - 3) из колица или возила, кад продавац лично позива одређеног потрошача да му купи робу из колица или возила, осим кад су колица или возило смештени на пијаци или вашару,
  - 4) из торбе (торбарење, колпортирање) на јавним местима;
  - 5) сваким другим личним приступањем трговца потрошачима, који сами нису тражили да им се учини понуда.
- (3) Трговина личним нуђењем може да се обавља за свој или за туђ рачун.
- (4) Трговац може да обаља трговину личним нуђењем лично или преко других лица, као запослених или уговорних посленика.

Услови

Члан 75.

(1) Трговину личним нуђењем сме да обавља само трговац, који се регистровао за такав начин трговине, у складу са овим законом, без обзира да ли му је то искључива или једна од више делатности којим се бави.

(2) Трговац је дужан да пријави трговину личним нуђењем надлежном органу јединице локалне самоуправе пре него што почне да је обавља на њеном подручју, као и да је одјави, пошто је оконча.

(3) Пријава из става 1. овог члана мора да садржи податке о трговцу, о роби или услугама који ће се лично нудити, начину личног нуђења, дану отпочињања трговине и њеном трајању.

(4) Јединица локалне самоуправе води евиденцију пријава трговине личним нуђењем на њеном подручју.

(5) Влада, по потреби, доноси пропис којим ближе уређује врсте робе и услуга чије је лично нуђење забрањено.

(6) Надлежни орган јединице локалне самоуправе, по потреби, доноси пропис којим уређује услове и начин личног нуђења и продаје, равноправно за све трговце и без овлашћења да трговцу тражи своју дозволу као услов за ову врсту трговине.

(7) Надлежни орган територијалне јединице није овлашћен да забрани трговину личним нуђењем из разлога неповољне оцене сврсисходности њеног обављања на свом подручју, али ако утврди да се лично нуђење на његовом подручју спроводи противно овом закону, прописима Владе или јединице локалне самоуправе, повреду прописа без одлагања пријављује тржишној инспекцији.

(8) Трговац је дужан да се на подручју јединице локалне самоуправе, где обавља трговину личним нуђењем, придржава њених прописа о условима и начину личног нуђења и продаје, иначе му надлежна тржишна инспекција може забранити, трајно или привремено, лично нуђење на подручју целе Републике Србије или њеног дела.

Трговина личним нуђењем преко пуномоћника

Члан 76.

(1) Лице које обавља трговину личним нуђењем за туђ рачун (пуномоћник трговца), не сме истовремено да је обавља истом робом на истом подручју за свој рачун, осим ако је друкчије уговорио са трговцем за чији рачун је обавља.

(2) Лице које противно ставу 1. овог члана обавља трговину личним нуђењем за свој рачун, дужан је да остварени приход, по одбитку својих трошкова и уговорене зараде, уступи трговцу за чији рачун ради.

(3) Трговац који обавља трговину личним нуђењем преко пуномоћника издаје пуномоћнику легитимациону картицу, из које је јасно видљиво име и адреса њеног имаоца, пословно име и адреса трговца за кога ради, као и обим и границе овлашћења имаоца да за рачун трговца обавља трговину личним нуђењем.

(4) Лица из става 1. овог члана, преко којих трговац обавља трговину личним нуђењем, не морају да буду трговци, нити да се региструју за трговину личним нуђењем.

(5) Трговац, односно његов пуномоћник, дужан је да покаже легитимациону картицу сваком потрошачу, пре него што му лично понуди робу на продају.

Непријављено лично нуђење

Члан 77.

(1) Трговац који без пријаве надлежном органу јединице локалне самоуправе обавља трговину личним нуђењем, дужан је, на захтев потрошача, да врати наплаћени износ за продату робу, без икаквих одбитака.

(2) Потрошач има право да захтева повраћај новца, у складу са ставом 1. овог члана, у року од шест месеци од дана сазнања за непријављену трговину, а најкасније у року од годину дана од дана кад је цену у целости платио, без обзира да ли роба има правних или физичких мана, под условом да је продавцу врати у стању у каквом ју је примио, не узимајући у обзир умањење њене вредности услед редовне употребе или стајања.

(3) Трговац нема право на накнаду за користи које је потрошач имао од употребе враћене робе.

(4) Тошкове повраћаја наплаћеног износа новца и робе у складу са ставом 1. и 2. овог члана сноси трговац.

Однос са другим прописима

Члан 78.

Одредбе којим овај закон уређује заштиту потрошача у трговини личним нуђењем не искључују, нити умањују права која купац има по општим прописима према продавцу у уговору о продаји робе, нити коју има по посебним прописима о заштити потрошача.

Глава четврта

НЕПОШТЕНА ТРЖИШНА УТАКМИЦА

Одељак 1

ПОЈАМ И ДЕЛА

Појам

Члан 79.

Забрањено је свако поступање трговца у циљу утакмице на тржишту које је противно поштеним обичајима и којим се наноси или може нанети штета другом трговцу или потрошачу.

Оцрњивање

Члан 80.

Забрањено је трговцу да износи неистините или увредљиве тврдње о другом трговцу, његовој роби или услугама, личним или пословним односима и о другим околностима које наносе или могу нанети штету његовом угледу или пословању.

Угрожавање слободе одлучивања

Члан 81.

Забрањено је трговцу да принуди, превари или на други начин спречи другог трговца или потрошача да слободно доноси одлуке у трговини.

Недозвољено узнемиравање

Члан 82.

(1) Забрањено је трговцу да другог трговца или потрошача недозвољено узнемирава, а нарочито да се рекламира:

- 1) лицу које то очигледно не жели;
- 2) путем телефона потрошачима без њихове изричите сагласности, односно другим трговцима без њихове прећутне сагласности;
- 3) путем позивних аутомата, факс-машина или електронске поште без сагласности адресата;
- 4) путем средстава јавног оглашавања, а да није познат његов идентитет и адреса.

(2) Изузетно од одредбе става 1. тачка 3) овог члана, неће постојати недозвољено рекламирање електронском поштом ако:

- 1) је трговац сазнао електронску адресу адресата приликом продаје робе или услуга,
- 2) трговац користи ту адресу за рекламирање сопствене сличне робе или услуга,
- 3) адресат се није успротивио рекламирању, и
- 4) трговац је адресата, приликом узимања адресе и приликом сваког њеног каснијег коришћења, јасно и изричито упозорио да се може у свако доба успротивити коришћењу адресе уз плаћање само редовних трошкова преношења таквог захтева.

Искоришћавање слабости потрошача

Члан 83.

(1) Забрањено је трговцу да искоришћава трговачко неискуство, лаковерност, страх и стање нужде потрошача, а посебно деце и омладине.

(2) Дете и омладинац у смислу овог члана одређују се у складу са чланом о посебној заштити деце и омладине у делу о нарочитим продајним подстицајима овог закона.

Непоштена реклама

Члан 84.

(1) Непоштена реклама је реклама којом се изазива или може изазвати забуна код лица којим је упућена или доступна и која, због своје збуњујуће природе, може да утиче на економско понашање такмаца или потрошача или која може да им нанесе штету.

(2) У одређивању збуњујуће природе непоштене рекламе узимају се у обзир све њене особине, а нарочито сваки податак који се односи на:

- 1) својства робе или услуга, као што су њихова доступност на тржишту (обим понуде), врсту, састав, намену, количину, изглед, географско или трговачко порекло, очекиване резултате употребе, начин и датум производње или обављања, дејство, резултати или битне особине провере или контроле спроведене на роби или услугама;

- 2) цену и начина израчунавања цене, као и услова под којима се роба испоручује или услуга обавља;
  - 3) идентитет рекламера, што укључује његово име (назив), средства, делатност, занимање, стручност, имовинска и лична права, а нарочито ауторска права и права индустријске својине, награде и признања.
- (2) Непоштена реклама је забрањена.
- (3) Забрана из овог члана односи се и на рекламу која је урађена, а није стављена у оптицај, путем објављивања или на други начин, и кад нема доказа штете такмацу или потрошачу, нити кривице (намере или непажње) рекламера.

Упоредна реклама

Члан 85.

(1) Упоредна реклама у смилу овог закона јесте реклама која непосредно или посредно указује на такмаца или робу или услугу коју продаје.

(2) Упоредна реклама је забрањена.

(3) Изузетно од става 1. овог члана упоредна реклама је допуштена под следећим условима:

- 1) да није неистинита, непотпуна, збуњујућа за потрошаче или на други начин непоштена;
- 2) да упоређује робу или услуге који задовољавају исту потребу или не служе истој намени;
- 3) да објективно упоређује једну или више битних и проверљивих особина робе или услуга или њихову цену;
- 4) да не ствара или да не може створити забуну на тржишту у погледу такмаца, робе или услуга које нуде;
- 5) да не наноси или може нанети штету угледу жига, пословног имена, ознаке порекла или других знакова разликовања, робе, услуга или делатности такмаца или његовом личном угледу;
- 6) за производе са ознаком порекла, да се односи у сваком случају на производе истог порекла;
- 7) да не искоришћава углед туђег жига, пословног имена, ознаке порекла или другог знака разликовања;
- 8) представљају робе или услуге као имитације робе или услуга које носе туђу ознаку порекла, жиг или пословно име,
- 9) да на тржишту не ствара забуну о томе ко је рекламер, а ко такмац, односно да не ствара забуну о томе да ли жигови, пословна имена или други знакови разликовања у реклами припадају рекламеру или такмацу;
- 10) да не садржај речи „само“, „једино“, „искључиво“ или други израз који адресата погрешно наводи на закључак да нема друге робе те врсте, или да нема других произвођача односно трговаца или да нема друге робе тих својстава.

Неистинито означавање

Члан 86.

Забрањено је неистинито означавање робе или услуга подацима који се односе на њихову количину, квалитет, цену, географско или трговачко порекло, начин производње, права интелектуалне својине, као и означавање другим подацима којима се ствара или може створити забуну на тржишту.

Подражавање

Члан 87.

Забрањено је подражавање роба и услуга другог трговца којим се ствара или може створити забуна на тржишту у погледу порекла или тржишне вредности робе или услуга или се на други начин наноси или може нанети штета угледу или пословању другог трговца.

Повреда пословне тајне

Члан 88.

(1) Забрањено је стицање, коришћење и одавање пословне тајне без сагласности њеног имаоца, повредом односа поверења између имаоца и лица која за њега раде или су са њим у уговорном или другом пословном односу или на други непоштен начин.

(2) Забрањено је трговцу да другом лицу саопштава, са или без накнаде, личне податке о својим купцима и пословним сарадницима, без обзира на начин на који их је сазнао.

Пирамидална продаја

Члан 89.

(1) Пирамидална продаја, у смислу овог закона, постоји када се купцима омогућава куповина робе искључиво од лица укључених у ланац или мрежу препродаје робе односно услуга (чланови мреже), организоване да се избегне могућност купаца да тржишту упореде особине предметне робе са особинама исте или сличне робе ван продајног ланца или мреже, чиме учесници ланца или мреже препродаје избегавају отворену тржишну утакмицу са трговцима ван ланца или мреже.

(2) Сматра се да пирамидална продаја постоји нарочито кад продавац условљава право купцима да препродају робу које купе од њега:

- 1) обавезом плаћања чланрине или друге накнаде организатору мреже или другом члану мреже;
- 2) обавезом куповине исте или друге робе у количини или вредности за које продавац зна или мора знати да су неразумно високе;
- 3) обавезом налажења других лица која ће се бавити препродајом робе из понуде продавца, ако је право на награду за налажење тих лица условљено претходним плаћањем или давањем посебне накнаде продавцу;
- 4) одрицањем од права на повраћај купљене робе и услуга под разумним условима, иако је купцу могуће да их врати у стању у којим их је примио.

(3) Условљавање из тачке 4) става 2. овог члана постојаће и када продавац пропусти да обавести купца о његовом праву на повраћај робе најкасније приликом закључења уговора о продаји.

(4) Пирамидална продаја постоји и кад се, уместо уговора о продаји робе из става 1. овог члана, закључује један или више уговора о куповини или о размени робе, као и кад се закључује један или више уговора о пружању услуга, ако се закључују на начин из става 1. овог члана.

(5) Забрањено је организовање, обављање, рекламирање и подстицање пирамидалне продаје.

(6) Ништавни су уговори из става 1. и 3. овог члана, а продавац односно пружалац услуге нема право да наплати цену за њу, ако је није наплатио до часа кад је утврђена ништавост, као и што нема право на повраћај робе, коју је испоручио по основу таквих уговора, без обзира да ли је наплатио цену.

Навођење на неиспуњење или раскид уговора

Члан 90.

Забрањено је трговцу да наводи другог трговца на неиспуњење или раскид уговора са трећим обећањем или давањем какве имовинске користи или друге погодности или на други непоштен начин.

Подмиђивање

Члан 91.

Забрањено је давање какве имовинске користи или друге погодности члановима управе трговца, његовим заступницима и пуномоћницима, запосленима и лицима која за њега обављају одређене послове ради остваривања предности приликом закључења уговора с трговцем.

Неоправдано неиспуњење или раскид уговора

Члан 92.

Забрањено је неоправдано неиспуњење или једнострани раскид трговинског уговора у намери закључења истог или сличног уговора са другим, чиме се наноси или може нанети штета сауговарачу.

Непоштовање правних правила и обичаја

Члан 93.

Забрањено је трговцу да одбија или избегава поштовање правила утврђених законом и другим прописом, колективним уговором, општим условима пословања и другим правилима трговаца и њихових удружења, као и пословним обичајима, како би се стекле предности у тржишној утакмици у односу на такмаце који их поштују.

Бојкот

Члан 94.

Забрањено је трговце, њихова удружења или групације позивати, уговором их обавезивати или на други начин од њих тражити да не закључе или не изврше уговор са одређеним трговцем без оправданог разлога, чиме му се наноси или може нанети штета, а нарочито да би се ставио у подређен положај на тржишту.

Неравноправно поступање

Члан 95.

(1) Трговци, удружења или групације трговаца, који имају значајну економску или тржишну моћ, не смеју да без оправданог разлога неравноправно поступају према трговцима који нуде или потражују исту или сличну робу или услуге, чиме им се наноси или може нанети штета, а нарочито да искоришћавају стање недовољне тражње или понуде или недоступности алтернативних канала маркетинга (дистрибуције) на релевантном тржишту:

- 1) одбијањем испоруке робе, односно пружања услуге,
- 2) уговарањем различитих цена и других услова уговора,
- 3) одбијањем или условљавањем пријема робе или услуга појединих трговаца у дистрибутивну мрежу наметањем различитих услова, или повлашћивањем робе или услуга појединих трговаца у дистрибутивној мрежи,
- 4) условљавањем закључења уговора прихватањем додатних услова који уобичајено нису у вези са предметом тих уговора (везана трговина) и
- 5) другим начинима погодним да трговце доведу у неравноправан положај.

(2) Став 1. овог члана се нарочито односи на упадљиво истицање или на други начин подстицање продаје робе једног или више одређених снабдевача у продајном објекту одређеног трговца у односу на исту или сличну робу осталих снабдевача у истом објекту.

(3) Ставови 1. и 2. овог члана се не примењују на промоције или промотивне продаје робе одређеног снабдевача у продајном објекту трговца, с тим што оне смеју да трају за једног снабдевача до две недеље највише четири пута у календарској години, и то за све врсте његове робе које се нуде на продају у том објекту.

(4) Трговац је дужан да у свом продајном објекту да у посебној евиденцији промотивних продаја упише почетак промотивне продаје, робу и снабдевача на дан њеног почетка, као и завршетак на дан њеног окончања.

(5) У спору који се води по тужби због повреде одредаба овог члана, трговац, удружење или групација трговаца који имају значајну економску или тржишну моћ носе терет доказивања оправданости разлога за неравноправно поступање.

Онемогућавање трговања

Члан 96.

(1) Трговци, удружења или групације трговаца, који имају значајну економску или тржишну моћ, не смеју да без оправданог разлога спречавају друге трговце да нуде или потражују исту или сличну робу или услуге, чиме им се наноси или може нанети штета, а нарочито:

- 1) нуђењем своје робе или услуга по цени испод цене коштања,
- 2) одбијањем испоруке робе, односно пружања услуге,
- 3) изнуђивањем повољнијих цена и других услова трговине,
- 4) повлашћивањем сопствене робе или услуга у дистрибутивној мрежи,
- 5) условљавањем закључења уговора прихватањем додатних услова који уобичајено нису у вези са предметом уговора (везана трговина) и
- 6) другим начинима погодним да друге трговце спрече да учествују у трговини.

(2) У спору који се води по тужби због повреде одредбе става 1 овог члана, трговац, удружење или групација трговаца, који имају значајну економску или тржишну моћ, носе терет доказивања оправданости разлога за онемогућавање трговања.

Непоштена шпекулација

Члан 97.

(1) Забрањене су радње којима се изигравају мере ограничења трговине (Глава пета овог закона) или злоупотребљавају државна помоћ из закона којим се она уређује, чиме се остварује имовинска корист, која се иначе не би остварила, а нарочито:

- 1) прикривање одређене робе, ограничавањем или обустављањем њене продаје, отежавање или онемогућавање куповине робе,
- 2) закључивање привидних уговора, којима се битно повећава тражња или понуда одређене робе на тржишту, како би јој се цена повисила или снизила,
- 3) закључивање уговора само у намери да се добије државна помоћ, који један или оба уговорника иначе не би добили,
- 4) изазивање поремећаја на тржишту на начин, који није поменут у тачкама 1. до 4. овог става овог члана.

(2) Ништаван је уговор закључен радњама из става 1. овог члана, а несавестан уговорник нема право на повраћај оног што је другој страни дао по основу уговора, нити да задржи оно што је од друге стране по основу њега примио.

(3) Ако су оба уговорника несавесна, предмет њихових обавеза се одузима у корист установе за незбринуту децу, која послује на подручју на којем се налази седиште односно пребивалиште уговорника.

(4) Ако у случају из става 3. овог члана на подручју несавесних уговорника нема установе за незбринуту децу, предмет њихових обавеза се одузима у корист обданишта или друге добротворне организације која послује на том подручју, а ако је више таквих установа на истом подручју, предмет се међу њима дели на једнаке делове, кад је то према особинама предмета могуће.

(5) Предмет уговора који је одузет уговорницима по основу ставова 3. и 4. овог члана сме да се користи само за потребе незбринуте деце односно за сврху којој служи добротворна организација, а никако за исплату зарада и за личне потребе лица запослених у уставнови или организацији, у чију корист је одузет, као ни било којих других лица.

Одељак 2

ИМОВИНСКО-ПРАВНА ЗАШТИТА

Тужба

Члан 98.

(1) Тужбом за дело непоштене утакмице може се захтевати:

- 1) утврђење дела непоштене утакмице,
- 2) забрана даљег вршења,
- 3) отклањање последица насталих вршењем дела,
- 4) накнада штете, како имовинске, тако и неимовинске,

5) судски пенал у износу утврђеном пресудом на терет туженика у корист тужиоца за сваки случај кад тужени понови дело или за сваки дан настављања дела после правноснажности пресуде, што се утврђује у извршном поступку без подношења тужбе;

6) објављивање пресуде о трошку туженог.

(2) Накнаду неимовинске штете због повреде пословног угледа може захтевати и оштећено правно лице.

Право на подношење тужбе

Члан 99.

(1) Тужбу за дело непоштене утакмице могу поднети:

1) трговац и удружења трговаца чија су права угрожена или повређена делом непоштене утакмице,

2) организације и удружења која се старају о заштити интереса потрошача, када су права потрошача угрожена или повређена делом непоштене утакмице.

3) Република Србија, када је то потребно ради заштите њеног угледа у земљи или иностранству.

(2) Тужбу из тачке 3. става 1. овог члана подноси надлежно јавно правобранилаштво у име Републике Србије, а на предлог Министарства.

Рок

Члан 100.

Тужба за дело непоштене утакмице може се поднети у року од шест месеци од сазнања за дело и учиниоца, а најкасније у року од три године од учињеног дела.

Хитност поступка

Члан 101.

Поступак по тужби за дело непоштене утакмице је хитан.

Привремене мере

Члан 102.

Тужилац може захтевати да суд изрекне привремену меру у складу са одредбама закона којим се уређује парнични поступак.

Пребацивање терета доказивања

Члан 103.

(1) Суд може, када то нађе за оправдано, да захтева од туженог да докаже истинитост одређених тврдњи или података.

(2) Ако тужени у случају из става 1. не поднесе доказе или су докази недовољни, суд ће сматрати спорне тврдње или податке неистинитим.

Глава пета

ОГРАНИЧЕЊА ТРГОВИНЕ

Мера ограничења

Члан 104.

(1) Ограничењем трговине, у смислу овог закона, сматра се свака мера којом држава уводи забрану, обавезу, услов или друго ограничење слободе у трговини робом или услугама, у земљи или са иностранством.

(2) Државом у смислу става 1. овог члана сматра се Република Србија.

(3) Ограничење из става 1. овог члана обавезује, под једнаким условима, све трговце који се баве трговином робе односно услугама на које се односи ограничење, осим ако се изричито друкчије предвиди актом којом се уводи ограничење.

(4) Држава уводи и спроводи ограничење трговине само из разлога, под условима и на начин уређен овим законом, а ради обезбеђења стабилности, снабдевености и уредности тржишта у земљи или са иностранством.

(5) Ништаван је сваки уговор и други правни посао закључен односно предузет противно мери ограничења трговине, осим ако је актом о њеном увођењу предвиђена друга санкција.

Одељак 1

УВОЂЕЊЕ

Органи

Члан 105.

(1) Влада доноси уредбу о увођењу мера ограничења трговине, условима и начину њене примене, на предлог Министарства или другог овлашћеног предлагача.

(2) Мере ограничења трговине спроводи и надзире Министарство, као и други органи и лица које Влада одреди уредбом из става 1. овог члана.

(3) Ако разлози који оправдавају увођење мера ограничења трговине нису очигледни, Влада даје налог Министарству спровођење поступка испитивања узрока поремећаја односно могућности настанка поремећаја у трговини.

(4) Влада уводи мере ограничења без спроведеног поступка испитивања узрока поремећаја у трговини, ако су разлози који оправдавају њихово увођење очигледни.

(5) Министарство је овлашћено и да и без налога Владе из ст. 3. овог члана спроведе поступак испитивања узрока поремећаја односно могућности његовог настанка у трговини, ради благовременог предлагања мера Влади.

(6) Министарство може да покрене поступак испитивања узрока поремећаја или могућности његовог наступања у трговини и на писмени захтев овлашћеног предлагача.

Овлашћени предлагач

Члан 106.

(1) Овлашћени предлагачи за покретање поступка увођења мера ограничења трговине или за покретање поступка испитивања узрока поремећаја на тржишту су сва министарства државе, а нарочито за привреду, пољопривреду, финансије, енергетику, рударство и заштиту животне средине.

(2) Поред предлагача из става 1. овог члана овлашћени предлагач је и привредна комора, друго удружење трговаца или других привредних субјеката, организација потрошача и велики трговац.

(3) Великим трговцем у смислу овог закона сматра се:

трговац са пребивалиштем или седиштем у Републици Србији, чију удео у промету одређеном робом или услугом износи најмање 15% вредности њеног укупног промета у Републици Србији у претходној календарској години, према званичним статистичким подацима, било да се ради о промету на велико или на мало,

произвођач, са пребивалиштем или седиштем у Републици Србији, чији удео у производњи одређене робе износи најмање 15% њеног укупног обима производње у Републици Србији у претходној календарској години, према званичним статистичким подацима и

групација трговаца или произвођача, па и привремена група успостављена ради покретања поступка пред Владом или Министарством, ако испуњава услов из тачака 1. и 2. овог става.

(4) Одредбе овог члана сходно се примењују и на покретање поступка ради укидања уведених мера ограничења трговине, ако је Влада не укине по сопственом нахођењу, упркос њиховој неуспешности или престанку разлога који су били одлучујући за њено увођење.

(5) Одредбе овог члана сходно се примењују и на трговце који се баве пружањем услуга.

Услови

Члан 107.

(1) Влада је овлашћена да уводи мере ограничења трговине због озбиљнијих поремећаја или опасности од поремећаја у трговини, а нарочито услед:

- 1) ванредних околности, које се нису могле спречити или избећи, као што су природне непогоде, друштвени немири, ратови и други ванредни догађаји, који озбиљно ремете трговину или уредно и стално снабдевање становништва и привреде потребном робом, односно услугама;
- 2) озбиљног мањка робе, која је нужна за уредно снабдевање привреде или становништва;

- 3) битно неуредног обављања услуга, или немогућности њиховог обављања, ако је њихово стално и уредно обављање нужно за нормалан живот и рад становништва или привреде;
- 4) наглих промена цена робе или услуга;
- 5) заштите живота и здравља људи, животиња, биљака и животне средине;
- 6) заштите права и интереса потрошача;
- 7) очувања природних богатстава земље;
- 8) заштите државне и јавне безбедности;
- 9) угрожавања или повреде јединства тржишта;
- 10) наступања других озбиљних поремећаја у трговини и производњи или опасности од њиховог наступања.

(2) Влада уводи мере ограничења трговине само ако поремећај трговине и разлог његовог настанка не може да спречи нити да отклони употребом робних резерви, увозом, извозом или другим мерама текуће економске политике.

(3) Мере ограничења трговине се примењује на читавој територији Републике Србије, ако уредбом о њиховом увођењу није изричито друкчије одређено.

(4) Мере ограничења трговине могу да се односе на све врсте робе и услуга (опште ограничење), или само на одређене врсте робе или услуга (посебно ограничење), ако разлог њиховог увођења постоји само у одређеној области или грани привреде.

(5) Уредба којом се уводи посебно ограничење трговине, мора да садржи поименично и јасно набројане врсте робе или услуга на које се односи.

(6) Ништаван је акт Владе или другог органа, којим се уводи опште ограничење трговине, осим због рата или непосредне ратне опасности, очувања јединства тржишта, очувања територијалне целовитости државе и уставног поретка државе.

(7) Ништаван је акт Владе, којим се трајно укида било која слобода или право трговаца утврђених овим законом.

(8) Влада укида уведено ограничење трговине чим утврди да је престао разлог због којег га је увела, да се њим не може да оствари циљ ради чијег остварења је уведено или да оно ствара веће штете у привреди земље него користи.

Одељак 2

ИСПИТИВАЊЕ УЗРОКА ПОРЕМЕЋАЈА У ТРГОВИНИ

Сврха

Члан 108.

(1) Влада уводи мере ограничења трговине на основу чињеница утврђених у поступку испитивања узрока поремећаја у трговини (даље: поступак испитивања), који је спроведен ради проверавања оправданости разлога њиховог увођења.

(2) Ако се у поступку испитивања утврди да је поремећај у трговини настао услед узрока, који не оправдавају ограничавање трговине, или да нису испуњени услови за њихово увођење, Влада не може да уведе било какву меру ограничења трговине.

Обавезност

Члан 109.

(1) Министарство је обавезно да спроведе поступак испитивања, кад испитивање наложи Влада, или кад наступи озбиљнији поремећај у трговини или производњи, или постоји опасност од његовог наступања, а разлози поремећаја нису очигледни, без обзира на његову величину, трајност и озбиљност.

(2) Сматра се да је озбиљнији поремећај у трговини или производњи наступио, односно да постоји опасност од његовог наступања, кад год, без очигледног разлога:

- 1) просечне цене свих роба и услуга на тржишту Републике Србије порасту или падну за више од пет одсто у односу на пређашње у року од месец дана, или
- 2) просечне цене одређене врсте робе или услуга на тржишту Републике Србије порасту или падну за више од 10% у односу на пређашње у року од месец дана, или
- 3) мањак робе на тржишту или његовом делу траје дуже од две недеље, или
- 4) неуредно обављање услуга нужних за нормалан живот и рад грађана или привреде, траје дуже од недељу дана.

(3) Влада је овлашћена да уведе мере ограничења трговине и кад поступак испитивања по овом закону није обавезан, а кад је обавезан, овлашћена је да их уведе и пре његовог окончања, ако је вероватно да би њиховим одлагањем могао да настане још већи поремећај на тржишту.

(4) Ако је Влада увела мере ограничења трговине пре окончања поступка испитивања, дужна је да их преиспита по његовом окончању, на основу чињеница о којим ју је известило Министарство, како би их боље прилагодила разлогу њиховог увођења.

Трајање

Члан 110.

(1) Поступак испитивања је хитан.

(2) Министарство је дужно да га оконча најкасније у року од 30 дана од дана кад је покренут, ако га пре његовог истека не продужи за још 30 дана.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, Влада је овлашћена да наложи краћи рок, у поступку испитивања који је покренут по њеној наредби.

(4) У случају из става 3. овог члана, Министарство није овлашћено да продужује рок испитивања.

Покретање

Члан 111.

(1) Поступак испитивања покреће Министарство по сопственом нахођењу или на предлог овлашћеног предлагача доношењем закључка о покретању.

(2) Ако је поступак испитивања покренут на захтев овлашћеног предлагача, уз захтев се прилажу докази, којим се чини вероватним:

- 1) постојање поремећаја или опасност од његовог наступања у трговини или производњи робе или пружању услуга, на целом или делу тржишта;
- 2) штета која је наступила или се може основано очекивати да наступи, а по могућству и њена величина;
- 3) могући узроци поремећаја.

(3) Кад Министарство утврди да захтев потиче од овлашћеног предлагача, да је уредан и да су му приложени докази из става 1. овог члана, закључак о покретању поступка испитивања без одлагања доставља овлашћеном предлагачу и Влади.

(3) Закључак о покретању поступка испитивања Министарство доставља Влади без одлагања и кад поступак покреће по сопственом нахођењу.

Ток

Члан 112.

(1) Поступак испитивања спроводи Министарство преко тржишне инспекције или других органа, организација и служби у складу са прописима који уређују рад те инспекције, органа и служби.

(2) Министарство је дужно да у поступку испитивања позове све заинтересоване стране, а нарочито овлашћеног предлагача, велике трговце односно произвођаче робом у вези са којом се јавио поремећај, да у јавној расправи или на други одговарајући начин изнесу своје ставове и поднесу доказе о потреби предузимања мера ограничења трговине.

(3) У поступку испитивања Министарство оцењује све доказе и чињенице, а посебно стање у трговини одређеном робом, односно у пружању одређених услуга, стање у одређеној производној делатности, укупан обим трговине одређеном робом односно укупан обим њене производње пре поремећаја и током испитивања, кретање нивоа цена одређене робе или услуга на тржишту земље или његовом делу, приходе остварене у трговини односно производњи одређене робе или у пружању услуга, утицај извоза и увоза на стање у домаћој трговини односно производњи, утицај кретања цена и других чинилаца у међународној трговини на тржиште у земљи, искоришћеност производних односно услужних капацитета у земљи, кретање запослености и друге околности које су значајне за оцену стања у трговини односно производњи, на целом или делу тржишта, где се поремећај јавља или може да се јави.

(4) По окончању поступка испитивања, Министарство доставља Влади извештај о утврђеним чињеницама, са мишљењем да ли постоји поремећај, његовим узроцима и, евентуално, мерама, које треба да се предузму ради његовог отклањања односно спречавања.

(5) Ако је поступак испитивања покренут на захтев овлашћеног предлагача, Министарство му доставља препис извештаја који је доставио Влади у року од недељу дана, осим делова извештаја којим може да се повреди државна, службена или пословна тајна.

(6) Овлашћени предлагач нема право жалбе или приговора против извештаја којим Министарство окончава поступак испитивања, нити има право да против њега води управни спор, али има право увида у списе предмета, осим делова који су државна, службена или пословна тајна, у складу са правилима управног поступка, а на начин на којим се не омета вођење поступка испитивања.

Тражење обавештења

Члан 113.

(1) Министарство је овлашћено да у поступку испитивања закључком захтева од трговаца и других лица, као и од државних и других органа и организација, а посебно од статистичких и истраживачких организација, обавештења о свим чињеницама и подацима којима располажу, ради утврђивања стварних узрока поремећаја, због којег се води поступак.

(2) Министарство је дужно, у захтеву који упућује лицу односно органу или организацији из става 1. овог члана, да јасно наведе чињенице односно податке, о којима тражи обавештење, као и рок и начин пружања обавештења.

(3) Ако се лица, органи и организације из става 1. овог члана баве истраживањем чињеница или прикупљањем и давањем података уз накнаду, накнада им се плаћа из буџета, по налогу Министарства, у складу са условима њиховог пословања односно званично утврђеном тарифом по којој послују.

(4) Трговац, друго лице, орган и организација, којем је Министарство затражило обавештење, дужан је да пружи потпуно и тачно обавештење у року и на начин који му је одређен закључком, под условом да располаже подацима који су му затражени, односно да упути министарство на лице, орган или организацију, која располаже траженим подацима.

(5) Рок за пружање обавештења из става 4. овог члана је најмање пет дана од дана када је трговац, друго лице, орган или организација примио захтев за пружање података, осим ако већ има сређене податке на које се захтев подноси, кад рок може да буде и краћи, али најмање три дана.

(6) Ако трговац или друго лице не пружи тражено обавештење у остављеном року Министарству или му пружи непотпуно или нетачно обавештење, Министарство му оставља накнадни примерени рок, који не може да буде дужи првобитно остављеног рока, уз опомену да ће му тржишна инспекција изрећи новачну казну.

(7) Ако трговац или друго лице ни по опомену из става б. овог члана не пружи тражено обавештење или га пружи нетачно или непотпуно, Министарство му, преко тржишне инспекције, изриче новчану казну, у износу од најмање 10.000 динара до највише једног постотка прихода који је остварио у претходној пословној години, а ако га не пружи благовремено, може да буде дневно новчано кажњавано у износу од највише једног постотка свог просечног дневног прихода у претходној пословној години док обавештење не пружи.

(8) Ставови 6. и 7. овог члана примењују се и кад трговац или друго лице својим радњама омета вођење поступка, ако то отежава утврђивање чињеница или доношење одлука примерених циљу поступка испитивања.

(9) Ставови 6. и 7. овог члана се не примењују на државне органе односно организације, које повреду своју дужност пружања обавештења или друге сарадње са надлежним савезним органом.

(10) Против одлуке о новчаном кажњавању за повреду дужности пружања обавештења може да се изјави жалба Влади, која не одлаже извршење наплате казне

Заштита тајности података

Члан 114.

(1) Министарство је дужно да поступа одговорно у вези свих података, које је сакупио у поступку испитивања, како њиховим објављивањем или неправилним тумачењем не би нанео штету лицима на које се односе или општим интересима.

(2) Министарство је дужно да чува као тајну податке проглашене за државну, службену или пословну тајну, у складу са прописима, као и податке који нису проглашени било каквом тајном, ако су поверљиве природе.

(3) Поверљивим се, у смислу овог закона, сматра податак чије би саопштавање неовлашћеном лицу или у јавности изазвало или могло да изазове имовинску или неимовинску штету лицу на кога се односи или би могло да буде штетно по опште интересе.

(4) Ако предлагач захтева увид у списе предмета поводом кога се води поступак испитивања, министарство закључком одређује службеника, који претходно из предмета издваја списе са проглашеном тајном или другим поверљивим подацима, уз чије присуство предлагач сме да прегледа списе, да преписује податке из њих и да их копира.

(5) Ако неовлашћено лице сазна тајне или друге поверљиве податке у поступку испитивања или после његовог окончања, услед чега настане штета лицу на које се ти подаци односе, Министарство је одговорно за сву насталу штету без обзира на своју кривицу.

Одељак 3.

ВРСТЕ И ТРАЈАЊЕ МЕРА ОГРАНИЧЕЊА

Врсте

Члан 115.

(1) Влада уводи једну или више мера ограничења трговине којом најделотворније спречава наступање поремећаја на тржишту односно којом отклања узрок поремећаја, ако је већ наступио.

(2) Влада може да уведе следеће мере:

- 1) забрану трговине одређеном робом, укључујући и њен извоз или увоз;
- 2) утврђивање посебних услова под којим се одређеном робом може трговати у погледу квалитета, количине, паковања и других својстава робе;
- 3) утврђивање обавезе прибављања одобрења за куповину или за продају одређене робе или за пружање одређених услуга;
- 4) утврђивање посебног начина смештаја, чувања, превоза и руковања одређеном робом;
- 5) забрану лицима која обављају одређене делатности да се баве трговином одређеним врстама робе или да пружају одређене врсте услуга;
- 6) забрану употребе одређених сировина, материја, средстава, поступака и другог у производњи или трговини одређених врста робе или у пружању одређених врста услуга;
- 7) обавезу трговаца и других лица да набављају и продају одређене врсте и количине робе;
- 8) обавезу имаоца одређених средстава или других ствари да одређеним корисницима омогуће њихово коришћење уз дужност враћања и плаћања примерене накнаде према тржишним ценама;
- 9) обавезу трговаца да испоручују одређену врсту робе одређеним лицима по утврђеном редоследу или да им пружају услуге по утврђеном редоследу;
- 10) прописивање највећег броја посредника у трговини на велико одређених врста роба између њених произвођача односно увозника, с једне стране, и трговаца на мало, с друге стране;
- 11) обавезу трговаца и других лица да образују резерве одређених врста роба до прописаних количина и да их у њима држе прописано време, или до одобрења за продају од Министарства;
- 12) обавезу трговаца и других лица да превозе одређену робу или друге ствари односно да пружају друге услуге за које су оспособљена;
- 13) обавезу корисника железничког превоза да своју робу утоваре или истоваре у одређеном року, уместо железнице, без обзира на железничке прописе и обичаје;
- 14) обавезу трговаца и других лица да у својим складиштима чувају одређену робу и да је на захтев Министарства утоваре или истоваре у достављена превозна средства;
- 15) обавезу продаје одређене робе, било да је у земљи произведена или увезена, само преко одређених трговаца, којих мора да буде најмање пет, под условом да су међусобно потпуно независни, било у трговини на велико или у трговини на мало, уз прописивање највише допуштене марже или продајне цене;
- 16) увоз, плаћањем из буџета, одређених врста роба које недостају на тржишту у земљи, без права Владе да забрани трговцима да је истовремено сами увозе ради продаје у земљи, ако претходно те робе нису биле на режиму увозних дозвола или конингената;
- 17) обавеза произвођачима да продају одређене врсте стратешких производа само робним резервама, док се не попуне до прописаних количина, по ценама које су најмање за петину веће него произвођачке цене тих производа, рачунајући и порез и трошкове испоруке робе, након чијег попуњавања су произвођачи слободни да те производе продају коме хоће по слободно уговореним ценама;
- 18) забрана производње одређене врсте робе или обављања других делатности у одређеним подручјима, или обавеза производње одређене робе или обављања других делатности само у одређеним подручјима;
- 19) друге мере за које Влада сматра да ће најделотворније спречити односно отклонити поремећај у трговини и његове узроке.

(3) Мерама ограничења трговине не смеју да се погоршају услови пословања лица на које се односе у толикој мери да им се не исплати обављање делатности.

Трајање

Члан 116.

(1) Мере ограничења трговине се примењују за време одређено уредбом о њиховом увођењу, а најдуже шест месеци од дана кад су уведена, осим кад је очигледно у време увођења да се поремећај не може отклонити за шест месеци, кад може да траје најдуже годину дана од увођења.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, Влада може да продужи трајање мере ограничења трговине, ако Министарство утврди да је то потребно, ради отклањања узрока увођења мере или ради спречавања других поремећаја у трговини или производњи, који могу да се јаве, због промењених околности, насталих у међувремену.

(3) Актом којим продужава трајање мера ограничења трговине не могу се уводити нове мере.

(4) Мера ограничења трговине може најдуже трајати три године, рачунајући од дана доношења уредбе о њеном увођењу.

(5) Истеком рока трајања мере ограничења трговине одређеног уредбом о њеном увођењу односно истеком крајњег рока њеног трајања утврђеног овим законом, мера престаје по сили овог закона, без потребе да Влада или други државни орган доноси о томе посебну одлуку, чиме престаје да обавезује лица на која се односи.

(6) Влада је дужна да приликом одлучивања о продужавању трајања мера ограничења трговине преиспита могућност њеног ублажавања.

(7) Влада не може поново уводити мере ограничења трговине за исту робу или услугу, на истом делу тржишта, за које је већ била уведена, осим ако су се околности измениле у међувремену, или ако је од истека рока њеног трајања протекло најмање годину дана.

(8) Изузетно, одредбе овог члана о трајању мера ограничења трговине неће се применити, ако су мере ограничења трговине уведене из разлога одбране земље, њене територијалне целовитости, заштите државне или јавне безбедности или заштите живота или здравља људи, животиња, биљака и животне средине.

Одељак 4.

ПРИМЕНА И СУДСКА ЗАШТИТА

Праћење примене

Члан 117.

(1) Министарство је дужно да прати примену уведених мера ограничења трговине, да извештава о томе Владу и да јој, по потреби, предложи њихову измену, ублажење или укидање.

(2) Министарство прибавља податке потребне за праћење примене мера ограничења трговине у складу са одредбама овог закона које се односе на тражење обавештења и заштиту тајности података у поступку испитивања узрока поремећаја у трговини.

Судска заштита

Члан 118.

Против коначних појединачних аката које Влада и министарство надлежно за трговину доносе у примени одредаба овог дела овог закона, незадовољно лице може да води управни спор у складу са законом који уређује управне спорове.

Сходна примена

Члан 119.

(1) Одредбе ове главе закона сходно се примењују на ограничења у спољној трговини, ако закон којим се уређује спољна трговина исто питање друкчије не уређује.

(2) На прописивање цена у оквиру мера ограничења трговине, уведених у складу са овим законом, примењује се закон којим се уређују цене и њихова контрола.

(3) На поступак испитивања и увођења мера и њихове примене сходно се примењују правила закона којим се уређује управни поступак, ако овим законом није друкчије уређено одређено питање.

(4) Одредбе ове главе закона сходно се примењују у области монетарне, кредитне, девизне и других области економске политике, осим ако посебним прописима није другачије одређено.

Глава шеста

НАДЗОР

Одељак 1

ПОЈМОВИ И НАДЛЕЖНОСТ

Надзор у трговини и надлежност

Члан 120.

(1) Надзор у трговини је надзор који Министарство спроводи над применом овог закона, пратећих и других прописа и одлука у трговини.

(2) Надзор из става 1. овог члана у туризму спроводи министарство надлежно за туризам, ако министарство надлежно за трговину није надлежно и за туризам.

(3) Изузетно од ставова 1. и 2. овог члана, министарство надлежно за здравство спроводи надзор над применом санитарних и здравствених прописа у трговини, а министарство надлежно за пољопривреду спроводи надзор над применом фитосанитарних прописа, ветеринарско-санитарних прописа, прописа у трговини пољопривредним производима, стоком, алкохолном, вином и алкохолним пићима, као и над применом прописа о квалитету прехранбених производа.

(4) Надзор над применом овог закона и других прописа којима се уређује трговина на пијацама и другим јавним површинама обавља општина односно град, као поверене послове.

(5) Министарство може да повери јединици локалне самоуправе обављање послова надзора на свом подручју и у другим питањима осим у питањима из става 4. овог члана, у ком случају Министарство врши надзор над радом јединице локалне самоуправе у обављању поверених послова, а нарочито поступа као другостепени орган по жалбама на решења тржишне инспекције јединице локалне самоуправе.

Инспекцијски преглед

Члан 121.

(1) Инспекцијски преглед, у смислу овог закона, јесте надзор у трговини у ком се проверава усклађеност радњи и аката трговаца са законима, другим прописима и појединачним актима у трговини, који Министарство спроводи на месту обављања трговине или друге делатности уз овлашћење за изрицање мера за отклањање уочених неправилности и санкција предвиђених овим законом.

(2) Место обављања делатности из става 1. овог члана може да буде седиште трговца односно другог лица, продавница, друго продајно место, складиште, друга просторија, превозно средство или које друго место у коме одређено лице обавља делатност на коју се овај закон примењује.

(3) Министарство спроводи инспекцијски преглед у трговини само преко тржишних инспектора, као посебно овлашћених службеника (у даљем тексту: инспектори).

(4) Сви инспектори у Министарству чине његову инспекцијску службу.

(5) Надзирано лице, у смислу овог закона, јесте свако лице које подлеже инспекцијском прегледу или другом облику надзора надлежног органа.

(6) Инспекцијском прегледу подлежу сва лица на која се овај закон примењује на целој територији Републике Србије.

(7) Овлашћено лице јединице локалне самоуправе у обављању поверених послова инспекцијског прелета има права, дужности и одговорности тржишног инспектора (општински или градски инспектор).

Уздржавање и сарадња

Члан 122.

(1) Министарство обавља надзор брзо и уз што мање ометање надзираног лица у обављању његове делатности, као и његових запослених у обављању њихових редовних послова.

(2) Инспектори и инспекцијска служба Министарства сарађују са осталим инспекцијама у вршењу надзора, а пре свега при инспекцијском прегледу, како би по могућству заједно обављали инспекцијске прегледе надзираног лица истог дана и у исто време, у циљу што мањег ометања у обављању његове делатности.

(3) У сарадњи из става 2. овог члана Министарство сачињава планове надзора и прегледа надзираних лица и усклађује их са плановима надзора и временом прегледа осталих надлежних инспекција.

(4) План надзора и прегледа Министарство сачињава до краја јануара за целу календарску годину, који по потреби мења и допуњава током године.

(5) У сачињавању планова надзора и прегледа Министарство води рачуна о сумњивости појединих трговаца и надзираних лица према озбиљности и учесталости повреда прописа и других неправилности које су инспектори утврдили у ранијем периоду, тако да чешће надзире лица која су чинила озбиљније и чешће повреде прописа и друге неправилности у раду, а ређе она која то нису чинила.

(6) За сврху из става 5. овог члана Министарство сачињава списак трговаца за које постоје основи сумње да чине повреде прописа или друге неправилности у трговини.

(7) Трговце са списка из става 6. овог члана Министарство надзире најмање два пута у једној календарској години у дане које ореди по свом нахођењу, и то без претходне најаве.

(8) Трговце ван списка из става 6. овог члана Министарство надзире по правилу једном у календарској години, а највише два пута, осим ако их стави на списак због озбиљније повреде прописа које је утврдило у редовном годишњем надзору.

(9) Трговац се брише са списка из става 6. овог члана, кад му инспектори Министарства не утврде озбиљнију повреду прописа у два узастопна прегледа.

(10) Озбиљнијом повредом прописа сматра се кривично дело и привредни преступ у вези са трговином, а прекршај у трговини се сматра озбиљнијом повредом прописа само кад је за њега учиниоцу који је правно лице правноснажно изречена новчана казна од најмање 300.000 динара, а одговорном лицу у правном лицу и другом физичком лицу кад је правноснажно изречена новчана казна од најмање 50.000 динара.

Одељак 2

ИНСПЕКТОР

Услови за инспектора

Члан 123.

(1) Инспекцијски преглед у трговини може обављати физичко лице високе стручне спреме са најмање три године радног искуства у пословима привреде, које положи стручни испит за рад у органима управе и испуњава остале прописане услове за рад у органима управе.

(2) Инспектор има положај државног службеника по општим прописима о раду у државним органима, ако овим законом изичито друкчије није уређено.

(3) Инспектор мора да буде независан у односу на лице која надзире, а посебно не сме да буде:

- 1) брачни друг или сродник, по крви, усвојењу или тазбини, у правој линији без ограничења, а у побочној линији до четвртог степена, са физичким лицем које надзире, а ако се надзор обавља над правним лицем, онда са његовим директором, члановима управног одбора, надзорног одбора, извршног одбора директора и другим руководиоцима, као и са физичким лицем које у надзираном правном лицу има учешће веће од пет посто његовог капитала;
- 2) запослен код лица које се надзире, да за њега ради по другом основу, нити да има учешће у капиталу, пословању или добити, или било какав други имовински интерес у вези са лицем које надзире;
- 3) старешина или запослен у другим државним органима, органима покрајине, органима јединице локалне самоуправе, јавној служби и управној организацији и политичкој странци.

(4) Ништавне су радње које инспектор предузме и одлуке које донесе у обављању надзора противно ставу 3. овог члана.

(5) Министарство надлежно за трговину по потреби доноси пропис којим ближе уређује услове и сметње за постављање инспектора.

Однос са другим органима и лицима

Члан 124.

(1) Инспектор је самосталан у раду и нико не сме да му се меша у обављању надзора и доношење решења, укључујући и:

- 1) старешину, остале руководиоце и запослене у министарству надлежном за трговину;
- 2) друге државне органе, организације и службе, њихове старешине, друге руководиоце и запослене;
- 3) органе јединице локалне самоуправе, као и старешине и запослене у тим органима;
- 4) судове и судије било које врсте и степена;
- 5) јавне тужиоце и јавне правобраниоце.

(2) Одредба тачке 1. става 1. овог члана се не односи на инспекторско извршавање радних дужности и надзор над њиховим извршавањем.

(3) Инспектор обавештава министра о битнијем нарушавању самосталности инспектора и незаконитом утицају на његов рад.

(4) Инспектор има право и дужност да сарађује са осталим инспекторима, полицијским, прекршајним, правосудним и другим државним органима и службама, кад је то потребно ради успешног обављања надзора и утврђивања правно значајних чињеница.

(5) Инспектор је дужан да без одлагања пажљиво размотри сваку пријаву о повредама прописа у трговини и да спроведе надзор, ако је у вези са пословима које

обавља, као и да о току поступка и његовом исходу, у примереном року, обавести подносиоца пријаве.

(6) Свако лице које је инспектор по овом закону надлежан да надзире, обавезно је да инспектору омогући несметано обављање прегледа, а посебно увид у књиге и исправе које је по закону дужан да има у трговини и увиђај на лицу места, да му пружи друга доказна средства и да се изјасни, као сведок, о чињеницама значајним за надзор.

(7) Изузетно од става 6. овог члана, лице за које се у вршењу надзора утврди да постоје основи за покретање поступка за прекршај, привредни преступ или кривично дело против њега, није дужно да се изјасни о чињеницама значајним за надзор, нити да одговара на питања инспектора, о чему је инспектор дужан да га поучи пре отпочињања инспекцијског надзора.

Овлашћења

Члан 125.

(1) Инспектор је овлашћен да у обављању надзора предузима све радње потребне за проверу законитости обављања делатности надзираног лица, а посебно да:

- 1) прегледа продавнице, друге просторије и простор, где се обавља делатност или се налази роба, објекте, опрему, уређаје, постројења, робу и друге предмете;
- 2) прегледа књиге и друге исправе, које је надзирано лице по прописима дужно да има у обављању своје делатности;
- 3) наложи да му се, без одлагања, донесу и предају књиге или друге исправе, које се не налазе у месту на коме се обавља надзор, како би их одмах прегледао у просторији надзираног лица или у службеној просторији инспектора уз присуство надзираног лица или његовог представника, као и да му се предају ради прегледа у службеним просторијама без присуства надзираног лица или његовог представника, уз писмену потврду о њиховом узимању на преглед, који може да траје најдуже три дана;
- 4) утврђује идентитет, поставља питања, тражи објашњења и узима изјаве, усмено или писмено, од одговорног лица, запослених и других лица која могу да му помогну у утврђивању правно значајних чињеница;
- 5) обави или нареди да се одмах обави попис робе код надзираног лица, ради утврђивања стварног стања врсте и количина робе којом располаже надзирано лице у време обављања инспекцијског надзора;
- 6) узима узорке робе и других ствари ради провере њиховог квалитета;
- 7) предузме или нареди предузимање мера обезбеђења доказа о повредама прописа, ако постоји опасност да се они касније уклоне или да њихово прикупљање буде отежано;
- 8) захтева помоћ надлежног полицијског органа, у случајевима када се инспекцијски надзор може да обави само на тај начин, или ако оцени да није у стању да обави надзор без помоћи полицијског органа;
- 9) изриче казне на лицу места, у случају кад утврди повреду овог закона и других прописа о обављању делатности надзираног лица;
- 10) поднесе пријаву надлежним органима гоњења, ако посумња да је учињено кривично дело, привредни преступ или повреда добрих пословних обичаја, односно захтев за покретање прекршајног поступка, ако посумња да је учињен прекршај, у складу са законима који уређују кривични односно прекршајни поступак или поступак пред судовима части;
- 11) предлаже мере ради спречавања повреде закона и других прописа у области трговине и безбедности производа (превентивне мере);
- 12) предузима друге мере и радње на које је овлашћен овим законом и другим прописима.

Дужности

Члан 126.

(1) Инспектор је дужан да у обављању надзора предузима све радње потребне за доследну примену овог закона, других прописа и појединачних аката који се на основу њих доносе, а нарочито да:

- 1) у свему поступа у складу са законом и пратећим прописима, а нарочито у вршењу инспекцијског прегледа;
- 2) предузима, у складу са законима и другим прописима, све радње на које је овлашћен, а које је потребно да се предузму ради провере законитости рада надзираног лица;
- 3) обавља надзор савесно и пажљиво, настојећи да не нанесе штету надзираном лицу;
- 4) покаже своју легитимацију пре отпочињања инспекцијског прегледа лицу код кога намерава да га обавља, као и сваком лицу од кога лично тражи предузимање одређених радњи у поступку надзора; ако се инспекцијски преглед обавља код правног лица, легитимација се показује физичком лицу које свакодневно руководи његовим радом или, у његовом одсуству, лицу које је овлашћено да ради за правно лице на месту обављања делатности, где се спроводи надзор;
- 5) не прекида пословање надзираног лица током обављања инспекцијског прегледа, нити да га битно омета у обављању редовне делатности, осим кад нареди обављање пописа, изрекне меру забране обављања делатности, затварања пословног простора или одузимања робе;
- 6) не употребљава непосредну физичку принуду, осим преко надлежног полицијског органа у случајевима предвиђеним овим законом;
- 7) утврди правно значајне чињенице и прикупи све доказе до којих може да дође, ради доношења законитих и правилних одлука у надзорном и другим поступцима;
- 8) чува пословне тајне и друге поверљиве податке надзираног лица, које је сазнао у обављању надзора;
- 9) изрекне одговарајућу казну у складу са овим законом и другим прописима, кад утврди да су прописи повређени на начин који оправдава њихово изрицање;
- 10) поднесе надлежном органу пријаву, ако сумња да је учињено кривично дело, или привредни преступ односно прекршај за који није изрекао новчану казну или није по прописима надлежан да је изриче;
- 11) поступа по налозима за обављање инспекцијског прегледа и предузимање радњи испитивања тржишта, које му даје министар надлежан за трговину или други руководилац, кога министар овласти да руководи инспекцијском службом;
- 12) обавештава надлежног старешину Министарства о стању и кретањима на тржишту, најмање полугодишње и годишње, у складу са прописом Министарства.

Одговорност

Члан 127.

(1) Инспектор одговара за повреде радних дужности у складу са законом којим се уређују права и дужности државних службеника.

(2) Поред тежих повреда радних дужности утврђених законом из става 1. овог члана, тежом повредом радне дужности инспектора и других службеника Министарства, који учествују у инспекцијском прегледу, сматра се:

- 1) прибављање материјалне користи за себе или другог у вези са радом, ван прихода које по прописима има право да прима;
- 2) одбијање обављања послова ван подручне јединице, у којој је стално распоређен;
- 3) одавање државне или службене тајне, утврђене у складу са законима;

- 4) одавање пословне тајне, као и других поверљивих података, које је сазнао у обављању надзора, чиме може да се нанесе штета надзираном лицу;
- 5) невраћање у прописаним роковима, у непромењеном стању, књига, других исправа и предмета, који су од надзираног лица узети на преглед или ради обезбеђења доказа, осим кад су задржани због покренутог прекршајног поступка, или поступка за привредни преступ или кривично дело;
- 6) пропуштање рокова утврђених овим законом за доношење и уручивање решења којим се надзираном лицу изриче санкција;
- 7) прикривање теже повреде радне обавезе инспектора или другог државног службеника, који учествује у инспекцијском прегледу од стране претпостављеног старешине, другог руководиоца Министарства или лица које непосредно руководи инспекцијском службом;
- 8) пропуштање изрицања мере на коју је овлашћен;
- 9) пропуштање покретања поступка пред надлежним органом због утврђене незаконитости или друге неправилности;
- 10) прекорачење својих законских овлашћења.

(3) Материјалну штету коју инспектор, противно прописима, нанесе крајњом непажњом у обављању надзора, дужно је да оштећеном лицу надокнади искључиво Министарство.

(4) Ако инспектор у обављању надзора, противно прописима, нанесе материјалну штету намерно, оштећеном лицу надокнађују солидарно инспектор и министарство надлежно за трговину.

(5) На одговорност за материјалну штету лица из ставова 3. и 4. овог члана и њену накнаду сходно се примењују прописи о одговорности државних службеника и општих прописа о штети, одговорности и њеној накнади.

Одељак 3.

ИНСПЕКЦИЈСКЕ САНКЦИЈЕ

Одсек 1.

Врсте

Члан 128.

(1) Санкције које је инспектор овлашћен да изриче лицима које надзире су инспекцијска мера, опомена и новчана казна.

(2) Инспектор изриче санкције само из разлога, на начин и у поступку уређеним овим законом и другим прописима.

(3) Министарство води званичну евиденцију о санкционисању лица у инспекцијском прегледу, у складу са прописом који сам доноси.

(4) У евиденцију из става 3. овог члана бележе се изречене новчане казне и теже инспекцијске мере, као што је забрана обављања делатности, затварање пословног простора, уништавање робе и друга мера коју утврди Министарство прописом из става 3. овог члана.

(5) Право на увид у евиденцију из става 3. овог члана имају само државни органи и инспектори, а надзирано лице искључиво у вези података који се њега тичу.

Одсек 2.

Инспекцијске мере

Појам и врсте

Члан 129.

(1) Инспекцијска мера је радња или скуп радњи чије је предузимање инспектор надлежан да наложи лицу код кога утврди повреду прописа током инспекцијског прегледа, ради отклањања те повреде и последица које изазива (даље: мера).

(2) Мере које је инспектор овлашћен да изрекне су:

- 1) отклањање неправилности,
- 2) забрана обављања делатности,
- 3) затварање пословног простора,
- 4) одузимање робе,
- 5) одузимање предмета због прекршаја, привредног преступа или кривичног дела,
- 6) уништавање робе,
- 7) забрана бављења струком,
- 8) замена робе са недостатком,
- 9) повраћај вишка наплаћене цене,
- 10) забрана непоштене рекламе,
- 11) забрана употребе неисправних мерила,
- 12) друга мера, којом се отклања учињена повреда прописа, под условом да се њом надзирано лице не ставља трајно у неравноправан положај на тржишту.

(3) Инспектор је овлашћен да трговцу изрекне и више мера истовремено за исту повреду, ако су по овом закону спојиве, под условом да је то нужно, ради престанка повреде, спречавања њеног будућег чињења и отклањања последица које изазива.

(4) Инспекцијска мера може да се изрекне самостално или уз опомену односно новчану казну, на начин предвиђен овим законом.

Отклањање неправилности

Члан 130.

(1) Меру отклањања неправилности инспектор изриче налогом, кад утврди да надзирано лице не примењује или неправилно примењује одређени пропис у свом пословању.

(2) Налог за отклањање неправилности се доноси у писменој форми, осим за мање значајне неправилности, кад може да буде усмен, а уноси се у записник о извршеном инспекцијском прегледу.

(3) Налогом за отклањање неправилности одређују се радње, које је надзирано лице дужно да предузме, у остављеном року, који не може да буде краћи од три дана, нити дужи од 30 дана, осим кад је за одређену неправилност овим или посебним законом посебно одређено.

(4) Изузетно од става 3. овог члана, инспектор може да наложи надзираном лицу да отклони уочену неправилност до следећег инспекцијског прегледа, без обзира што је могуће да ће се обавити и после истека рока од 30 дана, ако је неправилност мањег значаја, а не захтева хитно отклањање.

(5) Лице коме је изречена мера отклањања неправилности дужно је да поднесе доказе о њеном отклањању инспектору који ју је изрекао до истека остављеног рока, изузев ако је изричито наложено њено отклањање до следећег инспекцијског надзора.

(6) Уз меру отклањања неправилности инспектор може да изрекне и меру забране обављања делатности, као и затварања пословног простора, које трају до отклањања неправилности, ако постоје разлози за њихово изрицање предвиђене овим законом.

(7) Уз меру отклањања неправилности, инспектор може да изрекне и друге мере предвиђене овим законом, независно од мера из става 6. овог члана, ако утврди да постоје разлози који оправдавају њихово изрицање.

Забрана обављања делатности

Члан 131.

(1) Забрану обављања делатности инспектор изриче кад се:

- 1) обавља делатност нерегистровано, а регистрација је по прописима обавезна,
- 2) обавља делатност без дозволе надлежног органа, кад је дозвола услов за њено обављање,
- 3) не испуњавају услови прописани за обављање делатности,
- 4) не воде или лоше воде прописане књиге или не поседују друге прописане исправе, тако да не може да се утврди стварно стање у пословању надзираног лица,
- 5) онемогући инспектор у обављању прегледа,
- 6) не означе или се погрешно означе цене већег броја роба или услуга, или се цене масовно наплаћују друкчије него што је означено или се, противно прописима, наплаћују у иностраној валути,
- 7) крше мере ограничења трговине, на начин којим може да се онемогући или отежа остварење циља, због којег су уведене,
- 8) крше принудне одредбе овог закона и других прописа, на начин да се изазива или може изазвати поремећај у трговини или у обављању других делатности,
- 9) повређују права интелектуалне својине,
- 10) онемогућава остваривање права потрошача, односно не извршава налог који је инспектор издао ради заштите тих права и
- 11) оцени да је забрана обављања делатности нужна, како би се надзирано лице спречило да убудуће крши прописе и наноси штету другим лицима, а посебно потрошачима.

(2) Забрана може да се односи и на више делатности надзираног лица, ако у свакој постоји разлог који оправдава забрану њеног обављања.

(3) Забрана се изриче решењем, у чијем се образложењу наводе разлог забране и услови које надзирано лице мора да испуни ради укидања забране, до истека остављеног рока.

(4) Инспектор не сме у решењу о забрани обављања делатности да поставља услове за укидање забране, који нису у складу са Законом и другим прописима, који уређују обављање предметне делатности.

(5) Рок за испуњавање постављених услова не може да буде дужи од тридесет дана, осим ако је делатност забрањена због тога што се обавља нерегистровано или без прописане дозволе, кад се забрана изриче до уписа делатности у одговарајући регистар односно до прибављања прописане дозволе, без остављања рока.

(6) Ако надзирано лице поднесе доказе да је испунио постављене услове пре истека постављеног рока, инспектор је дужан да одмах укине забрану, а ако их не поднесе до истека остављеног рока, забрана траје неодређено време, док се услови не испуне или док забрану не укине надлежни орган у жалбеном поступку.

(7) Инспектор је дужан да на дан истека остављеног рока за испуњавање услова провери код надзираног лица, на сигуран начин, да ли су услови испуњени, ради доношења решења о:

- 1) укидању забране,
- 2) измени, уз ублажавање услова са остављањем додатног рока, који не сме да буде дужи од првобитно остављеног рока; или
- 3) продужењу на неодређено време до подношења доказа о испуњавању постављених услова.

(8) Инспектор је дужан да уз меру забране обављања делатности изрекне и меру затварања пословног простора у коме надзирано лице обавља забрањену делатност, ако

оправдано верује да ће, без ње, надзирано лице наставити са обављањем делатности упркос забрани.

(9) Независно од става 8. овог члана, инспектор је овлашћен да изрекне и другу меру надзираном лицу, ако утврди да постоји разлог за њено изрицање.

Затварање пословног простора

Члан 132.

(1) Инспектор изриче меру затварања пословног простора:

- 1) кад пословни простор не испуњава прописане услове за делатност која се у њему обавља;
- 2) кад је то нужно да би се спречило да лице, коме је изречена мера забране обављања делатности, настави са њеним обављањем упркос забрани;
- 3) кад није обављен попис робе у складу са прописима, док се попис не обави и о томе обавести инспектор, подношењем примерка пописа;
- 4) кад не постоје прописане књиге, евиденције или друге исправе, тако да не може да се утврди стварно стање у пословању надзираног лица у одређеном простору;
- 5) кад се онемогући инспектор у обављању прегледа;
- 6) кад год је потребно ради спречавања надзираног лица да крши принудне одредбе овог закона и других прописа о условима и начину обављања трговине или друге делатности.

(2) Пословним простором у смислу става 1. овог члана сматра се сваки простор, отворен или затворен, који надзираном лицу служи за обављање делатности, као што је продавница, друго продајно место, канцеларија, друга просторија, фабричка хала, зграда, складиште или други простор, у вези са којим се јави разлог за његово затварање.

(3) Ако надзирано лице има више пословних простора, затварање једног од њих не повлачи затварање другог односно других пословних простора, осим кад инспектор тако изричито решењем одреди, под условом да се разлог затварања односи на више или на све пословне просторе.

(4) Затварање се обавља печачењем улаза у пословни простор, уз истицање писаног обавештења да је пословни простор затворен због изрицања инспекцијске мере.

(5) На решење о затварању пословног простора, постављање услова, трајање мере и њено укидање сходно се примењују одредбе члана (ставови 3. до 7), којим овај закон уређује меру забране обављања делатности, постављања услова за престанак забране, трајање забране и њен престанак.

(6) Уз меру затварања пословног простора може да се изрекне и мера одузимања робе смештене у том простору, или која друга инспекцијска мера, ако постоје законски разлози који оправдавају њено изрицање.

(7) Ако се, уз меру затварања пословног простора, не изрекне мера одузимања робе, инспектор је дужан да надзираном лицу омогући, пре затварања, да изнесе лако кварљиву робу и робу која може да брзо изгуби тржишну вредност, односно да нареди њено премештање у примереном року на друго одговарајуће место, како се надзираном лицу непотребно не би нанела штета.

Одузимање робе

Члан 133.

Инспектор изриче меру одузимања робе намењене промету или пружању услуга, у случају:

- 1) кад роба по својим особинама није усклађена са важећим стандардима или прописима о квалитету, осим половне робе;
- 2) кад је роби истекао рок употребе;
- 3) кад лице које није регистровано за трговину, другу делатност у којој је по овом закону овлашћено да тргује без регистрације, нити је у поступку регистрације, припрема робу за продају, нуди је, продаје, на други начин је ставља у промет, превози или употребљава у пружању услуга;
- 4) кад лице регистровано за трговину, другу делатност, или за пружање услуга, без прописане дозволе за обављање делатности, продаје робу, на други начин је ставља у промет, или употребљава у пружању услуга;
- 5) кад се роба нуди на продају, продаје, на други начин ставља у промет или се користи у пружању услуга, а лица у продавници или другом простору где се обавља делатност, немају исправе или друге доказе о њеној набавци;
- 6) кад се роба превози, а возилац нема прописане исправе, из којих се јасно види њен власник или лице за кога се роба превози;
- 7) прикривања робе или на други начин онемогућавања њене куповине, ако се тиме крше мере ограничења трговине, заведене у складу са овим законом, или кад се тиме намерава да изазове несташница робе на тржишту;
- 8) кад се надзираном лицу изрекне мера забране обављања делатности, ако постоји оправдан разлог да се верује да ће оно, без одузимања робе, да настави са обављањем делатности упркос забрани;
- 9) продаје одређене врсте робе изван продавнице, која се по прописима тако не сме да продаје.

(2) Мера одузимања робе је привремена и траје до отклањања разлога због којих је изречена, осим кад је разлог неотклоњив, а нарочито кад је одузета из разлога који оправдавају меру уништавања робе, кад се одмах изриче као трајна мера.

(3) Инспектор предузима неопходне мере да се одузета роба одмах узме из државине надзираног лица и да се превезе у обезбеђено складиште, које је под надзором Министарства.

(4) Инспектор је овлашћен да превоз из става 2. овог члана организује и превозним средством надзираног лица, ако није обезбедио друго превозно средство, и то о трошку Министарства.

(5) Уместо мере одузимања робе која по својим особинама није усклађена са важећим стандардима или прописима о квалитету, инспектор је овлашћен да изрекне трговцу меру забране њеног стављања у промет, уз обавезу враћања лицу од кога ју је набавио (добављач), ако утврди да трговац није знао за неусклађеност и да је добављач способан и вољан да је усклади са стандардима односно прописима о квалитету.

(6) Инспектор је дужан да робу из става 4. овог члана током инспекцијског прегледа одмах јасно обележи да није за продају, да обезбеди да се истог дана утовари у одговарајуће превозно средство ради враћања добављачу, да провери да ли је добављачу враћена и да ли је добављач ускладио са стандардима односно прописима о квалитету.

(7) Инспектор је дужан да пре завршетка инспекцијског прегледа изда писмену потврду о одузимању трговцу од кога је одузео робу, у складу са овим чланом, са тачним и потпуним описом одузете робе (по врсти и количини), разлогом одузимања, датумом и местом одузимања, као и са именом и седиштем односно пребивалиштем трговца коме је роба одузета.

(8) Роба које је инспектор одузео током инспекцијског прегледа мора да се ускладишти на сигуран начин, који одговара њеној природи и намени, како би остала у непромењеном стању до правноснажности акта о њеном одузимању и нико не сме да је

користи ни на који начин, укључујући и Министарство и друге државне органе, било за своје или туђе потребе.

(9) Услед мере одузимања робе не престаје својина лица које је њен власник, те оно има право на повраћај одузете робе у непромењеном стању, кад докаже да је отклонило разлоге за изрицање мере одузимања робе, као и кад успешно побије пред надлежним органом законитост решења о одузимању робе.

(10) Ако роба коју је инспектор одузео у инспекцијском прегледу правноснажном одлуком надлежног органа буде коначно одузета, продаје се у складу са овим законом и не сме да буде задржана или дата за потребе надлежног органа, Министарства, других државних органа и било којих других органа, организација или лица.

Одузимање предмета

Члан 134.

(1) Ако инспектор оправдано посумња да су одређени предмети намењени, или су употребљени или су настали извршењем прекршаја, привредног преступа или кривичног дела, дужан је да их одузме лицу код кога се налазе и да их, уз одговарајућу пријаву односно захтев, преда надлежном органу за вођење прекршајног односно кривичног поступка.

(2) На поступак одузимања предмета сходно се примењују одредбе овог закона о поступку одузимања робе.

Уништавање робе

Члан 135.

(1) Инспектор изриче меру уништења робе намењене промету или пружању услуга у случају:

када роба ствара неотклоњиву опасност по живот или здраље људи, животиња или биљака, или по животну средину, због својих особина или мана паковања,

када је роба у неотклоњивом квару или је на други начин неисправна или трајно неподесна за употребу, а да то купац не може да уочи при њеној куповини,

када трговац ставља робу у промет лажно означавајући њеног стварног произвођача;

кад је роби истекао рок употребе;

када трговац ставља у промет робу која је произведена повредом права индустријске својине или ауторских права, осим ако оштећени ималац права прихвати да му се уступе сви приходи од продаје те робе.

(2) Мера уништавања робе се спроводи на месту њеног налажења одмах по њеном изрицању након инспекцијског прегледа, ако је то могуће, под условом да је инспектор несумњиво утврдио неки од разлога из става 1. овог члана и да је обезбедио сигуран доказ за то.

(3) Ако уништење робе није могуће на месту њеног налажења у складу са ставом 2. овог члана, инспектор налаже меру њеног одузимања ради уништења на одговарајућем месту о трошку трговца.

(4) Ако инспектор не може несумњиво да утврди постојање разлога за уништење робе из става 1. овог члана, овлашћен је да изрекне меру њеног одузимања, ради накнадне провере, иако нису испуњени услови за меру одузимања робе предвиђени овим законом.

(5) Мера одузимања робе ради накнадне провере из става 4. овог члана може да траје најдуже 10 дана, након чијег истека мора да се врати трговцу у непромењеном стању или да се уништи, зависно шта инспектор утврди.

(6) Трговац коме је роба одузета ради уништења, позива се да присуствује њеном уништавању најмање три дана раније.

(7) Уништавање спроводи комисија, коју чини инспектор који је меру изрекао, представник јединице локалне самоуправе на чијем подручју се налази предметна роба и лице стручно за њено уништавање.

(8) Уништавање се спроводи у присуству најмање два пунолетна физичка лица у својству сведока, који не смеју да буду запослени у Министарству, нити у јединици локалне самоуправе на чијем подручју се налази предметна роба.

(9) О уништењу робе се саставља записник, који потписује инспектор, сведоци и трговац, ако је присутан.

(10) У случају уништења робе у складу са ставом 3. овог члана обезбеђује се видео запис целог поступка уништења, који се чува са записником као сасавни део предмета у којем је изречена мера уништавања робе.

Забрана бављења струком

Члан 136.

(1) Физичком лицу које непосредно обавља одређене послове у трговини или које пружа услуге, инспектор изриче меру забране бављења струком кад утврди да:

- 1) нема прописану врсту и степен стручне спреме за обављање послова на којим ради, или
- 2) не испуњава прописане санитарне и здравствене услове за обављање послова које ради.

(2) Физичко лице којем је изречена мера забране бављења струком, дужно је одмах да престане да обавља послове за које нема стручну спрему или не испуњава санитарне и здравствене услове, иначе инспектор може да му изрекне казну на лицу места у складу са овим законом.

(3) Забрана из става 1. овог члана престаје кад лице коме је изречена мера стекне прописану стручну спрему односно испуни прописане санитарне и здравствене услове, под условом да то докаже одговарајућим јавним исправама.

(4) Мера забране бављења струком не повлачи меру затварања пословног простора, нити меру забране обављања делатности, ако послове физичког лица, коме је изречена мера забране бављења струком, може одмах да преузме друго физичко лице, које испуњава стручне, санитарне и здравствене услове, а не постоји други разлог који оправдава изрицање неке од тих мера.

Остале мере

Члан 137.

(1) Инспектор, по пријави купца, налаже надзираном лицу да потрошачу или другом купцу одмах замени робу са недостатком, коју овај није уочио приликом куповине, осим кад је купац у време куповине био јасно упозорен да се ради о роби са недостатком.

(2) Ако надзирано лице није у стању да замени робу са недостатком за исправну робу, како би удовољио очигледно оправданом захтеву потрошача или другог купца, инспектор му налаже да прими робу назад и да врати наплаћену цену, или да отклони недостатак на роби, ако је у стању да то учини и ако купац на то пристаје.

(3) Ако по пријави потрошача утврди да је надзирано лице наплатило већу цену за одређену робу односно услугу, него што је означена цена, или је већу цену наплатило због погрешног означавања цене, а не пристаје да добровољно врати вишак, инспектор је овлашћен да наложи надзираном лицу да врати наплаћени вишак цене.

(4) Кад инспектор утврди да је реклама непоштена по правилима овог закона о непоштеној тржишној утакмици, налаже јавном гласилу и рекламеру да одмах престану са њеним оглашавањем.

(5) Инспектор забрањује употребу мерила кад у инспекцијском прегледу утврди да надзирано лице у својој делатности користи мерило које нетачно мери, а нарочито кад утврди да мерило није на прописани начин жигосано, да надзирано лице нема уверење о оверавању (баждарењу) мерила или уверење о одобравању типа мерила у складу са прописима који уређују ову област.

Одсек 3.

Опомена

Члан 138.

(1) Опомена се изриче за лакше повреде прописа у обављању делатности, а може да буде, зависно од тежине повреде, усмена, писмена и јавна.

(2) Инспектор је дужан да у опомени повредиоцу јасно истакне разлог њеног изрицања.

(3) Писмена и јавна опомена се изричу посебним решењем, које је инспектор дужан да достави трговцу најкасније у року од три дана од завршетка инспекцијског прегледа.

(4) Јавна опомена се објављује о трошку повредиоца најмање у једним дневним новинама, које се продају у целој земљи, у тиражу од најмање 100.000 примерака, и то на страници где се уобичајено налазе обавештења о догађајима у привреди, а може да се објави и у другим јавним гласилима.

(5) Против решења о писменој и јавној опомени допуштено је да се изјави жалба министарству надлежном за трговину у року од осам дана од дана пријема његовог преписа.

(6) Жалба против решења о јавној опомени одлаже извршење.

(7) Лицу којем се изриче усмена или писмена опомена не сме се, за исту повреду прописа, истовремено изрећи новчана казна, као ни инспекцијске мере забране обављања делатности, затварања пословног простора, одузимања робе, уништавања робе и бављења струком, а лицу којем се изриче јавна опомена не сме се истовремено изрећи инспекцијска мера затварања пословног простора и забране обављања делатности.

Одсек 4.

Новчана казна

Члан 139.

(1) Новчану казну инспектор може изрећи на месту инспекцијског прегледа само за законом предвиђене прекршаје и у границама предвиђеним овим законом, под условом да је надзирано лице плати одмах или најкасније у року од осам дана од дана кад му је изречена (мандатна казна).

(2) Инспектор је дужан да поучи надзирано лице да није дужно да одмах плати мандатну казну на лицу места, те да ће у случају њеног неплаћања ни у року од осам дана од дана изрицања поднети против њега захтев надлежном органу за прекршаје.

(3) Мандатна казна се изриче посебним решењем, уз кратко образложење, које је инспектор дужан да напише и преда одговорном лицу одмах на месту надзора, са поуком о правним леку.

(4) Ако лице коме је изречена мандатна казна не плати казну у складу са ставовима 1. до 3. овог члана, инспектор подноси захтев за покретање поступка пред надлежним органом за прекршаје, са свим прикупљеним доказима, у складу са законом који уређује прекршајни поступак.

(5) Ако надзирано лице плати мандатну казну на лицу места има право на жалбу у року од осам дана од дана кад ју је платио, о чему је инспектор дужан да га подучи при њеном изрицању.

(6) Инспектор је овлашћен да прекршиоцу, уз новчану казну, за исти прекршај, изрекне и инспекцијске мере предвиђене овим законом, ако су потребне да се спречи даља повреда прописа или да се отклоне последице прекршаја, али не и опомену.

Одељак 4.

ПОСТУПАК ИНСПЕКЦИЈСКОГ ПРЕГЛЕДА

Одсек 1.

Покретање поступка и начин обављања

Покретање

Члан 140.

(1) Поступак инспекцијског прегледа инспектор покреће:

- 1) по службеној дужности у складу са планираним распоредом прегледа, по налогу руководиоца инспекцијске службе Министарства,
- 2) по пријави (притужби) било ког лица, органа или организације, ако посумња да одређено лице крши прописе у трговини или обављању друге делатности на коју се примењује овај закон,
- 3) на захтев надзираног лица ради доношења одговарајућег акта из надлежности Министарства.

Начин прегледа

Члан 141.

(1) Инспектор обавља инспекцијски преглед по правилу без најаве надзираном лицу, на месту где обавља своју делатност или поједине послове у обављању или у вези са обављањем своје делатности.

(2) Инспекцијски преглед се обавља током радног времена надзираног лица, изузев када:

- 1) није могао да се оконча до завршетка радног времена,
- 2) руководилац инспекцијске службе надлежног органа одлучи да се инспекцијски преглед обави ван радног времена, уз пристанак и присуство надзираног лица односно његовог заступника;
- 3) кад орган за прекршаје или суд допусти да се непосредан преглед обави ван радног времена, без пристанка и присуства надзираног лица односно његовог заступника, али уз присуство најмање два потпуно пословно способна физичка лица, као сведока, и уз помоћ надлежног полицијског органа, ако је његова помоћ потребна.

(3) Инспектор је дужан да сачини записник по завршетку инспекцијског прегледа, који садржи ближи опис предузетих радњи и изречених инспекцијских санкција.

(4) Записник о инспекцијском прегледу потписују инспектор, који га је обавио и надзирано лице, односно његов заступник, а ако надзирано лице односно његов заступник

није присуствовао прегледу, записник потписују присутни сведоци, са означењем својих адреса.

(5) Ако надзирано лице односно његов заступник одбије да потпише записник о непосредном прегледу, инспектор је дужан да то упише у записнику, као и разлог одбијања, ако му је саопштен.

(6) Ако постоји основана сумња да се у одређеној просторији или другом ограђеном простору, ван регистрованог простора надзираног лица, обавља делатност која подлеже надзору, инспектор је надлежан да, уз дозволу органа за прекршаје или суда, обави инспекцијски преглед тих просторија односно простора, уз присуство власника односно корисника простора.

(7) Ако прегледу из става 6. овог члана не присуствује власник односно корисник просторије или другог простора, преглед сме да се обави само уз присуство најмање два потпуно пословно способна физичка лица, као сведока.

Захтев за претресање

Члан 142.

Инспектор може захтевати од надлежног првостепеног органа за прекршаје да изда наредбу за претресање пословних и других просторија надзираног лица, у складу са одредбама закона којим се уређује прекршајни поступак, ако је вероватно да ће се у тим просторијама наћи предмети или трагови од значаја за вођење прекршајног поступка.

Одсек 2

Одлучивање

Решење

Члан 143.

(1) Инспектор изриче санкцију решењем, а изузетно је може изрећи и у записнику о инспекцијском прегледу, кад оцени да се на тај начин отклања непосредна опасност по живот, здравље или безбедност људи или имовине веће вредности, као и кад је то у јавном интересу.

(2) Инспектор који је изрекао меру у записнику, дужан је да надзираном лицу у року од три дана од дана изрицања преда или препорученим писмом пошаље решење о њеном изрицању, осим ако је овим законом предвиђен краћи рок.

Рокови

Члан 144.

(1) Инспектор који приликом инспекцијског прегледа, на месту његовог обављања, изрекне санкцију, дужан је да одмах напише и уручи решење надзираном лицу или његовом заступнику, или да му га препоручено пошаље најкасније у року од три дана од дана кад је завршио преглед.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, решење којим се надзираном лицу изриче инспекцијска мера забране обављања делатности, затварања пословног простора, одузимања робе или одузимања предмета, инспектор је дужан да напише и препоручено пошаље надзираном лицу најкасније у року од 24 часа од дана изрицања мере, ако га није написао и уручио до завршетка прегледа на месту његовог обављања.

(3) Ако инспектор током прегледа није изрекао санкцију, а накнадно нађе да постоји законом предвиђен разлог за њено изрицање, дужан је да донесе и уручи надзираном лицу решење којим изриче санкцију најкасније у року од три дана од дана завршетка инспекцијског прегледа.

(4) После истека рокова из ставова 1. до 3. овог члана свако изрицање мере или казне је ништаво, а изречене казне престају да важе.

(5) Ако надзирано лице избегава да прими решење којим му се изриче казна, како би протекли рокови предвиђени претходним ставовима овог члана, инспектор је дужан, пре истека тих рокова, да један примерак преписа решења прибије на сигуран начин на улаз простора, где се налази регистровано седиште односно пребивалиште надзираног лица, а други примерак преписа да истакне на огласној табли управе општине, где се налази седиште односно пребивалиште надзираног лица, чиме се сматра да је решење уредно уручено надзираном лицу.

Одсек 3.

Жалбе

Жалба на решење о изреченој санкцији

Члан 145.

(1) Против решења којим се надзираном лицу изриче мера забране обављања делатности, затварања пословног простора, одузимања робе или одузимања предмета може се изјавити жалба Министарству, у року од пет дана, од дана кад је препис решења достављен надзираном лицу.

(2) Против решења којим се надзираном лицу изриче друга мера, која није предвиђена ставом 1. овог члана, допуштено је да се изјави жалба Министарству, у року од осам дана од дана кад је препис решења достављен надзираном лицу.

(3) Жалба из става 1. овог члана не одлаже изрешење решења, а жалба из става 2. овог члана га одлаже.

(4) Министарство доноси решење поводом жалбе и доставља га лично или шаље га препорученом пошљицом жалиоцу у року од осам дана од дана њеног подношења, иначе се сматра да је жалба усвојена.

(5) Против решења којим је изречена казна надзираном лицу може се изјавити жалба надлежном орагану за прекршаје у року од осам дана од дана када је препис решења достављен надзираном лицу.

Жалба на решење инспектора јединице локалне самоуправе

Члан 146.

Против решења којим је инспектор јединице локалне самоуправе изрекао санкцију надзираном лицу може се изјавити жалба Министарству у року од осам дана од дана када је препис решења достављен надзираном лицу.

Одсек 4.

Трошкови

Члан 147.

(1) Трошкове инспекцијског прегледа сноси Министарство, осим:

1) трошкова утврђивања прописаних услова за почетак обављања делатности када се ти услови утврђују по захтеву трговца, који је дужан да сноси трошкове тог поступка;

2) трошкова узорковања и испитивање техничких захтева за производ и безбедност производа и услуга, трошкове декларисања производа, испитивања порекла производа, коришћења ауторских и сродних права, трошкове вештачења и друге сличне трошкове (превоз, складиштење, уништавање робе и друго), под условом да се правноснажно утврди да је надзирано лице одговорно за повреду прописа у трговини стављањем у промет робе,

која није у складу са прописаним техничким захтевима за робу и њихово стављање у промет, као и у другим случајевима у складу са законом.

(2) Трошкови из става 1. овог члана утврђују се у складу са прописима о утврђивању накнаде трошкова у управном поступку.

(3) Средства која се остваре изрицањем новчаних казни у поступку надзора, накнадом трошкова инспекцијског прегледа и наплатом накнада за утврђивање испуњености услова за обављање делатности уплаћују се на ралун Министарства и улазе буџет Републике Србије, осим кад их је остварила инспекцијска служба јединице локалне самоуправе, у ком случају се уплаћују у буџет односне јединице локалне самоуправе.

Одсек 5.

Враћање и продаја одузете робе и објављивање укидања опомене

Враћање

Члан 148.

(1) Ако се правоснажном одлуком донесеном у судском или управном поступку утврди да је инспектор изрекао новчану казну или меру одузимања робе односно других предмета од надзираног лица противно овом закону или другим прописима, надзирано лице има право на повраћај наплаћеног износа новчане казне са каматом од дана наплате до коначне исплате, односно да му се врати одузета роба и други предмети, и то у року од осам дана од дана правоснажности одлуке.

(2) Трошкове повраћаја из става 1. овог члана сноси Министарство, односно јединица локалне самоуправе чији инспектор је противправно изрекао санкцију.

(3) Ако је одузета роба односно други предмет морао да се прода због опасности од кварења, или због могућности истека рока употребе, а утврђено је, на начин из става 1. овог члана, да је одузимање било противправно, надзирано лице има право на накнаду тржишне вредности, који одузета роба односно предмет има на дан доношења судске или друге одлуке о противправности изречене мере, заједно са затезном каматом од дана одузимања до дана исплате накнаде.

(4) Накнаду из ставова 3. и 4. овог члана плаћа Министарство у року од осам дана од дана правоснажности одлуке којом је утврђено да је одузимање било противправно, односно јединица локалне самоуправе, ако је њен инспектор изрекао меру одузимања.

(5) Ставови 3. до 5. овог члана сходно се примењују и кад је правоснажном одлуком утврђена противправност мере уништавања робе, ако је она већ уништена у часу оглашавања мере противправном.

(6) Ако Министарство није у стању из било ког разлога да врати одузету робу или други предмет, иако га није продало, а на то је обавезно по ставу 1. овог члана, поступа се на начин предвиђен ставовима 3. до 5. овог члана.

(7) Одредбама овог члана не искључује се право лица оштећеног противправно предузетим инспекцијским мерама да захтева накнаду штете по општим прописима.

Продаја

Члан 149.

(1) Министарство организује продају робе односно других предмета, које је инспектор одузео у обављању инспекцијског прегледа од надзираног лица, тек кад се правоснажно оконча судски односно управни поступак у тој правној ствари, којим се потврђује законитост таквог одузимања, ако је такав поступак покренут.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, ако је одузета роба или други предмет по совојој природи склон кварењу или ако може да му истекне рок употребе до

правноснажног окончања поступка из става 1. овог члана, Министарство организује њихову продају пре правноснажног окончања тог поступка.

(3) Средства остварена продајом по ставу 2. овог члана уплаћују се на посебан рачун, као депозит до правноснажног окончања поступка утврђивања законитости изречене инспекцијске мере.

(4) Продаја робе односно других предмета из става 1. овог члана се обавља јавним надметањем, изузев кад се због опасности од кварења или истека рока употребе може да прода и непосредном погодбом.

(5) Министарство је дужно да о намераваној продаји и условима продаје обавести лице од кога је роба односно други предмет одузет, најмање недељу дана пре него што га изложи продаји, које може да га купи, под једнаким условима са другим заинтересованим лицима.

(6) Јавно надметање ради продаје одузете робе или других предмета се обавља:

- 1) преко робне берзе, ако се одузета роба у њој котира, а берза прихвати да организује јавно надметање,
- 2) преко аукционара, ако он прихвати да организује јавно надметање,
- 3) преко суда,
- 4) преко складишта где се налази одузета роба односно други предмети, или
- 5) непосредно од Министарства, ако ни један од начина јавне продаје из тачака 1. до 4. овог члана није примерен природи робе односно других одузетих предмета, или није исплатив, с обзиром на дужнију поступка, трошкове које изазива и вредност одузетие робе односно других предмета.

(7) Ставови 1. до 6. овог члана сходно се примењују на продају коју организује јединица локалне самоуправе у случају кад је меру одузимања робе односно предмета изрекао њен инспектор.

(8) Изузетно од става 7. овог члана, јединица локалне самоуправе није овлашћена да одузету робу односно предмет продаје непосредном погодбом.

(9) Средства која се остваре продајом одузете робе односно предмета уплаћују се на рачун Министарства и улазе у буџет Републике Србије, осим кад је мера изрекла инспекцијска служба јединице локалне самоуправе, у ком случају се уплаћују у буџет односне јединице локалне самоуправе.

Објављивање

Члан 150.

Ако је правноснажно укинута или поништено решење о јавној опомени, која је већ објављена, одлука о његовом укидању или поништењу се објављује на исти начин у истом јавном гласилу у којем је и објављена опомена, и то о трошку Министарства.

Одељак 5.

СХОДНА ПРИМЕНА ДРУГИХ ЗАКОНА

Члан 151.

(1) На надзор у трговини, а нарочито на инспекцијски преглед, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују државна управа и општи управни поступак, осим ако овим законом поједина питања нису изричито друкчије уређена.

(2) На чување робе или других предмета одузетих у инспекцијском прегледу и њихову продају примењују се општа правила о ускладиштењу, при чему се Република

Србија сматра складиштарем, без обзира коме је роба или други предмет поверен на чување.

(3) Ако се одузета роба односно други предмети продају преко аукционара, на јавно надметање се сходно примењују одредбе овог закона којим се уређује јавно надметање.

Глава седма

УНАПРЕЂЕЊЕ ТРГОВИНЕ

Структура и развој трговине

Члан 152.

(1) Министарство обавља послове који се односе на унапређење трговине, а нарочито:

1) успостављање и очување повољне структуре мреже трговинских објеката на територији Републике Србије и на развој трговинског предузетништва у циљу заштите ефикасне тржишне утакмице и равноправности трговаца;

2) доделу произвођачима и трговцима права да стављају национални знак (бренд) на своју робу односно да тај знак користе у пружању својих услуга;

3) вођење регистра лица којима је додељен национални знак (у даљем тексту: Регистар).

(2) Садржину и начин вођења Регистра уређује Министарство.

Употреба државних и националних обележја

Члан 153.

(1) Влада, на предлог Министарства, даје претходну сагласност да знак разликовања робе, односно услуга у промету одређеног произвођача или трговца, може да садржи назив Републике Србије, као и њен грб, заставу или друге државне ознаке и обележја.

(2) Ближе услове, критеријуме и поступак за одобрење из става 1. овог члана прописује Влада на предлог Министарства.

Национални знак (бренд)

Члан 154.

(1) Национални знак је име, израз, знак, симбол или дизајн, или њихова комбинација који има за циљ да омогући већу уочљивост производа или услуга на тржишту, повезујући их са вредностима Србије као земље.

(2) Министарство ближе, уређује садржину и изглед националног знака, услове под којим се додељује и одузима произвођачима или пружаоцима услуга право да тај знак користе, услове и начин на који произвођачи и пружаоци услуга могу да означавају робу или услугу тим знаком, као и начин његовог коришћења у трговини, у циљу постизања високог квалитета домаће робе и услуга и њиховог лаког препознавања према пореклу на страном тржишту.

(3) Трговац односно произвођач сме да користи национални знак у свом пословању само ако му га је Министарство доделило.

(4) Додела националног знака врши се на захтев заинтересованог лица које испуњава прописане услове за доделу знака, а одузима се кад ималац права престане да испуњава услове за његово коришћење.

(5) Уз захтев за доделу националног знака прилаже се:

акт надлежног органа о регистрацији знака разликовања, ако је донет;
доказе о испуњености услова за доделу националног знака.

(6) Ако су испуњени услови из ставова 2. и 3. овог члана, Министарство доноси решење којим подносиоцу захтева додељује национални знак.

(7) У року од три дана од дана правноснажности решења из става 6. овог члана Министарство врши упис лица коме је додељен национални знак у Регистар.

(8) У Регистар се уписују и подаци о одузимању националног знака односно брисању лица којима је издат национални знак, а на основу решења о одузимању националног знака, које доноси Министарство под условима прописаним актом из става 2. овог члана.

(9) Решење из ст. 6. и 8. овог члана је коначно.

(10) Произвођач или пружалац услуге, који је од Министарства добио право на коришћење националног знака може да га упише у регистар органа надлежног за заштиту интелектуалне својине, у складу са прописима о заштити права индустријске својине.

(11) Орган надлежан за заштиту интелектуалне својине може да донесе прописе о регистрацији националног знака, у сарадњи са Министарством, и да омогући регистрацију права на коришћење националног знака, на захтев добитника права да га користи, као и што је дужан да избрише из регистра на захтев тог лица, по одлуци суда или на захтев Министарства, због тога што је корисник престао да испуњава услове за његово коришћење.

Забрана самовласног установљавања и доделе знакова квалитета

Члан 155.

(1) Забрањено је трговцима, потрошачима, њиховим удружењима, другим организацијама и другим лицима да установљавају знакове квалитета или посебних својстава робе, да утврђују и проверавају квалитет и својства робе у циљу доделе знакова квалитета или посебних својстава, да додељују те знакове произвођачима, вршиоцима услуга и трговцима, да их истичу на роби, у или на просторијама и да их на било који начин оглашавају.

(2) Знакове квалитета или посебних својстава робе могу да установљавају само организације и друга лица која су овлашћена за утврђивање и проверу квалитета и својстава робе прописима о стандардима, техничким и другим посебним прописима, као и лица која на то посебно овласти Министарство у складу са прописима које доноси у примени одредаба овог члана.

Обавеза обавештавања

Члан 156.

(1) Трговац је дужан да до краја фебруара писмено обавести Републички завод за статистику о обиму и структури капацитета своје трговинске мреже и оствареног промета, са стањем на дан 31. децембра претходне године;

(2) Министарство у сарадњи са Републичким заводом за статистику ближе уређује методологију, поступак и садржину обавештења из ставова 1. овог члана.

(3) Трговац је дужан да писмено обавести Министарство о отварању и затварању продавнице и другог продајног објекта већег од 500 m² без складишног простора у року од 15 дана од дана отварања или затварања.

(4) Обавештење из става 3. овог члана садржи име и седиште трговца, назив, адресу, врсту продајног објекта, величину продајног простора и намену продајног објекта.

(5) Министарство води евиденцију о отварању и затварању великих продајних објекта преко 500m² продајног и складишног простора.

(6) Министарство ближе уређује поступак и садржину обавештења из ставова 3. овог члана.

(7) Министарство обрађује податке из евиденције продајних објекта из става 3. овог члана, ради утврђивања њиховог распореда и концентрације у земљи, поједином њеном делу, граду, другом насељу, као и деловима градова и других насеља.

(8) На захтев надлежних органа и организација, као и других заинтересованих лица Министарство даје податке о стању на тржишту, које је утврдило, разматрањем података из евиденције продајних објеката, уз право да наплати одговарајућу накнаду по тарифи коју утврди уз одобрење Владе.

Организациони делови

Члан 157.

(1) У Министарству се успоставља посебан организациони део за истраживање и развој трговине, са задатком да:

- 1) прикупља податке о структури и кретањима трговине у земљи,
- 2) установи евиденцију о географској распоређености великих продајних објеката (преко 500м² продајног и складишног простора) у земљи,
- 3) истражује кретања у трговини,
- 4) прати примену стратегија у трговини,
- 5) даје званичне податке из своје евиденције и закључке из својих истраживања о трговини и кретањима у њој надлежним органима, трговцима и другим заинтересованим лицима,

б) предлаже Министарству и другим органима предузимање мера ради остваривања стратегије развоја трговине.

(2) За давање података, као и налаза и закључака из истраживања из ставова 1., 2. и 3. овог члана Министарство може да наплаћује накнаду у складу са тарифом, коју одобрава Влада пре објављивања, након чега може да се примењује.

(3) Министарство може основати или предложити Влади и Народној Скупштини Републике Србије оснивање и других органа и организација са задатком да прате, истражују и анализирају стање у трговини, предлажу и примењују мере за подстицање и развој мреже трговинских објеката, савремених метода продаје и дистрибуције роба и услуга, обуке кадрова у трговини, заштите трговаца од непоштене утакмице, заштите потрошача и друге мере за подстицање и развој трговине.

(4) Министарство доноси пропис, којим ближе уређује питања која нису уређена овим законом у вези са својим организационим деловима.

Глава осма

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Одељак 1.

КРИВИЧНА ДЕЛА

Нарушавање јединства тржишта

Члан 158.

Одговорно лице у правном лицу и физичко лице које учини радњу којом се дели тржиште Републике Србије, осим кад је то допуштено овим законом (чл.11) ради:

- 1) подстицања развоја неразвијених подручја у земљи, у складу са посебним прописима о развоју неразвијених подручја;
- 2) заштите одређених врста потрошача, као што су пензионери са ниским примањима, деца без родитељског старања или стара, инвалидна и друга немоћна лица;
- 3) подстицања производње или трговине робом, односно пружања услуга, чије је трајно снабдевање или обављање битно за живот и рад становништва или за стабилност и снабдевеност тржишта;
- 4) подстицања појединих делатности, чији је развој од посебног интереса за земљу;
- 5) заштите одређених добара и богатстава од посебног значаја за земљу или поједини њен крај, која се на други начин не могу заштитити, казниће се казном затвора од шест месеци до пет година.

Споразумно надметање

Члан 159.

Одговорно лице у правном лицу и физичко лице које учини радњу споразумног надметања из члана 59. овог закона, тако што, као учесник јавног надметања, наговара другог учесника да одустане од учешћа у надметању, договори са другим учесником да одустане од надметања или за одустанак од надметања другом учеснику плати или обећа плаћање накнаде или давање друге имовинске користи казниће се казном затвора до три године.

Изиравање јавног надметања

Члан 160.

(1) Одговорно лице у правном лицу и физичко лице које изврши радњу изиравања јавног надметања из члана 60. овог закона, а нарочито тако што:

- 1) прода предмет надметања победнику по нижој цени од износа који је победник понудио, или врати део цене пошто је наплати од победника, или одложи њену наплату победнику преко рока одређеног у условима надметања,
- 2) ограничава права на даље учешће у надметању лицу које је, као победник, у ранијем току надметања већ купило или се обавезало да купи један или више предмета изложених надметања
- 3) нуди и даје на поклон предмета изложених надметању,

казниће се затвором до три године.

(2) Затвором до три године казниће се одговорно лице у правном лицу и физичко лице које изврши радњу из става 1. овог члана у јавном надметању ради отуђења или прибављања права коришћења, права употребе или другог права ужег од права својине на предмету надметања, укључујући и права на непокретностима.

Пирамидална продаја

Члан 161.

(1) Одговорно лице у правном лицу и физичко лице које организује, обавља, рекламира или подстиче пирамидалну продају из члана 89. овог закона, чиме омогућава купцима да купе робу само од лица укључених у ланац или мрежу („пирамиду“) препродаја, онемогућавајући их да у истој продавници, другом продајном објекту или простору упореде особине предметне робе са особинама исте или сличне робе ван продајног ланца или мреже, чиме се избегава отворена тржишна утакмица са трговцима

ван ланца или мреже, под условом да као продавац условљава право купцима (члановима мреже) да препродају робу коју купе од њега:

- 1) обавезом куповине исте или друге робе у количини или вредности за које продавац зна или мора знати да су неразумно велике,
- 2) обавезом налажења других лица која ће се бавити препродајом робе из понуде продавца, ако је право на награду за налажење тих лица условљено претходим плаћањем или давањем посебне накнаде продавцу,
- 3) одрицањем од права на повраћај купљене робе и услуга под разумним условима, иако је купцу могуће да их врати у стању у коме се може поново продати

казниће се затвором до три године.

(2) Казном затвора из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу и физичко лице које уместо уговора о продаји робе закључује један или више уговора о куповини или о размени робе или када се закључује један или више уговора о пружању услуга ако се закључују на начин из става 1. овог члана.

Непоштена шпекулација

Члан 162.

(1) Одговорно лице у правном лицу и физичко лице које учини радњу непоштене шпекулације из члана 97. овог закона, којом се изигравају мере ограничења трговине или злоупотребљава државна помоћ, ради остваривања имовинске користи која се иначе не би остварила, тако што се нарочито:

- 1) прикрива одређена робе, ограничава или обуставља њена продаје,
- 2) отежава или онемогућава куповина робе,
- 3) закључују привидни уговори, којима се битно повећава тражња или понуда одређене робе на тржишту, како би јој се цена повисила или снизила,
- 4) закључују уговори само у намери да се добије државна помоћ, који један или оба уговорника иначе не би добили, или
- 5) изазива поремећај на тржишту на начин, који није поменут у тачкама 1. до 4. овог става,

казниће се затвором од три године.

(2) Одговорно лице установе или друге добротворне организације у чију корист је одузет предмет уговора због непоштене шпекулације, које одузети предмет искористи, допусти или омогући његово искоришћавање за срхе којим не служи установа или друга добротворна организација, а нарочито у сврху исплате зарада или личну употребу лица која раде за уставнову или других лица казниће се новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара или казном затвора дао три године.

Одељак 2.

ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУПИ

Члан 163.

Новчаном казном од 100.000 до 5.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице које:

- 1) се бави трговином, а није уписано у регистар код надлежног органа, односно обавља трговину супротно члану 17. овог закона;
- 2) изгради или отвори велики трговински објекат противно овом закону (чл. 19);

- 3) ставља у промет робу која није исправна, подобна да служи својој сврси и намени и безбедна по људе, животиње, биљке и животну средину (члан 22);
- 4) не обезбеди паковање робе на начин прописан чланом 23. овог закона;
- 5) роба намењена промету или пружању услуге није по својим особинама усклађена са важећим стандардима или прописима о квалитету односно прописаним условима безбедности за здравље људи и животну средину (члан 24);
- 6) за робу за коју је дало гаранцију исправног функционисања не обезбеди њену оправку и одржавање (сервисирање) на целом подручју Републике Србије у року од 10 година по престанку њене производње односно продаје (члан 25);
- 7) не означава робу или је погрешно означава у трговини (члан 29. и 31);
- 8) не упозори на опасна и штетна својства робе, која по својој природи оја може да угрози живот или здравље и безбедност људи, животиња, биљака или животну средину (чл. 30);
- 9) на јасан, несумњив и лако уочљив начин не означи продајну и јединичну цену робе коју нуди потрошачима на продају (члан 32);
- 10) погрешно означава цене робе коју нуди потрошачима на продају (члан 33. став 1);
- 11) у огласним порукама о роби која може да угрози живот и здравље потрошача не упозори о њеним штетним својствима и потребним мерама предострожности или безбедности (члан 35. закона);
- 12) спроводи нарочите продајне подстицаје супротно овом закону (члан 37. до 43);
- 13) се бави организовањем јавних надметања (аукцију) за рачун других лица, а није регистровано да организује јавно надметање за туђ рачун (члан 54. став 2);
- 14) као берза тргује робом чију коју је примила у своју котацију (члан 62);
- 15) се бави даљинском трговином а није регистрован за ту врсту трговине или исту обавља супротно овом закону и пропису којим се ближе уређују услови и начин даљинске трговине (чл. 63, 64);
- 16) установи или организује пијацу, велетржницу или сајам противно овом закону (члан 62, 68, 71);
- 17) се бави трговином личним нуђењем, а није регистровано за ту врсту трговине и исту обавља супротно овом закону (чл. 75. до 77);
- 18) врши рекламу којом се ствара или може створити забуна на тржишту („непоштена реклама“; члан 84);
- 19) непоштено се упоредно рекламира (члан 85);
- 20) неистинито означава робу (члан 86);
- 21) саопшти личне податке о својим купцима и пословним сарадницима другом лицу са или без накнаде (члан 88);
- 22) неоправдано бојкотује друге трговце (члан 94);
- 23) без оправданог разлога неравноправно поступа према другим трговцима коришћењем своје знатне економске моћи (члан 95);
- 24) онемогућава другим трговцима трговања коришћењем своје знатне економске моћи (члан 96);
- 25) крши мере ограничења трговине (члан 115);
- 26) установљава или додељује знак квалитета или посебних својстава робе или услуга, утврђује или проверава квалитет и својства робе или услуга у циљу доделе знака квалитета или посебних својстава произвођачима,

трговцима или другим лицима, истиче или на било који начин оглашава знак квалитете или посебних својстава робе или услуга противно овом закону (чл. 155).

(2) Ако је радњом из става 1. овог члана која представља привредни преступ остварена добит која је већа од најнижег износа новчане казне из става 1. учинилац се кажњава новчаном казном већом од остварене добити, али највише до износа 10% прихода који је по годишњем обрачуну остварило у претходној пословној години.

(3) За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

(4) За привредне преступе из става 1. овог члана предузетник се кажњава новчаном казном од 50.000 до 2.500.000 динара.

(5) Уз казну за привредни преступ из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране обављања одређене привредне делатности правном лицу у трајању од једне до пет година, односно заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

(6) Уз казну за привредни преступ из става 1. овог члана може се правном лицу изрећи заштитна мера трајног одузимања предмета који су употребљени или су били намењени за извршење привредног преступа или који су настали извршењем привредног преступа.

(7) Не може задржати имовинску корист прибављена привредним преступом.

Одељак 3.

ПРЕКРШАЈИ

Члан 164.

(1) Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице које:

1) обавља трговину, а не испуњава посебне услове у вези са простором и запосленима (члан 18. став 1. до 4);

2) се бави трговином непокретностима или пружа посредничке, заступничке или комисионе услуге у тој трговини, а нема писмени уговор најмање са једним адвокатом ради пружања стручних правних услуга у промету и ако не саставља уговоре у том промету само преко адвоката, осим ако није регистрован за пружање адвокатских услуга (чл. 18. став 6);

3) се бави откупом пољопривредних производа супротно овом закону (члан 20. и 21);

4) у свакој фази промета не поседује исправе уз робу из којих се може јасно да идентификује роба на коју се исправе односе и њен власник (члан 26);

5) возилац нема код себе прописане исправе, као што су отпремница, товарни лист, теретница или друга превозна исправа која јасно идентификује робу која се превози и власника (члан 26);

6) објављује неистините огласне поруке (чл. 34, ст. 1)

7) не обезбеди у јавном гласилу чији је издавач, јасно издвајање плаћених огласних порука од осталих облика јавног оглашавања (члан 34. став 2);

8) у огласним порукама које допиру до деце и омладине злоупотребљава поверење и неискство деце и омладине и осећање одраслих према њима (члан 36);

9) обавља трговину на велико супротно прописаним условима и начину продаје робе на велико и у просторијама, складиштима за продају робе на велико, велетржницама и другим местима која не испуњавају услове прописане за трговину на велико (чл. 46);

10) обавља трговином на мало супротно условима из овог закона за ту врсту трговине (члан 48);

11) у трговини на мало се не придржава прописаног радног времена, не пријави га надлежном органу, нити га јасно назначи (члан 49);

12) не води трговачку књигу, или је не води на прописани начин, или у њој уредно не бележи податке о набавци и продаји робе и наплати цене и о трговинским услугама, или је не држи на месту продаје и онемогућава њену доступност инспекцијским и другим органима, или нема евиденцију на основу исправа које пропише надлежно министарство и исте не чува у седишту или код стручног лица, које је овластио да му води књигу, или не издаје рачун купцу са ознаком продате робе и уплаћене цене (чл. 50);

13) пружа услуге у вези са трговином робе и услуга које су уређене посебним законима супротно Закону и ако неиспуњава услове прописане за њихово обављање и услове у погледу оспособљености и стручности лица која пружају услуге (члан 51);

14) место одржавања јавног надметања не испуњава прописане услове (чл. 54, ст. 7);

15) аукционар не уреди начин решавања спорова са незадовољним учесницима као и између учесника у вези јавних надметања које организује, а нарочито путем посредовања или арбитраже (члан 54. став 8);

16) закључи уговор о продаји у јавним надметањем супротно овом закону (члан 55. ст. 1. и 4);

17) повређује дужности аукционара у организовању јавног надметања (члану 56);

18) организује трговину јавним надметањем супротно посебном пропису Владе, у коме се уређује трговина јавним надметањем, минимални услови јавног надметања попис предмета који се обавезно продају јавним надметањем, начин пословања аукционара и поступак продаје јавним надметањем, или супротно својим општим условима (члан 61).

19) се бави трговином на пијацама супротно овом закону (чл. 66. ст. 1. до 4);

20) даје у закуп или у својину пијачни простор супротно овом закону (члан 73);

21) управља пијачом супротно овом закону (члан 66. став 5. и 7);

22) се бави трговином на велетржницама супротно овом закону (члан 69. ст. 1. до 4. и чл. 70);

23) организује трговину на велетржници супротно овом закону (чл. 69, ст. 6. и чл. 70);

24) даје у закуп или у својину простор велетржнице супротно овом закону (члан 68. ст. 5 до 8);

25) управља велетржницом супротно овом закону (члан 69);

26) организује и управља сајмом супротно овом закону (чл. 71. и 73);

27) излаже на сајму, а није произвођач нити трговац на велико или мало и обавља сајамску трговину супротно овом закону (члан 72. став 6. и члан 73);

28) о другом трговцу, његовој роби или услугама и личним или пословним односима и другим околностима износи неистините или увредљиве тврдње, а које наносе штету или могу нанети штету његовом угледу („оцрњивање“; члан 80);

29) другог трговца или потрошача принуди, превари или на други начин спречи да слободно доноси одлуке у трговини (члан 81);

30) другог трговца или потрошача недозвољено узнемирава (члан 82);

31) подржава робу или услуге другог трговца којим се ствара забуна на тржишту у погледу порекла или тржишне вредности робе и услуга (члан 87);

32) наводи другог трговца на неиспуњење или раскид уговора са трећим обећањем (члан 90);

33) не омогући инспектору вршење инспекцијског прегледа у складу са овлашћењима и дужностима инспектора, иако му се овај претходно на прописани начин легитимисао (чл. 125, и 126);

- 34) крши меру забране обављања делатности (члан 131);
35) крши меру затварања пословног простора (члан 132);
36) крши меру забране непоштене рекламе или неисправног мерила (чл. 137, ст. 4. и 5);
37) неовлашћено користи национална обележја (чл. 153);
38) непрописно користи у трговини национални знак (чл. 154);
39) не пријави, неблаговремено пријави или нетачно пријави Министарству отварање и затварање продајног објекта (чл. 156);
(2) За радње из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.
(3) За радње из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара.
(4) За радње из става 1. овог закона казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара, а уз казну за прекршај физичком лицу може се изрећи и заштитна мера одузимања предмета којима је извршен прекршај.
(5) Уз новчану казну за прекршај из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених делатности правном лицу у трајању од шест месеци до три једне године и заштитна мера забране вршења одређених послова одговорном лицу у трајању од шест месеци до једне године, као и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја.
(6) Уз новчану казну за прекршај став 1. овог члана може се предузетнику изрећи заштитна мера одузимања предмета којима је извршен прекршај и заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању од три месеци до једне године.
(7) Прекршајно гоњење за прекршаје из овог члана застарева у року од три године од дана када је прекршај учињен.

Лакши прекршаји

Члан 165.

- (1) Новчаном казном од 20.000 динара која се наплаћују на лицу места казниће се за прекршај правно лице и предузетник који не поднесе инспектору доказ до истека остављеног рока за отклањање наложене мере о њеном отклањању (члан 130);
(2) Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које не поштује изречену меру забране бављења струком (члан 136).

Заштитне мере

Члан 166.

Заштитне мере за привредне преступе и прекршаје из чл. 163. до 165. овог закона могу се изрећи и кад казна није изречена, односно када се поступак не заврши пресудом којом се окривљени оглашава кривим, ако се ради о роби чији је рок употребе истекао или је пред истеком или је роба опасна по здравље и безбедност људи или ако се ради о роби којом се повређује јавни морал, или ако је поступак прекинут из разлога што учинилац прекршаја није доступан суду.

Глава девета

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Важење регистрације и дозволе

Члан 167.

(1) Упис у одговарајући регистар као услов за обављање трговине или друге делатности ако је по овом закону обавезан, извршен пре ступања на снагу овог закона, остаје да важи и после његовог ступања на снагу.

(2) Дозволе за обављање трговине или друге делатности, на које се овај закон примењује, добијене на основу важећих прописа, остају да важе и после његовог ступања на снагу.

(3) Поступци регистрације или добијања дозволе за обављање трговине или других делатности, на које се овај закон примењује, који су у току у часу његовог ступања на снагу окончаће се по прописима који важе до његовог ступања на снагу.

(4) Просторни и урбанистички планови који до дана објављивања овог закона нису усвојени израђују се и усвајају у складу са одредбама овог закона у питању предвиђања места и услова за изградњу и отварање великих трговинских објеката.¹

Усклађивање прописа и аката

Члан 168.

(1) Прописи и други општи акти, потребни за примену овог закона, донеће се у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

(2) Прописи Владе Републике Србије и министарства надлежног за трговину и других органа у делатностима на које се овај закон примењује, остају на снази, ако му нису противни.

Престанак прописа

Члан 169.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи:

1) Закон о трговини („Службени лист СРЈ“, бр. 32/93, 50/93, 41/94, 29/96 и 37/2002; „Службени гласник РС“, бр. 85/05-др. закон и 101/05-др. закон);

2) Закон о условима за обављање промета робе, вршењу услуга у промету робе и инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, бр. 39/96, 20/97, 46/98, 34/2001- др. закон, 80/2002-др. закон и 101/05-др. закон), осим одредаба члана 6. ст. 2. и 3. и члана 9. став 1. које престају да важе јануара 2010. године.

---

¹ Ако се усвоји алтернатива у вези отварања великих трговинских објеката из чл. 19. Нацрта, онда би у овом члану требало да се уреди питање допуштања отварања тих објеката који су у фази градње, и то тако што би уместо става 4) у члану 176. требало да буду следећа два става:

„(3) Трговац који је започео градњу или реконструкцију продајног објекта у површини преко 5000 m² пре објављивања овог закона није обавезан да прибави сагласност министарства надлежног за трговину за његову градњу или реконструкцију, ако је пре тога испунио све прописане урбанистичке, грађевинске и друге услове и добио све прописане дозволе.

(4) Трговац који је започео градњу или реконструкцију велике продавнице пре објављивања овог закона у ужем језгру града или другог насељеног места није обавезан да прибави сагласност града односно општине за отварање велике продавнице, ако је пре тога испунио све прописане урбанистичке, грађевинске и друге услове, као и ако је добио све прописане дозволе.“

Ступање на снагу

Члан 170.

Овај закон ступа на снагу истеком шестог месеца од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије.